सत्यमेव जयते

फक्त कार्यालयीन उपयोगासाठी

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन २०२४

मुंबई उपनगर जिल्हा

छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ

मुंबई मेट्रो

स्टार्ट अप परिसंस्था

कौशल्य विकास

सेवा क्षेत्र

मढ बेट

DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
MAHA DES
। संख्यार्थशास्त्रैः नियोजनंचनिर्णयार्थम्।

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, मुंबई उपनगर
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन
प्रशासकीय इमारत, ८वा मजला, वांद्रे (पू), मुंबई उपनगर

सत्यमेव जयते

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन
२०२४
मुंबई उपनगर जिल्हा

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, मुंबई उपनगर.
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
प्रशासकीय इमारत, ८वा मजला, वांद्रे (पू),मुंबई उपनगर.

Email - dsomumsub@hotmail.com,dsodes.mumsub@maharashtra.gov.in
दूरध्वनी क्रमांक -०२२ २६३८ ३०४८

प्रस्तावना

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन अंतर्गत जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयामार्फत जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन हे प्रकाशन दरवर्षी प्रकाशित करण्यात येते. मुंबई उपनगर जिल्हयाचे हे प्रकाशन सन २०२४ या वर्षासाठी तयार करण्यात आले आहे.

२. प्रकाशनाच्या पहिल्या भागात जिल्हयाच्या भौगोलिक माहितीसह काही ठळक बाबी तसेच मुंबई उपनगर जिल्हा व महाराष्ट्राची तुलनात्मक माहिती देण्यात आली आहे.

३. प्रकाशनाच्या दुसऱ्या भागात जिल्हयातील माहितीची सांख्यिकीय आकडेवारी तक्त्यांच्या स्वरुपात देण्यात आली असुन तिसऱ्या भागात गणनाविषयक माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते देण्यात आले आहेत.

४. या प्रकाशनाशी संबंधित जिल्हयातील सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालये यांनी प्रकाशनासाठीची माहिती देवून या कार्यालयास वेळोवेळी सहकार्य केले आहे. त्याबद्दल जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय त्यांचे आभार मानत आहे.

५. अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाचे मुख्य कार्यालय व प्रादेशिक कार्यालयाने तसेच मा.जिल्हा नियोजन अधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी वेळोवेळी मार्गदर्शन करुन अत्यंत मोलाचे सहकार्य केल्यामुळे सदर प्रकाशन वेळेत प्रकाशित करणे शक्य झाले आहे, त्याबद्दल जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय आभारी आहे.

दिनांक - २४ डिसेंबर,२०२४

(भूषण वि. देशपांडे)
उपसंचालक
जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय
मुंबई उपनगर.

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन -२०२४
जिल्हा: मुंबई उपनगर

तक्ता क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
	भाग १-समालोचन	
	१. जिल्ह्याचा समग्र आढावा	१
	२. दृष्टिक्षेपात जिल्हा	१०
	३. जिल्हा योजनेचा आढावा	१६
	४.जिल्ह्याचा नकाशा	१७
	५.निवडक निर्देशकांवर आधारित आलेख	१८
	भाग २-सांख्यिकीय तक्ते	
१	**निवडक निर्देशक**	
१.१	जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक	२७
१.२	जिल्ह्यातील महत्वाची सांख्यिकी	लागु नाही
२	**जिल्हा उत्पन्न अंदाज**	
२.१	क्षेत्रवार स्थूल जिल्हा उत्पन्न- चालू किंमतीनूसार	३२
२.२	क्षेत्रवार निव्वळ जिल्हा उत्पन्न- चालू किंमतीनूसार	३३
२.३	क्षेत्रवार स्थूल जिल्हा उत्पन्न - स्थिर (२०११-१२) किंमतीनूसार	३४
२.४	क्षेत्रवार निव्वळ जिल्हा उत्पन्न- स्थिर (२०११-१२) किंमतीनूसार	३५
३	**किंमती व सार्वजनिक वितरण व्यवस्था**	
	किंमती विषयक आकडेवारी	
३.१	जिल्ह्यातील महत्वाच्या वस्तुंच्या केंद्रनिहाय त्रैमासिक सरासरी किरकोळ किंमती	३६
	सार्वजनिक वितरण व्यवस्था	
३.२	रास्तभाव धान्य दुकाने, शिधापत्रिका धारकांची व गोदामांची संख्या	३८
३.३	अंत्योदय अन्नयोजना व प्राधान्य गटात मोडणाऱ्या (अंत्योदय अन्न योजना वगळून)कुटुंबांसाठी अन्न धान्याचे नियतन व उचल	३९
४.	**जमीन व इतर महसूल, स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न/खर्च, बँकिंग, विमा, बचत गट**	
	जमीन व इतर महसूल	
४.१ (अ)	शासकीय कर व इतर यांची वसूली / थकबाकी जमिन महसूल (सर्वसाधारण, वाढीव, संकिर्ण), सेस (उपकर-जि.प., ग्रा.प., पं.स., इ.जी.एस.) शिक्षण कर, अकृषीक आकारणी, सिटी सर्वे (पोट हिस्सा फाळणी फी), वस्तीवाढ सनद फी, अंतर्गत लेखापरिक्षण वसूली व नझूल बाकी.	४०
४.१ (ब)	शासकीय कर व इतर यांची वसूली / थकबाकी (खाणी, गौण खनिज रॉयल्टी, मत्स्यव्यवसाय कर, कोर्ट फी व मुद्रांक शुल्क, नोंदणी पत्र फी, बीएडी आर व बीबीआर कायद्यानुसार मिळणाऱ्या रकमा, महसूल प्रमाणपत्राव्दारे होणारी वसूली, करमणूक, जाहिरात कर इत्यादी)	
४.१ (क)	शासकीय कर व इतर यांची वसूली / थकबाकी (सर्वसाधारण तगाई, मृदसंधारण थकबाकी, वन जमिनीवरील भूमीहीन शेतमजुरांना पुनर्वसनासाठी दिलेले कर्ज, अकृषीक कर्ज, आदर्श गृहनिर्माण कर्ज, इतर देशाकडून आलेल्या निर्वासितांना दिलेली कर्जे, प्रकल्पग्रस्तांना आणि कुळांना दिलेले कर्ज, नैसर्गिक आपत्ती कर्ज, जमिन सुधारणा-कब्जे हक्क किंमती इत्यादी)	४१

	विषय	पृष्ठ क्र.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न/खर्च	
४.२	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे सन २०२३-२४ मधील उत्पन्न व खर्च	४२
४.३	ग्राम पंचायतींचे उत्पन्न व खर्च	लागु नाही
४.४	जिल्हापरिषदचे उत्पन्न व खर्च	लागु नाही
	बँक व विमा	
४.५	तालुका निहाय बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या , जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या शाखा, ठेवी व कर्जे	४३
	बचत गट	
४.६	जिल्ह्यातील बचत गटांबाबतची माहिती	४४
५.	**कृषी व संलग्न सेवा**	
	कृषी	
५.१	जमिनीच्या वापराविषयी माहिती	लागु नाही
५.२	निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र	लागु नाही
५.३	जिल्हयात वितरीत करण्यात आलेले बियाणे	लागु नाही
५.४	रासायनिक खतांचा वापर	लागु नाही
५.५	निरनिराळया पिकांची प्रति हेक्टरी अंदाजित उत्पादन	लागु नाही
५.६	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी अंदाजित उत्पादन	लागु नाही
५.७	तालुका निहाय पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	४६
	पदुम	
५.८	कृत्रिम रेतन व दुग्ध उत्पादनाची तालुकानिहाय प्रगती	४७
५.९	पशुवैद्यकिय संस्थाबाबतची माहिती	४८
५.१०	भूजल मत्स्य व्यवसायविषयक माहिती	लागु नाही
५.११	सागरी मत्स्य व्यवसायविषयक माहिती	४८
५.१२	शासकीय आणि सहकारी दुग्ध शाळांमधील दुग्ध उत्पादने	४९
५.१३	दुग्धविकास सहकारी संस्थाबाबतची माहिती	
	जलसंपदा व लाभ क्षेत्र	
५.१४	जिल्ह्यातील सिंचनाच्या व पाणी उपसा करण्याच्या सोयी	लागु नाही
५.१५	विविध साधनांखालील ओलिताचे क्षेत्र	लागु नाही
५.१६	सिंचन विहिरीविषयक माहिती	लागु नाही
५.१७	कूपनलिका,हातपंप व विद्युत पंपांविषयी माहिती	५०
५.१८	जिल्ह्यातील पाटबंधारे विषयक सुविधा (राज्यस्तर पाटबंधारे)	लागु नाही
५.१९	जिल्ह्यातील लघु पाटबंधाऱ्यांच्या कामाविषयक माहिती	लागु नाही
५.२०	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पांविषयी माहिती	लागु नाही
५.२१	जिल्ह्यातील पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत मृद व जलसंधारण कामांची प्रगती	लागु नाही
	वने व पर्यावरण	
५.२३	जिल्ह्यातील एकूण वनक्षेत्र	५१
५.२४	जिल्ह्यातील वनांचे वर्गीकरण	
५.२५	सामाजिक वनीकरण कार्यक्रमांतर्गत वृक्षरोपणाचे लक्ष्य व साध्य	५२

तक्ता क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
५.२६	वन्यजीव व राष्ट्रीय उद्याने/अभयारण्या अंतर्गत प्रकल्पनिहाय क्षेत्र व खर्च	५३
५.२७	मुख्य व गौण वन उत्पादने व उत्पन्नाविषयी माहिती	५४
५.२८	संवर्गनिहाय कारखान्यांचा तपशील	५५
६	**उद्योग व सहकार**	
६.१	जिल्ह्यातील उद्योगांबाबतचा तपशील	५६
६.१ (अ)	जिल्ह्यातील तालुकानिहाय उद्योग आधार असलेले सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रमांची माहिती	५७
६.२	जिल्ह्यातील विविध यंत्रणाकडे उपलब्ध असलेल्या स्वयंरोजगाराच्या योजनांतर्गत लाभ दिलेल्या लाभधारकांची संख्या	
	रोजगार व स्वयंरोजगार	
६.३	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	५८
६.४	कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्राबाबतची सांख्यिकी	५९
६.५	शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष अंतर्गत शासकीय कर्मचाऱ्यांची संख्या	६०
६.६	निरनिराळया उद्योगांतील रोजगारांबाबतची माहिती	६१
	कामगार	
६.७	दुकाने,व्यापारी संस्था व त्यातील कामगारांबाबतची माहिती	६२
	सहकार	
६.८	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	लागु नाही
६.९	प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्थांचा तपशील	लागु नाही
६.१०	जिल्ह्यातील साखर कारखाने विषयक माहिती	लागु नाही
६.११	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांचा तपशील	६३
६.१२	सहकारी संस्थांची लेखापरीक्षण वर्गाप्रमाणे संख्या	६४
६.१३	जिल्हा कार्यक्षेत्र असलेल्या सहकारी बँकाचे कार्य	६५
६.१४	बिगर-कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य	६६
६.१५	परवानाधारक सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	
	पणन	
६.१६	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	६७
६.१७	नियंत्रित बाजारपेठातील कृषीमालांची वार्षिक आवक	६८
६.१८	निवडक कृषिमालाच्या त्रैमासिक सरासरी घाऊक किममती	६९
	वस्त्रोद्योग	
६.१९	सहकारी सूतगिरण्या, हातमाग व यंत्रमागांचा तपशील	७०
७.	**पायाभूत सुविधा**	
	उर्जा	
७.१	जिल्ह्यातील विजेचा वापर	७१
	प्रादेशिक परिवहन व महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन व दळणवळण	
७.२	मोटार वाहनांची संख्या	७२
७.२ अ	अनुज्ञाप्ती धारकांची संख्या	
७.३	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतूक	७३
७.४	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे वाहतूक उपक्रम	७४
७.५	पोस्ट आणि दूरध्वनी सेवा यांची आकडेवारी	७५

तक्ता क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
	सार्वजनिक बांधकाम	
७.६	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी	७६
७.७	रोड प्लॅन **२००१-२०२१** (सुधारीत आराखडा) नुसार जिल्ह्यातील रस्तेविकास कार्यक्रमाची प्रगती	७७
७.८	तालुक्यातील रस्तेविषयक आकडेवारी (आदिवासी +बिगर आदिवासी क्षेत्र)	७८
	पाणी पुरवठा व स्वच्छता	
७.९	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाईसंबंधी केलेल्या उपाययोजना	लागु नाही
७.१०	अनुसूचित जाती व नवबौध्द वैयक्तिक नळजोडणी	लागु नाही
७.११	ग्रामीण भागात शौचालयाची सुविधा असणाऱ्या कुटूंबांची संख्या	लागु नाही
८.	**सामाजिक क्षेत्रे व सामूहिक सेवा**	
	शिक्षण	
८.१	जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती	७९
८.२	जिल्ह्यातील माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती	८१
८.३	जिल्ह्यातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती	८३
८.४	शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या	८५
८.५	शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या	८६
८.६	शैक्षणिक संस्थांतील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांची संख्या	८७
८.७	जिल्ह्यातील साक्षरतेचे प्रमाण	८८
८.८	इयत्ता निहाय विद्यार्थ्यांची संख्या	८९
८.९	प्राथमिक शाळांतील उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची संख्या	९०
८.१०	प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण	
८.११	शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये, क्रीडांगणे, क्रीडासंस्था आणि क्रीडा शिष्यवृत्तीधारक याबाबतची माहिती	९१
८.१२	इयत्ता दहावी नंतर विविध क्षेत्रातील उपलब्ध प्रवेश क्षमता व प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	९२
८.१३	जिल्ह्यातील महाविद्यालयांबाबतची माहिती	९३
८.१४	व्यावसायिक शिक्षण संस्थांबाबतची माहिती	९४
	सार्वजनिक आरोग्य	
८.१५	सार्वजनिक व शासन सहाय्यीत वैद्यकीय सुविधांची माहिती	९५
८.१५ अ	कोविड-१९ बाधित रुग्णांसाठी उपलब्ध उपचार सुविधा	९६
८.१६	खाजगी वैद्यकीय सुविधांची माहिती	
८.१७	जिल्ह्यातील आरोग्य व्यवस्थापन माहिती प्रणाली अंतर्गत जन्म व मृत्यूंची संख्या	९७
८.१८	जिल्ह्यातील प्रसुतीपूर्व तपासणींची संख्या	
८.१९	विविध कारणांनुसार मृत्यूची संख्या	९८
८.२०	माता व बालसंगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी	९९
८.२१	कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाची प्रगती	
	महिला व बालविकास	
८.२२	जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या,कार्यरत सेविका व अंगणवाड्या इमारतींचा तपशिल	१००
८.२३	जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या व त्यामधील बालके	१०१
८.२४	जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्यांमधील कुपोषीत बालकांचे श्रेणीनिहाय वर्गीकरण	१०२
८.२५	एकात्मिक बालविकास सेवा योजना माता व बालसंगोपन	१०३

तक्ता क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
	दारिद्य	
८.२६	शहरी भागातील दारिद्रय रेषेखालील कुटुंबे (२००५)	१०३
८.२७	ग्रामीण भागातील दारिद्रय रेषेखालील कुटुंबे (२००५)	लागु नाही
	गृहनिर्माण	
८.२८	सिडकोने / म्हाडाने बांधलेल्या घरांचा तपशिल	१०४
८.२९	राजीव गांधी प्रकल्प ग्रामीण निवारा योजना	लागु नाही
८.३०	प्रधानमंत्री आवास योजना	लागु नाही
	सामाजिक न्याय	
८.३२	जिल्ह्यातील मागासवर्गीय वसतीगृहे,त्यांची प्रवेश क्षमता व दिलेले प्रवेश	१०५
८.३३	जिल्ह्यातील दलित वस्त्या,त्यामधील लोकसंख्या व दलित वस्त्यांची सुधारणा	१०६
	अल्पसंख्यांक विकास	
८.३४	अल्पसंख्यांक विकास विभागाकडून राबविण्यात येत असलेल्या विविध योजना मधील लाभार्थी संख्या	१०७
	विशेष सहाय्य	
८.३५	महसूल विभागाकडील सामाजिक सुरक्षा योजनांतर्गत केलेले अर्थसहाय्य	१०८
८.३६	संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेंतर्गत केलेले अर्थसहाय्य	
	मदत व पुनर्वसन	
८.३७	पुनर्वसन प्रकल्पांची सद्यस्थिती	१०९
८.३८	जिल्ह्यातील दुष्काळामुळे झालेली हानी व पुनर्वसन व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य	
८.३९	जिल्ह्यातील आपत्तीमुळे झालेली हानी व आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य	११०
९.	**योजना विषयक आकडेवारी**	
	विविध विकास योजना	
९.१	जिल्हा नियोजन समिती अंतर्गत विविध योजनांतर्गत नियतव्यय, प्राप्त निधी व खर्चाचा आढावा	१११
९.२	विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च	११२
९.३	वीस कलमी कार्यक्रमाची भौतिक प्रगती	११५
९.४	केंद्र शासनाच्या महत्वपूर्ण योजनांची प्रगती	लागु नाही
९.५	खासदार स्थानिक क्षेत्रविकास कार्यक्रम (लोकसभा मतदारसंघ/राज्यसभा सदस्य)	११७
९.६	आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदार संघ)	१२१
९.७	स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधान परिषद सदस्य)	१२३
	महाराष्ट्र ग्रामीणरोजगार हमी योजना	
९.८	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजनेची जिल्ह्यातील प्रगती	लागु नाही
९.९	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत दिलेला रोजगार	लागु नाही
९.१०	महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजने खाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च	लागु नाही
१०.	**संकीर्ण**	
	न्याय व प्रशासन	
१०.१	पोलिस अधिकारी /कर्मचारी यांची संख्या	१२४
१०.१(अ)	अत्याचार झालेल्या महिलांबाबत नोंदविलेल्या गुन्ह्यांची संख्या	
१०.१ (ब)	अत्याचार झालेल्या बालकांबाबत नोंदविलेल्या गुन्ह्यांची संख्या	
१०.२	जिल्ह्यात कार्यरत विविध न्यायालये, त्यामधील न्यायाधीशांची संख्या व निकालात काढलेली प्रकरणे	१२५

तक्ता क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
	माहिती व जनसंपर्क	
१०.३	जिल्ह्यात प्रकाशित झालेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके	१२६
१०.४	चित्रपट गृह, व्ही. डी . ओ. केंद्र आणि केबलधारक यांची आकडेवारी	
	निवडणूकीबाबात	
१०.५	लोकसभा व विधानसभा निवडणूकीबाबतची आकडेवारी	१२७
	वित्त	
१०.६	जिल्ह्यात गोळा करण्यात आलेला कर महसूल	१२९
१०.७	जिल्ह्यात गोळा करण्यात आलेला कायदेनिहाय जमा महसूल (मूल्यवर्धित कर आणि वस्तूव सेवाकर)	१३०
१०.८	कोषागारात सादर झालेल्या देयकांचे तपशिल	१३१
	पर्यटन	
१०.९	जिल्हयातील पर्यटनस्थळाच्या विकासाबाबत सद्यस्थिती	१३१
	भाग -३ गणनाविषयक आकडेवारी	
	जनगणना (लोकसंख्या)	
११.१	लोकसंख्या विषयक निवडक आकडेवारी	१३५
११.२	जिल्ह्यातील मागासवर्गीयांची लोकसंख्या	
११.३	लोकसंख्या आणि वृद्धिदर	१३६
११.४	शहरांची वर्गवारी आणि त्यांची लोकसंख्या	१३७
११.५	मुख्य व सीमांतीक काम करणाऱ्यांचे उद्योग गटनिहाय वर्गीकरण	
११.६	धर्म व वयोगटानुसार लोकसंख्या	१३८
	कृषी गणना	
११.७	वहिती धारणेचा प्रकार आणि क्षेत्रफळ गटानुसार वर्गीकरण	लागु नाही
	पशुगणना	
११.८ (अ)	जिल्ह्यातील एकूण पशुधन (विदेशी व संकरित गाई व बैल)	१३९
११.८ (ब)	जिल्ह्यातील एकूण पशुधन (देशी गाई व बैल)	१४०
११.८ (क)	जिल्ह्यातील एकूण पशुधन (म्हशी व रेडे)	
११.८ (ड)	जिल्ह्यातील एकूण पशुधन व कुक्कुटपक्षी	१४१
	आर्थिक गणना	
११.९	कृषी व बिगर-कृषी उद्योग	१४२
११.१०	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची आणि नियमित काम करणा-या कामगारांची संख्या	१४३
	जिल्हयातील महत्वपूर्ण घडामोडी	१४७

भाग १ - समालोचन

१) जिल्हयाचा समग्र आढावा - पान क्र. १ ते ९

२) दृष्टिक्षेपात जिल्हा - पान क्र. १० ते १५

३) जिल्हा योजनेचा आढावा - पान क्र. १६

४) जिल्हयाचा नकाशा - पान क्र. १७

५) निवडक निर्देशकांवर आधारित आलेख - पान क्र. १८ ते २४

मुंबई उपनगर जिल्हयाचा समग्र आढावा

बृहन्मुंबई शहर हे भारतातील एक प्रगत व मोठे महानगर आहे. या शहराला अरबी समुद्राचा किनारा लाभला असुन त्यावरील सर्वोत्कृष्ट बंदर, महाराष्ट्र राज्याची राजधानी आहे. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे दोन्ही जिल्हे सात लहान-लहान बेटे एकत्र होवून तयार झालेल्या साष्टी बेटावर पसरलेले आहे. इ.स. १९२० मध्ये साष्टी तालुक्याची विभागणी होवून दक्षिण व उत्तर साष्टी असे दोन स्वतंत्र तालूके अस्तित्वात आले. यामुळे साष्टी तालुक्यात ८४ गावांचा समावेश होता. ही गावे वांद्रे ते दहीसर व कुर्ला ते मुलुंड या भागातील होती. त्यानंतर १९२० साली दक्षिण साष्टी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या ८४ गावांचा मुंबई उपनगर जिल्हा निर्माण करण्यात आला.

त्यावेळी बोरीवली तालुक्यातील गावेही ठाणे जिल्हयातून मुंबई उपनगर जिल्हयात समाविष्ट करण्यात आली. आणि दक्षिण साष्टी तालुक्याचे रुपांतर अंधेरी तालुक्यात करण्यात आले. सन १९६२ मध्ये बोरीवली तालुक्यातील काही गावे आणि दक्षिण साष्टीतील काही गावे मिळुन कुर्ला व अंधेरी असे दोन तालुके आस्तित्वात आले. म्हणजेच आजचा दक्षिण उपनगर जिल्हा कुर्ला, अंधेरी व बोरीवली अशा तीन तालुक्यांचा बनलेला असुन त्यात ८७ गावे येतात. दि.०१ डिसेंबर १९२० पासुन हा उपनगर जिल्हा स्वतंत्र भू-भाग म्हणून ओळखला जातो. दि. ०१ आक्टोबर १९९० रोजी बृहन्मुंबई जिल्हयाचे विभाजन होऊन मुंबई शहर व मुंबई उपनगर असे दोन नवीन जिल्हे अस्तित्वात आले.

मुंबई उपनगर जिल्हा हा कोकण विभागात समाविष्ट आहे. वांद्रे (Bandra) हे मुंबई उपनगर जिल्हयाचे मुख्यालय आहे. कुर्ला, अंधेरी आणि बोरीवली या तीन तालुक्यांचा यात समावेश आहे. या जिल्हयाच्या चतु:सिमा पुर्वेस ठाणे जिल्हयाची हद्द, पश्चिमेस माहिमची खाडी, दक्षिणेस मुंबई शहर जिल्हयाची हद्द आणि उत्तरेस पालघर जिल्हयाची हद्द अशा आहेत. मुंबई उपनगर जिल्हयाचे क्षेत्रफळ ४४६ चौ.कि.मी. असुन राज्यातील क्षेत्रफळानुसार सर्वात लहान असलेला दुसरा व लोकसंख्येच्या बाबतीत राज्यात दुसऱ्या क्रमांकाचा जिल्हा आहे. मुंबई उपनगर जिल्हा महानगरपालिका प्रशासनाच्या अखत्यारीत येतो. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतील १५ प्रभाग या जिल्हयात असुन त्यास पूर्व व पश्चिम उपनगरे असे संबोधले जाते. जिल्हयात ०४ लोकसभा व २६ विधानसभा मतदारसंघ आहेत.

मुंबई उपनगर जिल्हयामधील अतिमहत्वाच्या ठिकाणांपैकी माऊंट मेरी चर्च, भाभा अनुसंधान संशोधन केंद्र, भारतीय तंत्रज्ञान संस्था, पवई, राष्ट्रीय रसायने आणि खते (आर.सी.एफ.), छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ, सहारा आंतरराष्ट्रीय विमानतळ, आरे दुध वसाहत, फिल्म सीटी इत्यादी ठिकाणांचा समावेश होतो. जिल्हयात जुहू बीच, मध बीच, वर्सोवा बीच, मनोरी बीच, गोराई बीच व एरंगल बीच तसेच तुलसी विहार व पवई हे सरोवर आहेत. बोरीवली राष्ट्रीय उदयान , एस्सेल वर्ल्ड, गोरेगाव चित्रनगरी इत्यादी पर्यटन स्थळे आहेत. अंधेरी उपनगरात अमेरीकेतील डेव्हील्स टॉवर सारखी गिलबर्ट हिल नावाची टेकडी आहे. मात्र डेव्हील्स टॉवर ही यलो स्टोन या प्रकारच्या दगडाची आहे. तर मुंबईतील गिलबर्ट हिल ही ब्लॅक बेसॉल्ट या अतिकठीण दगडापासुन बनलेली जगातील एकमेव टेकडी आहे.

१. भौगोलिक स्थान व स्वाभाविक रचना

भौगोलिक स्थान व स्वाभाविक रचना:-

मुंबई उपनगर जिल्हा १९.०५ अंश उत्तर आणि ७२.८३ अंश पुर्व रेखांश या दरम्यान पसरला आहे. मुंबई उपनगरच्या जिल्हयाच्या चतु:सिमा पुर्वेस ठाणे जिल्हयाची हद्द, पश्चिमेस माहिमची खाडी, दक्षिणेस मुंबई शहर जिल्हयाची हद्द आणि उत्तरेस पालघर जिल्हयाची हद्द अशा आहेत.

क्षेत्रफळ :-

मुंबई उपनगर जिल्हयाचे क्षेत्रफळ ४४६ चौ. कि. मी. आहे. क्षेत्रफळाचा विचार केल्यास हा राज्यातील दुसरा लहान जिल्हा आहे. तसेच मुंबई उपनगर जिल्हयात एकूण क्षेत्रापैकी ४७.७० चौ.कि.मी. क्षेत्र वनाखाली आहे.

प्रशासकीय विभाग :-

राज्यातील सहा प्रादेशिक विभागापैकी कोकण प्रादेशिक विभागात मुंबई उपनगर जिल्हयाचा समावेश आहे. वांद्रे (Bandra) हे मुंबई उपनगर जिल्हयाचे मुख्यालय आहे. प्रशासकीय नियंत्रण व दैनंदिन कारभाराच्या सोईसाठी जिल्हयामध्ये तीन तालुके अंधेरी, बोरीवली व कूर्ला यांचा समावेश आहे. मुंबई उपनगर जिल्हयात ८७ गावे असुन १० नगर रचना अधिकारी कार्यालये आहेत, त्यात ४ लोकसभा मतदार संघ व २६ विधानसभा मतदार संघाचा समावेश आहे. जिल्हयाचे क्षेत्र वांद्रे पासून बोरीवली पर्यंत, कुर्ल्यापासून मुलूंड पर्यंत आणि कुर्ल्यापासून ट्रॉम्बे पर्यंत आहे.

जिल्हयाच्या सीमा :-

मुंबई उपनगर जिल्हयाच्या चतु:सिमा पुर्वेस ठाणे जिल्हयाची हद्द, पश्चिमेस माहिमची खाडी, व दक्षिणेस मुंबई शहर जिल्हयाची हद्द आणि उत्तरेस पालघर जिल्हयाची हद्द अशा आहेत.

नदया :-

मुंबई उपनगर जिल्हयामध्ये मिठी नदी ही जिल्हयातील प्रमुख नदी असुन दहिसर ही दुसरी प्रमुख नदी आहे. मिठी नदी व दहिसर नदी, संजय गांधी राष्ट्रीय उदयानात उगम पावून मिठी नदी माहिमच्या खाडीस समुद्रास मिळते, तर दहिसर नदी भाईंदर खाडी (ठाणे जिल्हा) येथे समुद्रास मिळते. तसेच मुंबई उपनगर जिल्हयात पोईसर व ओशिवारा अशा दोन नदयांचा समावेश होतो.

हवामान :-

मुंबई उपनगर जिल्हयाच्या पश्चिमेला अरबी समुद्र असल्याने जिल्हयाचे हवामान उष्ण दमट आहे.

पर्जन्यमान :-

जिल्हयात नैऋत्य मान्सून वाऱ्यापासून पाऊस पडतो. राज्याची तीन कृषी हवामान विभागात विभागणी झालेली असून त्यामधील कोकण पट्टीतील अतिपर्जन्य प्रदेशामध्ये मुंबई उपनगर जिल्हयाचा समावेश आहे. सर्वसाधारणपणे जून ते सप्टेंबर या कालावधीमध्ये पाऊस पडतो. वर्ष २०२३-२४ मध्ये जिल्हयात सरासरी २३१८.८० मि.मी. पाऊस पडला.

२. लोकसंख्या

लोकसंख्या (जनगणना २०११) :-

सन २०११ च्या जनगणने नुसार जिल्हयाची लोकसंख्या ९३,५६,९६२ इतकी आहे. मुंबई उपनगर जिल्हा संपुर्ण नागरी लोकसंख्या असलेला जिल्हा आहे. राज्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी ८.३३ टक्के इतकी लोकसंख्या या जिल्हयाची आहे. तसेच देशात सर्वाधिक लोकसंख्या असलेल्या जिल्हयांपैकी मुंबई उपनगर हा एक जिल्हा आहे.

दश वार्षिक वाढ :-

२००१ ते २०११ या दशकात जिल्हयाच्या लोकसंख्येत ८.२९ टक्के दशवार्षिक वृध्दीदर झाली आहे.

घनता:-

महाराष्ट्र राज्याच्या एकुण क्षेत्रापैकी ०.१४ टक्के क्षेत्र व्यापलेल्या मुंबई उपनगर जिल्हयात २०११ च्या जनगणनेनुसार राज्यातील ८.३३ टक्के व्यक्ती राहतात. मुंबई उपनगर जिल्हयाच्या लोकसंख्येची घनता दर चौ.कि.मी. ला २०९८० इतकी असून राज्याचे हेच प्रमाण केवळ ३६५ इतके आहे.

साक्षरता :-

२०११ च्या जनगणनेनुसार मुंबई उपनगर जिल्हयातील साक्षरतेचे एकूण प्रमाण एकूण लोकसंख्येच्या ८९.९१ टक्के इतके असून राज्याचे हेच प्रमाण ८२.३४ टक्के इतके आहे. जिल्हयातील पुरुष व स्त्रियांचे साक्षरतेचे प्रमाण अनुक्रमे ९२.९२ टक्के व ८६.३७ टक्के इतके आहे.

स्त्री व पुरुष प्रमाण :-

२०११ च्या जनगणनेनुसार मुंबई उपनगर जिल्हयात दर हजार पुरुषांमागे स्त्रीयांचे प्रमाण ८६० इतके असून राज्यात हेच प्रमाण ९२९ इतके आहे.

३. जिल्हा उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न

जिल्हा उत्पन्न अंदाज :-

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाकडून मुंबई शहर व मुंबई उपनगर या दोन जिल्ह्यांसाठी स्वतंत्र जिल्हा उत्पन्न अंदाजाऐवजी मुंबई साठी एकत्रित जिल्हा उत्पन्न अंदाज परिगणित करण्यात येतात.

१. चालू किंमतीनुसार जिल्हा उत्पन्न:-

मुंबई उपनगर व मुंबई शहर जिल्हयाचे सर्व क्षेत्रातील चालू किंमतीनुसार सन २०२२-२३ चे स्थूल जिल्हा उत्पन्न ७,१६,६६५ कोटी रुपये व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न ६,१६,३१३ कोटी रुपये आहे. चालू किंमतीनुसार जिल्हयाचे स्थूल उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या १९.६६ टक्के व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या १९.३८ टक्के आहे.

२. स्थिर किंमतीनुसार जिल्हा उत्पन्न (पायाभूत वर्ष २०११-१२) :-

मुंबई उपनगर व मुंबई शहर जिल्हयाचे सर्व क्षेत्रातील स्थिर किंमतीनुसार सन २०२२-२३ चे स्थूल जिल्हा उत्पन्न ४,४३,६४६ कोटी रुपये व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न ३,७७,९९५ कोटी रुपये आहे. स्थिर किंमतीनुसार जिल्हयाचे स्थूल उत्पन्न राज्य उत्पन्नाच्या १९.७९ टक्के व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या १९.५ टक्के आहे.

जिल्हा स्तरावरील उत्त्पन्नाचा अंदाज करण्यासाठी प्रदेशाला संचित होणारे उत्पन्न ही संकल्पना वापरणे योग्य असले तरी जिल्हास्तरावरील आर्थिक उलाढालीचा परिणाम जिल्हयापुरताच मर्यादेत राहत नसल्याने संबंधित जिल्हयाला बाहेरुन प्राप्त होणारे व संबंधित जिल्हयातून बाहेर जाणाऱ्या उत्पन्नाचे मोजमाप करणे शक्य नसल्याने सदर पद्धतीचा वापर करता येत नाही. त्यामुळे उत्पन्न स्त्रोत पद्धती (Income Originating Approach) या संकल्पनेचा अवलंब करुन जिल्हा स्तरावरील उत्पन्नाचे अंदाज तयार करण्यात आले आहेत.

जिल्हा उत्पन्नाचे अंदाज तयार करण्याकरीता लागणारी मूलभूत माहिती अजूनही समाधानकारकरित्या उपलब्ध नाही. प्राथमिक क्षेत्राकरिता बहुतांश आकडेवारी उपलब्ध आहे. मात्र इतर क्षेत्राकरिता आकडेवारी अतिशय अल्प प्रमाणात उपलब्ध आहे. ज्या क्षेत्राकरीता जिल्हास्तरावरील आकडेवारी उपलब्ध नाही त्या क्षेत्राकरीता जिल्हावार अनुरुप असे निर्देशांक वापरुन त्या आधारे राज्यस्तरावरील उत्पन्नाची विभागणी करण्यात आलेली आहे.

४. पशुसंवर्धन, पशुवैदयकीय सेवा, दुग्ध व्यवसाय व मत्स्य व्यवसाय

पशुसंवर्धन :-

सन २०१९ साली घेतलेल्या पशुगणनेनुसार जिल्हयातील एकूण पशुधनांची संख्या इतर पशुधन घोडे, शिंगरे, मेंढया, बकऱ्या व उंट यासह ३५,०१९ व कोंबडयांची संख्या ९,८१२ आहे. जिल्हयातील एकूण पशुधनापैकी विदेशी संकरीत, देशी गाई व बैल मिळून ३,२२६ आहे, म्हशी व रेडे २४,३८८, बकऱ्या ६,३८९, घोडे, शिंगरे व खेचरे १०१ आहेत. एकूण कुक्कुटपक्षी (कोंबडया, बदके, टर्की इतर कुक्कुट पक्षी व कुक्कुट पालन केंद्रातील पक्षी) मिळून २०,०६३ आहेत.

मस्त्यव्यवसाय :-

मुंबई उपनगर जिल्हयाला एकूण ३४ कि.मी. लांबीचा समुद्रकिनारा लाभला असून सन २०२३-२४ या वर्षात मासेमारी चे एकूण सागरी उत्पादन ६१,२६६ मे.टन झाले. तसेच मस्त्यव्यवसाय सहकारी संस्था ३० व सभासद संख्या ३३,३४८ आहेत. सागरी मासेमारी करिता १५८९ सागरी बोटी असून त्यापैकी १५३४ यांत्रिक बोटी आहेत. मुंबई उपनगर मध्ये मासे उतरविण्याची १३ केंद्रे असुन ती ७ अंधेरी, ४ बोरीवली व २ कुर्ला तालुक्यात आहेत.

५. वीजेचा वापर

विजेचा वापर-

सन २०२३-२४ या वर्षी जिल्हयात एकूण ११४५३.९२ दशलक्ष कि.वॅ. तास विजेचा वापर करण्यात आला. या वापरापैकी घरगुती उपयोगासाठी ५६०४.१२ दशलक्ष कि.वॅ.तास (४८.९३ टक्के), औद्योगिक उपयोगासाठी १६३१.६७ दशलक्ष कि.वॅ .तास (१४.२५ टक्के), व्यापारी उपयोगासाठी ३९८८.६८ दशलक्ष कि.वॅ.तास (३४.८२ टक्के), सार्वजनिक दिवाबत्तीसाठी ३६.३० दशलक्ष कि.वॅ.तास (०.३२ टक्के) व इतर कारणासाठी १९.३० दशलक्ष कि.वॅ.तास (१.६९ टक्के) वीज वापरण्यात आली. संदर्भ वर्षात वीज जोडण्यांची संख्या २९.०८ लाख असून वीजेचा दरडोई वापर १००६.३९ हजार किलोवॅट तास आहे.

६. वाहतूक व दळणवळण

रेल्वे :-

जिल्हयात पश्चिम, मध्य व हार्बर रेल्वेचे जाळे पसरले असून जिल्हयातील रेल्वेमार्गांची लांबी ४२७.५ कि.मी. आहे.

रस्ते :-

सन २०२३-२४ या वर्षात जिल्हयात एकूण १५८६ कि.मी. लांबीचे रस्ते असून पृष्ठांकित रस्त्यांची लांबी १४६५ कि.मी आहे. डांबरी रस्ते ६६३ कि.मी व सिमेंट कॉक्रीटचे ८०२ कि.मी. लांबीचे रस्ते आहेत. तसेच अपृष्ठांकित रस्त्यांची लांबी १२१ कि.मी आहे.

मुंबई मेट्रो :-

मुंबई मेट्रो ही भारताच्या मुंबई शहरामधील जलद रेल्वे परिवहन रेल्वे प्रणाली आहे. मुंबई महानगरामधील वाढत्या वाहतूक समस्येवर उपाय तसेच मुंबई उपनगरीय रेल्वेवरील ताण कमी करण्याचे मुंबई मेट्रोचे ध्येय आहे. मुंबई उपनगर जिल्ह्यात 'महा मुंबई मेट्रो कार्पोरेशन' तीन मेट्रो मार्गिका चालवित आहे. सद्यस्थितीत घाटकोपर ते वर्सोवा ११.३ कि.मी. लांबीची व ११ स्टेशन असलेली लाइन क्रमांक १, दहिसर ते अंधेरी पश्चिम अशी १८.६ कि. मी. लांबीची व १७ स्टेशन असलेली २ अ मार्गिका व दहिसर पूर्व ते गुंदवली अशी १६.५ कि. मी. लांबीची व १३ स्टेशन असलेली मार्गिका कार्यरत आहे.

स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे वाहतूक उपक्रम:-

सन २०२३-२४ या वर्षात बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रमाकडील दैनिक बसेसची सरासरी संख्या २९०२ होती. या बसगाडयांमधून दैनिक सरासरी प्रवासी संख्या २९.३६ लाख होती. त्यापैकी विद्यार्थी, अपंग, वरिष्ठ नागरिक, रूग्ण प्रवाशी संख्या ४४,६८६ इतकी होती.

नोंदणीकृत वाहनांची संख्या :-

सन २०२२-२३ मध्ये जिल्हयात नोंदणी झालेल्या वाहनांची संख्या ३०,९४,८९३ होती. सन २०२३-२४ यावर्षी यामध्ये वाढ होऊन एकूण वाहनांची संख्या ३६,१३,९४६ झाली. गतवर्षाच्या तुलनेत १६.७७ टक्के वाढ झालेली आहे. यापैकी दुचाकी वाहने २१,४०,५३३ (५९.२२ टक्के), मोटारी आणि स्टेशनवॅगन्स ९,९२,८२६ (२७.४७ टक्के), जीप १९,३९३ (०.५३ टक्के), टॅक्सी ८८,५६९ (२.४५ टक्के), तीनचाकी वाहने(रिक्षा) २,५२,१५८ (६.९८ टक्के), मालवाहतूक वाहने १,०५,९७४ (२.९३ टक्के) वाहने आहेत. एकूण डिझेलवर चालणारी ४,५०,२९६ (१२.४५ टक्के) व पेट्रोलवर चालणारी २७,४४,९३१ (७५.९५टक्के) व सीएनजीवर चालणारी ४,००,८४० (११.०९टक्के) तसेच इलेक्ट्रिक वाहने १७,८७९ (०.४९ टक्के) वाहने आहेत.

७. शिक्षण

जिल्हयात शैक्षणिक सुविधा :-

जिल्हयात २०२३-२४ मध्ये १६२० प्राथमिक शाळा, १२३७ माध्यमिक शाळा, ११६ उच्च माध्यमिक शाळा व २१९ महाविदयालये आहेत. एक लाख (प्रक्षेपित) लोकसंख्येमागे १४ प्राथमिक शाळा, ११ माध्यमिक शाळा, १ उच्च माध्यमिक शाळा व २ महाविदयालये आहे.

जिल्हयात २०२३-२४ मध्ये प्राथमिक शाळेत ५,१४,१९३, माध्यमिक शाळेत ६,२८,५७६ व उच्च माध्यमिक शाळेत १,६९,५९० विदयार्थी होते. तसेच सन २०२३-२४ मध्ये २,६३,२३० विदयार्थी महाविद्यालयात शिक्षण घेणारे होते.

सन २०२३-२४ मध्ये प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व महाविद्यालयीन एकुण विद्यार्थ्यापैंकी अनुसुचित जातीचे ९७,७८७ व अनुसुचित जमातीचे ८,५३९ एवढे विदयार्थी होते. तसेच अल्पसंख्यांक विद्यार्थी संख्या ४,८४,५९९ होती.

औदयोगिक प्रशिक्षण संस्था :-

जिल्हयात ३१ मार्च २०२४ अखेर १५ औदयोगिक प्रशिक्षण संस्था आहेत. तसेच २२ अभियांत्रिकी संस्था आहेत.

८. आरोग्य

सार्वजनिक आरोग्य सेवा :-

वैदयकीय सुविधा

जिल्हयात शासन व स्थानिक संस्थांच्या नियंत्रणाखाली मार्च- २०२४ अखेर रुग्णालये- १९, दवाखाने - १९७ , प्रसुतिगृह- २७ व प्राथमिक आरोग्य केंद्र- १५८ कार्यरत आहेत. यामध्ये एकूण ५१४१ खाटांची सोय उपलब्ध असून ११४४ डॉक्टर व १९३१ परिचारीका काम करीत आहेत.

जन्म व मृत्यू :-

सन २०२३-२४ या वर्षात एकूण ९०,२६४ जन्मांची नोंद झाली आहे त्याच प्रमाणे याच कालावधीत ५४,३३१ मृत्यूंची नोंद झालेली आहे.

कुटुंब कल्याण केंद्र :-

जिल्हयात कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या १६९ असून या केंद्रांमार्फत २०२३-२४ वर्षात संरक्षित केलेल्या जोडप्यांची संख्या ६४,५२० आहे. त्यामध्ये १८१ पुरुष व ४,९०५ स्त्रिया नसबंदी, १६,६२८ लूपपद्धती व इतर पद्धतीचा वापर करणा-यांची संख्या ४२,८०६ यांचा समावेश आहे

९. वार्षिक योजना

वार्षिक योजना (जिल्हा योजनांतर्गत विविध विकास कार्यक्रम):-

जिल्हयात २०२३-२४ या वर्षात राबविण्यात आलेल्या विविध विकास कार्यक्रमांवर जिल्हा वार्षिक योजनांतर्गत ₹९७,३८८.६१ लाख खर्च करण्यात आले आहेत, यापैकी विविध विकास योजनांवर झालेला खर्च लक्षात घेता खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे सर्वात जास्त खर्च (७४.३८ टक्के) सामाजिक व सामुहिक सेवा या योजनांवर झाला असून सर्वात कमी खर्च (०.०४ टक्के) उद्योग व खाण या विकासशिर्षावर झालेलाआहे. जिल्हयातील विविध योजनांतर्गत झालेला एकूण ₹ ९७,३८८.६१ लाख खर्चापैकी आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील योजनेवर ₹२८८.६१ लाख तसेच अनुसूचित जाती उपयोजनेवर ₹५,१००. ०० लाख खर्च झाला आहे .

विकास शिर्षवार तक्ता :-

अ.क्र.	विकासशिर्ष	योजनांतर्गत एकूण खर्च (₹ लाख)	एकूण खर्चाची टक्केवारी
(१)	(२)	(३)	(४)
१	कृषि व संलग्न सेवा	४११५.९५	४.२३
२	ग्रामिण विकास	०	०.००
३	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	०	०.००
४	ऊर्जा	१०१८.८१	१.०५
५	उद्योग व खाण	३९.९३	०.०४
६	वाहतुक व दळणवळण	४७८.०७	०.४९
७	सामान्य आर्थिक सेवा	६४९९.९४	६.६७
८	सामाजिक व सामुहिक सेवा	७२४४०.२४	७४.३८
९	सामान्य सेवा	१२७९५.६७	१३.१४
एकूण		**९७३८८.६१**	**१००.००**

१०. न्याय व प्रशासन

न्याय व प्रशासन :-

पोलिस यंत्रणा व गुन्हे :- २०२३-२४ यावर्षा अखेर ९४ पोलिस ठाणे, ३३७ पोलिस चौक्या असून एकूण पोलिस दलांची संख्या २०,३५० इतकी आहे.

सार्वजनिक क्रिडा सुविधा -

मुंबई उपनगर जिल्हयात ८ क्रिडा संकुले, १५ क्रिडांगणे व ५३ व्यायामशाळा असून ४ स्टेडियम आहे. जिल्हयात एकूण ४ सार्वजनिक जलतरण तलाव आहेत.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन -२०२४

दृष्टिक्षेपात - मुंबई उपनगर जिल्हा

अ.क्र.	बाब	परिमाण	मुंबई उपनगर जिल्हा	महाराष्ट्र
१	२	३	४	५
एक	**प्राकृतिक रचना**			
१	**भौगोलिक स्थान**			
	१.१ उत्तर अक्षांश	अंश	१९.०५	१६.४ - २२.१
	१.२ पूर्व रेखांश	अंश	७२.८३	७२.६ - ८०.९
	१.३ क्षेत्रफळ	हजार चौ.कि.मी	०.४४६	३०८
२	प्रशासकीय रचना			
	२.१ तालुके	संख्या	३	३५५ @
	२.२ शहरे (गणना शहरांसह)	संख्या	१	५३४
	२.३ एकूण गावे	संख्या	८७	४०,९५९
	२.४ पैकी निर्जन गाव	संख्या	-	२,७०६
@ मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हयांमधील ३ तालुके वगळून				
दोन	**स्थानिक स्वराज्य संस्था**			**(२०२१-२२)$**
१	महानगरपालिका	संख्या	१	२७
२	नगरपरिषदा	संख्या	-	२४४
३	नगरपंचायत	संख्या	-	१३९
४	कटकमंडळे	संख्या	-	७
५	पंचायत समित्या	संख्या	-	३५१
६	ग्रामपंचायती	संख्या	-	२७,८३२
$ राज्य निवडणूक आयोगाच्या अहवालानुसार (दि. ३१.१२.२०२१ रोजीची)				
तीन	**लोकसंख्या (जनगणना- २०११)**			
१	ग्रामीण	हजार	-	६१,५५६
२	नागरी	हजार	९३५७	५०,८१८
३	एकूण	हजार	९३५७	१,१२,३७४
४	पुरुष	हजार	५०३१	५८,२४३
५	स्त्रिया	हजार	४३२६	५४,१३१
६	स्त्रिया प्रति हजार पुरुष	संख्या	८६०	९२९
७	अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	हजार	५८३	१३,२७६
	७.१ एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	टक्के	६.२३	११.८
८	अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	हजार	१०५	१०,५१०
	८.१ एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण	टक्के	१.१२	९.४
९	घनता (लोकसंख्या प्रति चौ.कि.मी.)	संख्या	२०९८०	३६५
१०	**साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)**			
	१०.१ ग्रामीण	टक्के	-	७७.०१
	१०.२ नागरी	टक्के	८९.९१	८८.६९
	१०.३ एकूण	टक्के	८९.९१	८२.३४
	१०.४ पुरुष	टक्के	९२.९२	८८.३८
	१०.५ स्त्रिया	टक्के	८६.३७	७५.८७
	१०.६ साक्षरते मध्ये जिल्हयाचा राज्यात क्रमांक	क्रम संख्या	पहिला	बारा
११	दारिद्रय रेषेखालील ग्रामिण कुटुंबे (२००२)	लाख	-	४५.१९

अ.क्र.	बाब	परिमाण	मुंबई उपनगर जिल्हा	महाराष्ट्र
१	२	३	४	५
चार	**जिल्हा उत्पन्न अंदाज**			
१	**चालू किंमतीनुसार**		**२०२२-२३+**	**२०२२-२३+**
	१.१ एकूण उत्पन्न (स्थूल)	₹ कोटी	७,१६,६६५	३६,४५,८८४
	१.२ दरडोई उत्पन्न (स्थूल)	₹	४,७९,८८७	२,८९,४०४
	१.३ एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	₹ कोटी	६,१६,३१३	३१,७९,५६६
	१.४ दरडोई उत्पन्न (निव्वळ)	₹	४,१२,६९०	२,५२,३८९
२	**स्थिर (२०११-१२) किंमतीनुसार**		**२०२२-२३+**	**२०२२-२३+**
	२.१ एकूण उत्पन्न (स्थूल)	₹ कोटी	४,४३,६४६	२२,४१,१९६
	२.२ दरडोई उत्पन्न (स्थूल)	₹	२,९७,०७०	१,७७,९०२
	२.३ एकूण उत्पन्न (निव्वळ)	₹ कोटी	३,७७,९९५	१९,३५,८४२
	२.४ दरडोई उत्पन्न (निव्वळ)	₹	२,५३,११०	१,५३,६६४
	+ पहिले सुधारित अंदाज			
पाच	**वित्तीय समावेश**			
१	**प्रधानमंत्री जनधन योजना ३१/०३/२०२४ अखेर**			
	१.१ उघडण्यात आलेली एकूण खाती	संख्या	९,३३,४१२	३,४०,८१,२१५
	१.२ देण्यात आलेली एकूण रूपे कार्ड	संख्या	७,४७,२८१	२,३६,२८,५००
	१.३ किमान शिलकीची मर्यादा नसलेली खाती	संख्या	१,२९,३५१	२९,४०,१७१
	१.४ एकूण ठेवी	₹ लाख	४२,३००	१४,४७,५००
२	प्रधानमंत्री मुद्रा योजना ३१/०३/२०२४ अखेर			
२.१	**शिशू**			
	१ मंजूर कर्ज	₹ कोटी	१३२	११,७०८
	२ वितरित कर्ज	₹ कोटी	१३१	११,६८५
	३ लाभार्थी	संख्या	५१,७७२	३५,२५,६३२
२.२	**किशोर**			
	१ मंजूर कर्ज	₹ कोटी	१,४३२	१८,३६४
	२ वितरित कर्ज	₹ कोटी	१,४२२	१८,२२१
	३ लाभार्थी	संख्या	६५,८०३	१५,९७,३२९
२.३	**तरूण**			
	१ मंजूर कर्ज	₹ कोटी	१,१४१	१३,००२
	२ वितरित कर्ज	₹ कोटी	१,१३४	१२,८६८
	३ लाभार्थी	संख्या	१४,७९५	१,५७,०१८
	एकूण			
	१ मंजूर कर्ज	₹ कोटी	२,७०५	४३,०७४
	२ वितरित कर्ज	₹ कोटी	२,६८६	४२,७७४
	३ लाभार्थी	संख्या	१,३२,३७०	५२,७९,९७९
सहा	**कृषि**			**२०२२-२३***
१	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	३०,७५८
२	वनक्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	५,१९९
३	वनक्षेत्राचे भौगोलिक क्षेत्राशी प्रमाण	टक्के	ला.ना	१६.९०
४	शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
	४.१ बिगर शेती वापराखालील	हजार हेक्टर	ला.ना	१,७६८
	४.२ पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली	हजार हेक्टर	ला.ना	१,९८६
	४.३ एकूण (४.१ + ४.२)	हजार हेक्टर	ला.ना	३,७५४

अ.क्र.	बाब	परिमाण	मुंबई उपनगर जिल्हा	महाराष्ट्र
१	२	३	४	५
५	**पडीत जमिन व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन**			
	५.१ कायम गुरेचरण व इतर	हजार हेक्टर	ला.ना	१,४११
	५.२ झाडे-झुडपाखालील	हजार हेक्टर	ला.ना	२६८
	५.३ लागवडीलायक परंतु पडीत	हजार हेक्टर	ला.ना	९६३
६	**पडीत जमीन**			
	६.१ चालू पड	हजार हेक्टर	ला.ना	१,४७७
	६.२ इतर पड	हजार हेक्टर	ला.ना	१,१९५
७	**पिकाखालील क्षेत्र**			
	७.१ पिकाखालील निव्वळ पेरणी क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	१६,४९०
	७.२ दुसोटा क्षेत्र/तिसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	७,९२४
	७.३ एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	२४,४१५
	*** अस्थायी**			
८	**ओलिता खालील क्षेत्र/ सिंचनाखालील क्षेत्र**			
	८.१ निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	उ.ना
	८.२ एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	उ.ना
९	**महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र**		**२०२२-२३**	**२०२२-२३**
	९.१ तृणधान्ये	हजार हेक्टर	ला.ना	६,३८४
	९.२ कडधान्ये	हजार हेक्टर	ला.ना	५,०२३
	९.३ तेलबीया	हजार हेक्टर	ला.ना	५,२९१
	९.४ ऊस (तोडणीक्षेत्र)	हजार हेक्टर	ला.ना	१,४८९
	९.५ कापूस (रूई)	हजार हेक्टर	ला.ना	४,२४०
			२०२३-२४	**ऑक्टोंबर २०२३**
१०	**पर्जन्य (सरासरी)**	मि.मि.	२९७८	१०७५
११	**वहितीचे क्षेत्र**			**२०१५-१६**
	११.१ क्षेत्र २ हेक्टरपेक्षा कमी	हजार हेक्टर	ला.ना	९,२२०
	११.२ क्षेत्र २ ते १० हेक्टर	हजार हेक्टर	ला.ना	१०,१२५
	११.३ क्षेत्र १० हेक्टरपेक्षा जास्त	हजार हेक्टर	ला.ना	१,१६२
सात	**अंशत: व पूर्णत: सिंचन क्षमता निर्माण झालेलले पाटबंधारे प्रकल्प व त्यांखालील क्षेत्र**			**३० जून, २०२३ पर्यंत**
१	मोठे पाटबंधारे प्रकल्प (मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पासह)	संख्या	ला.ना	८६
	१.१ लाभक्षेत्र (निर्मित सिंचन क्षमता) (मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पासह)	हजार हेक्टर	ला.ना	३,१९४
२	मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प	संख्या	ला.ना	२९८
	२.१ लाभक्षेत्र (निर्मित सिंचन क्षमता)	हजार हेक्टर	ला.ना	१,०००
३	लघु पाटबंधारे प्रकल्प (राज्यक्षेत्र)	संख्या	ला.ना	३,३१३
	३.१ लाभक्षेत्र (निर्मित सिंचन क्षमता)	हजार हेक्टर	ला.ना	१,३६७
४	लाभ क्षेत्रातील विहिरीद्वारे सन २०२०-२१मधील सिंचन क्षेत्र	हजार हेक्टर	ला.ना	१,३८६*
* अस्थायी				
आठ	**पशुसंवर्धन (पशुगणना -२०१९)**		**२०१९**	**२०१९**
१	एकूण पशुधन	हजार	३५	३३,०८०*
२	गोजातीय	हजार	३.२३	१३,९९३
३	महिषवर्गीय	हजार	२४.३९	५,६०४
४	मेंढया व शेळया	हजार	६.८५	१३,२८५
५	कुक्कुटादी पक्षी	हजार	२०.०६	७४,२९८@^

अ.क्र.	बाब	परिमाण	मुंबई उपनगर जिल्हा	महाराष्ट्र
१	२	३	४	५
			२०२३-२४	**२०२२-२३**
६	एकूण दुग्ध उत्पादन	हजार लिटर	१,०८०	१५,०४२
	* इतर पशुधनासह (इतर पशुधन या बाबीमध्ये डुकरे,घोडे व शिंगरे, खेचरे, उंट, गाढवे यांचा समावेश करण्यात आला आहे.) @ कुक्कुटादी पक्षी यामध्ये टर्की, क्वेल व इतर कुक्कुटपक्षी यांचाही समावेश करण्यात आला आहे. ^ एकूण कुक्कुटादी पक्षी यांच्या संख्येमध्ये पोल्ट्रीफार्म मधील पक्षी समाविष्ट आहेत.			
नऊ	**सहकार क्षेत्र**		**२०२२-२३**	**२०२२-२३***
१	सहकारी संस्था	संख्या	३५,८१७	२,२४,८४७
२	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	ला.ना.	२५,८७७
	२.१ सभासद संख्या	हजार	ला.ना.	५९,३७५
	२.२ दिलेली कर्जे	₹ लाख	ला.ना.	१,७८,८१,३००
	२.२ येणे कर्जे	₹ लाख	ला.ना.	२,०७,५३,९००
३	सहकारी दुग्धसंस्था (३१ मार्च, २०२३ अखेर)	संख्या	५	१२,६५६
	* अस्थायी			
दहा	**वीज**			**३१/०३/२०२४ अखेर**
१	विद्युतीकरण झालेली गावे	संख्या	ला.ना.	४१,९२३*
२	वीज पुरवठा केलेले कृषी पंप संच	हजार	ला.ना.	४,७५६
	*अमरावती जिल्हयातील ५ गावे पुनर्वसित झाली आहे.			
३	विजेचा वापर		**२०२३-२४**	**डिसेंबर २०२३**
	३.१ घरगुती	दशलक्ष कि.वॅ.तास	५,६०४	२७,२६३
	३.२ वाणिज्यिक	दशलक्ष कि.वॅ.तास	३,९८९	११,९३४
	३.३ औद्योगिक	दशलक्ष कि.वॅ.तास	१,६३२	४६,७६६
	३.४ कृषि	दशलक्ष कि.वॅ.तास	०	२९,३८४
	३.५ इतर (रेल्वे, सार्व.पाणी पुरवठा, सार्व.दिवाबत्ती व संकीर्ण)	दशलक्ष कि.वॅ.तास	१९३	५,८५२
	३.६ एकूण	दशलक्ष कि.वॅ.तास	११,४५४	१,२१,१९९
अकरा	**परिवहन व दळणवळण**			
१	रेल्वे मार्गाची एकूण लांबी	कि.मी.	४२७.५**	६२४०*
	** मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित * कोकण रेल्वेच्या ३८१ किमी लांबीसह			
२	**रस्त्यांनी जोडलेली गावे ३१/०३/२०२१ अखेर***			
	२.१ बारमाही	संख्या	ला.ना.	४०,१२२
	२.२ हंगामी	संख्या	ला.ना.	३७४
	*** अस्थायी**			
३	**रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित)**		**२०२३-२४**	**२०२२-२३**
	३.१ राष्ट्रीय महामार्ग	कि.मी.	०	१८,३६६
	३.२ राज्य महामार्ग (प्रमुख राज्य महामार्गासह)	कि.मी.	०	३३,१८१ #
	३.३ प्रमुख जिल्हामार्ग	कि.मी.	०	७१,५७४
	३.४ इतर जिल्हामार्ग	कि.मी.	१,५४३	४३,२२९
	३.५ ग्रामीण रस्ते	कि.मी.	०	१,५९,१३९
	३.६ एकूण	कि.मी.	१,५८६	३,२५,४८९
	#राज्य महामार्गात प्रमुख राज्य महामार्गाचा समावेश आहे.			

अ.क्र.	बाब	परिमाण	मुंबई उपनगर जिल्हा	महाराष्ट्र
१	२	३	४	५
बारा	**नोंदणीकृत कारखाने व रोजगार**		**२०२३-२४**	**२०२३-२४**
१	नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	२,८८५	३६,९२१
२	नोंदणीकृत चालू कारखाने	संख्या	२,७०९	३५,३७३
	(त्यातील कामगार)	संख्या	२,२८,३७६	३१,०६,८७८
				३१ मार्च २०२३
३	नोंदणीकृत सहकारी साखर कारखाने	संख्या	-	१७२*
	(साखरेचे उत्पादन)	लाख मे. टन	-	१०५.३२
४	सहकारी सूत गिरण्या	संख्या	-	२०८*
	* ३१ मार्च, २०२३ रोजीची अस्थायी आकडेवारी			
तेरा	**शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वकष माहितीकोष (०१ जुलै, २०२३ रोजी भरलेली पदे)**			
१	शासकीय	हजार	२१	७०९*
	* ०१ जुलै २०२३ रोजीची अस्थायी आकडेवारी			
चौदा	**शिक्षण क्षेत्र**			
१	प्राथमिक शिक्षण (१ ते ८ वी)		**२०२३-२४**	**२०२३-२४**
	१.१ एकूण शाळा	संख्या	१,६२०	१,०४,४९९
	१.२ विद्यार्थी	हजार	५१४	१४,५९२
	१.३ शिक्षक	हजार	१५	४८८
	१.४ विद्यार्थी - शिक्षक प्रमाण	संख्या	३५	२९.९
२	**माध्यमिक शिक्षण व उच्च माध्यमिक (९ ते १२)**			
	२.१ एकूण शाळा	संख्या	१३५३	२८,९८६
	२.२ विद्यार्थी	हजार	७९८	६,३७०
	२.३ शिक्षक	हजार	२८	२४६
	२.४ विद्यार्थी - शिक्षक प्रमाण	संख्या	२९	२५.९०
३	**उच्च शिक्षण**			
	३.१ संस्था	संख्या	२१९	४,२७४
	३.२ एकूण विद्यार्थी	हजार	२६३	९७८
४	**तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण**			
	४.१ तंत्रशिक्षण पदवी शिक्षण संस्था	संख्या	१५	९३०
	प्रवेश क्षमता	संख्या	७,९५०	१,८८,०२३
	४.२ तंत्रशिक्षण पदविका शिक्षण संस्था	संख्या	७	१,०३०
	प्रवेश क्षमता	संख्या	२,४४०	१,४५,११२
			२०२३-२४	**२०२३-२४**
	४.३ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	६	४१९
	प्रवेश क्षमता	संख्या	२,५५२	९३,४८४
	४.४ अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (विना अनुदानित)	संख्या	९	५८७
	प्रवेश क्षमता	संख्या	१,२४१	६१,३२०
	४.५ आरोग्य विज्ञान संस्थांची संख्या (पदवी+ पदव्युत्तर)	संख्या	-	८१३
	प्रवेश क्षमता	संख्या	-	४९,३८५

अ.क्र.	बाब	परिमाण	मुंबई उपनगर जिल्हा	महाराष्ट्र
१	२	३	४	५
पंधरा	**सार्वजनिक आरोग्य**		**२०२३-२४#**	**२०२३#**
१	रुग्णालये	संख्या	१९	५०९
२	दवाखाने	संख्या	१९७	८५१
३	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	१५८	१,९१३
४	प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे	संख्या	०	१०,७४८
५	प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	०	१२१
	# उपरोक्त माहिती मध्ये फक्त शासकीय आरोग्य संस्थांच्याच माहितीचा समावेश आहे.			
सोळा	**आदिवासी कल्याणकारी योजना**			**२०२३-२४**
१	आदिवासी आश्रमशाळा (शासकीय व अनुदानित)	संख्या	०	१,०३८
	त्यांतील विद्यार्थी	संख्या	०	४,४१,३८६
सतरा	**मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना**		**२०२३-२४**	**२०२३-२४**
१	मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे (शासकीय व अनुदानित)	संख्या	८	२,८३१
	(त्यातील विद्यार्थी)	संख्या	८२४	१,४२,२७५
अठरा	**सार्वजनिक वितरण व्यवस्था**		**२०२३-२४**	**२०२३-२४**
१	रास्त भावाची दुकाने	संख्या	२,०५०	५१,५७८
२	पुरविलेला एकूण साठा		**२०२३-२४**	**२०२३-२४**
	२.१ गहू	मे. टन	२,५९,४४७	१०,५४,४०७
	२.२ तांदूळ	मे. टन	२,५१,९३७	१८,७६,९९९
			२०२२-२३	**२०२३-२४**
३	शासकीय गोदामे	संख्या	०	८९९
	साठवण क्षमता	मे.टन	०	७,२०,६६४

३. जिल्हा योजनेचा आढावा

जिल्हा वार्षिक योजना २०२१-२२, २०२२-२३, २०२३-२४

१) सन २०२१-२२ मध्ये जिल्हा वार्षिक योजने अंतर्गत उपलब्ध तरतूदी व माहे मार्च २०२२अखेर झालेला खर्च यांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र	योजना	मंजूर तरतूद रक्कम रुपये (₹ लाख)	मार्च २०२२ अखेर झालेला खर्च	तरतूदीशी खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१.	जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण)	४४,०००	४३,९९२.९९	९९.९८
२.	अनुसूचित जाती उपयोजना	५,१००	५,०९३	९९.८६
३.	आदिवासी उपयोजना व क्षेत्राबाहेरील आदिवासीसाठी तरतूद	५५८.९०	५०३.५६	९०.१०
एकुण		४९,६५८.९०	४९,५८९.२१	९९.८६

२) सन २०२२-२३ मध्ये जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत उपलब्ध तरतूदी व माहे मार्च २०२३ अखेर झालेला खर्च यांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र	योजना	मंजूर तरतूद रक्कम रुपये (₹ लाख)	मार्च २०२३ अखेर झालेला खर्च	तरतूदीशी खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१.	जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण)	८४,९००.००	८४,७९९.०२	९९.८८
२.	अनुसूचित जाती उपयोजना	५,१००.००	५,०९२.६०	९९.८५
३.	आदिवासी उपयोजना व क्षेत्राबाहेरील आदिवासीसाठी तरतूद	५७७.१६	५७१.९३	९९.०९
एकुण		९०,५७७.१६	९०,४६३.५५	९९.८७

३) सन २०२३-२४ मध्ये जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत उपलब्ध तरतूदी व माहे मार्च २०२४ अखेर झालेला खर्च यांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र	योजना	मंजूर तरतूद रक्कम रुपये (₹ लाख)	मार्च २०२४ अखेर झालेला खर्च	तरतूदीशी खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१.	जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण)	९२,०००	९२,०००	१००
२.	अनुसूचित जाती उपयोजना	५,१००	५,१००	१००
३.	आदिवासी उपयोजना व क्षेत्राबाहेरील आदिवासीसाठी तरतूद	५७७.१६	२८८.६१	५०.०१
एकुण		९७,६७७.१६	९७,३८८.६१	९९.७०

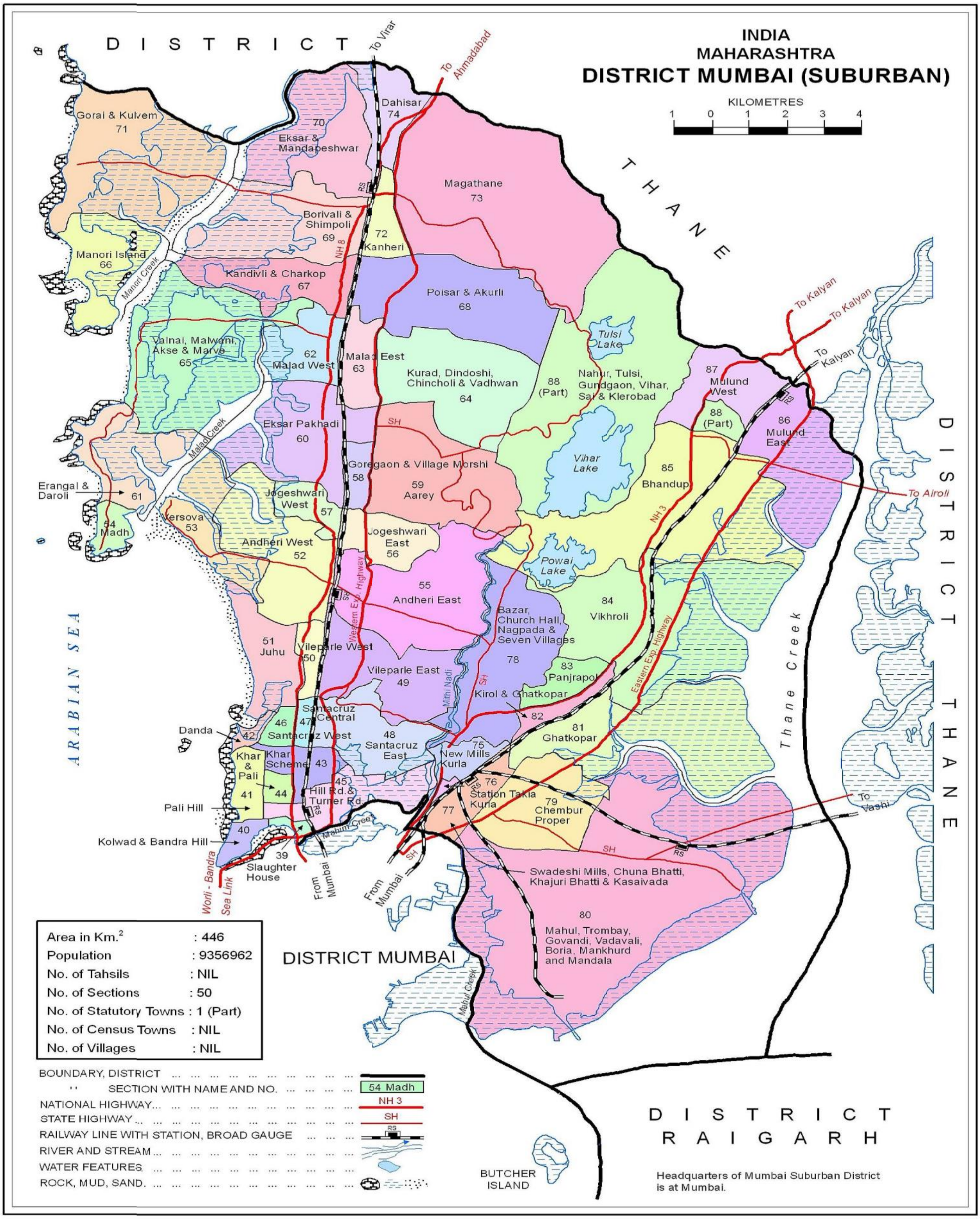
INDIA
MAHARASHTRA
DISTRICT MUMBAI (SUBURBAN)
KILOMETRES
1 0 1 2 3 4
DISTRICT
THANE
DISTRICT THANE
DISTRICT MUMBAI
DISTRICT RAIGARH
ARABIAN SEA
To Virar
To Ahmadabad
To Kalyan
To Kalyan
To Kalyan
To Airoli
To Vashi
From Mumbai
From Mumbai
Worli - Bandra Sea Link
Gorai & Kulvem 71
Eksar & Mandapeshwar 70
Dahisar 74
Magathane 73
Borivali & Shimpoli 69
72 Kanheri
Manori Island 66
Manori Creek
Kandivli & Charkop 67
Poisar & Akurli 68
Valnai, Malwani, Akse & Marve 65
62 Malad West
Malad East 63
Kurad, Dindoshi, Chincholi & Vadhwan 64
88 (Part)
Tulsi Lake
Nahur, Tulsi, Gundgaon, Vihar, Sai & Klerobad
87 Mulund West
88 (Part)
86 Mulund East
Malad Creek
Eksar Pakhadi 60
Goregaon & Village Morshi 58
59 Aarey
Vihar Lake
85 Bhandup
Erangal & Daroli 61
Jogeshwari West
57
Versova 53
54 Madh
Andheri West 52
Jogeshwari East 56
Powai Lake
55 Andheri East
84 Vikhroli
Western Exp. Highway
Bazar, Church Hall, Nagpada & Seven Villages
78
51 Juhu
Vileparle West 50
Vileparle East 49
83 Panjrapol
Mithi Nadi
Kirol & Ghatkopar
82
Eastern Exp. Highway
Thane Creek
Santacruz Central
46 47
Santacruz West
48 Santacruz East
81 Ghatkopar
Danda 42
Khar & Pali
Khar Scheme 43
75 New Mills Kurla
45 Hill Rd. & Turner Rd.
44
41
Pali Hill
76 Station Takia Kurla
77
79 Chembur Proper
40
Kolwad & Bandra Hill
Mahim Creek
39 Slaughter House
Swadeshi Mills, Chuna Bhatti, Khajuri Bhatti & Kasaivada
80 Mahul, Trombay, Govandi, Vadavali, Boria, Mankhurd and Mandala
Mahul Creek
NH 8
NH 3
SH
RS
Area in Km.² : 446
Population : 9356962
No. of Tahsils : NIL
No. of Sections : 50
No. of Statutory Towns : 1 (Part)
No. of Census Towns : NIL
No. of Villages : NIL
BOUNDARY, DISTRICT
" SECTION WITH NAME AND NO.
54 Madh
NATIONAL HIGHWAY
NH 3
STATE HIGHWAY
SH
RAILWAY LINE WITH STATION, BROAD GAUGE
RS
RIVER AND STREAM
WATER FEATURES
ROCK, MUD, SAND
BUTCHER ISLAND
Headquarters of Mumbai Suburban District is at Mumbai.

आलेख क्र. १
सन १९०१ ते २०११ - जिल्ह्याची लोकसंख्या

वर्ष	१९०१	१९११	१९२१	१९३१	१९४१	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१	१९९१	२००१	२०११
लोकसंख्या (लाख)	२.०६	२.५५	३.०७	३.११	४.००	६.६५	१३.८०	२९.००	४९.५८	६७.५१	८६.४०	९३.५७

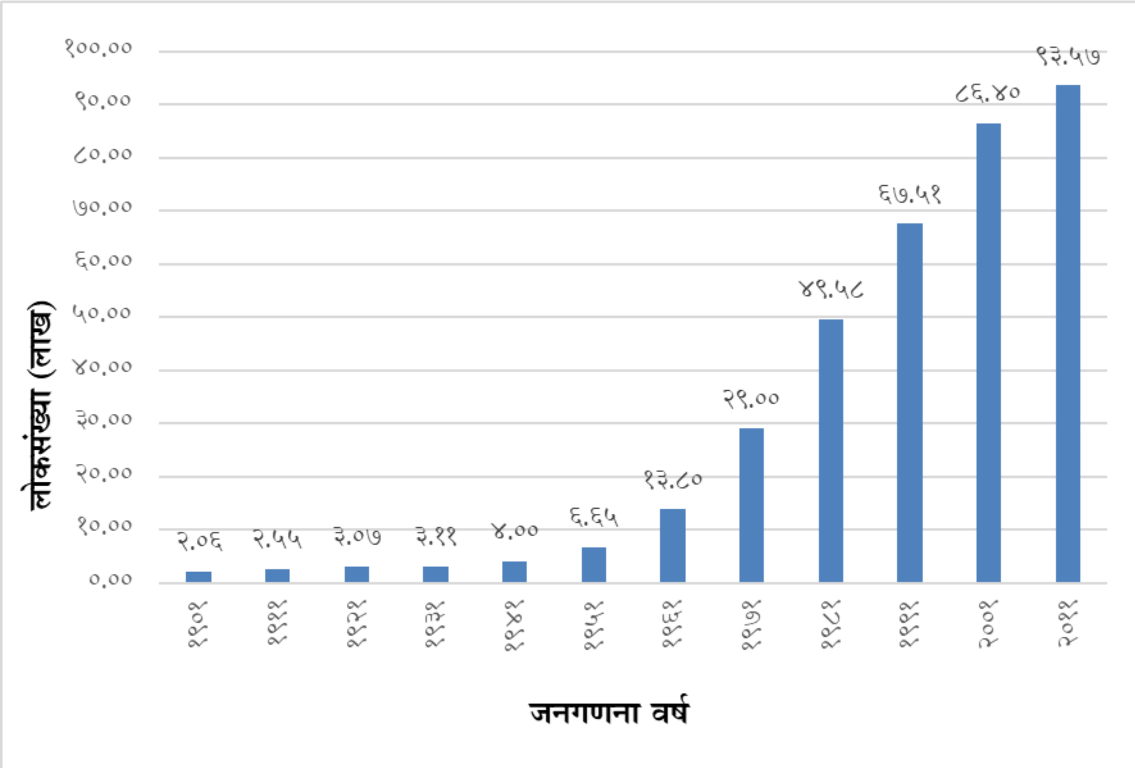

आलेख क्र. २

प्रति एक हजार पुरुषांमागे स्त्रीयांची संख्या

(जनगणना २०११ नुसार)

तालुका	पुरुष	स्त्रिया	स्त्रि- पुरूष प्रमाण
अंधेरी	१३०९६८०	११२७७१३	८६१
बोरीवली	१६५९२०१	१४३०४३१	८६२
कुर्ला	२०६२४४२	१७६७४९५	८५७

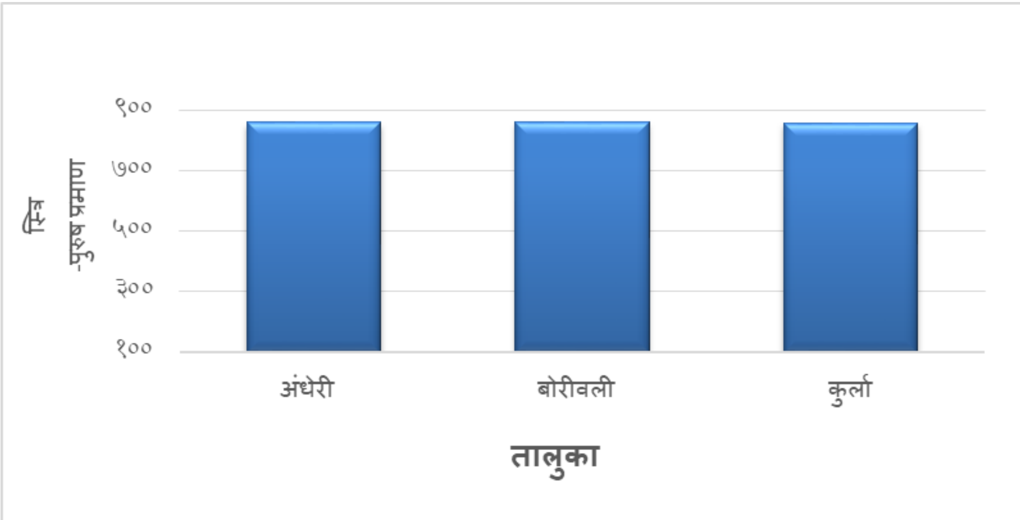

आलेख क्र. ३
जिल्हयाचे स्त्रि-पुरुष साक्षरता प्रमाण
(जनगणना २०११ नुसार)

तालुका	पुरुष	स्त्रिया
अंधेरी	९३.१३	८७.७३
बोरीवली	९३.५८	८७.५४
कुर्ला	९२.७८	८५.३८

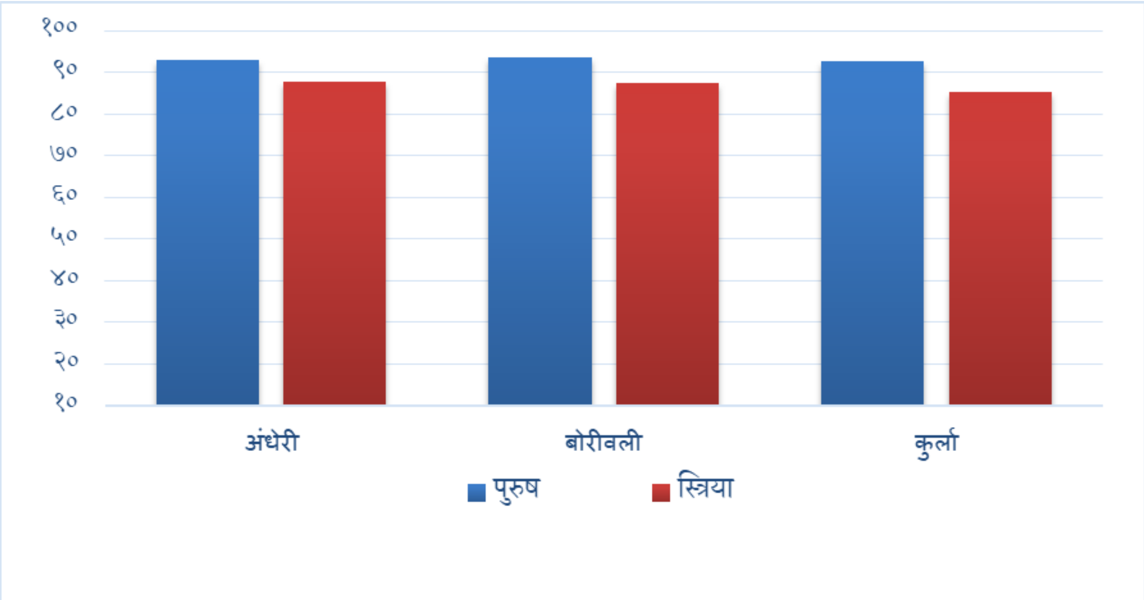

आलेख क्र. ४

लोकसंख्या – दशवार्षिक वृद्धीदर १९११-२०११

	दश वार्षिक वृध्दीदर (%)										
	१९११	१९२१	१९३१	१९४१	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१	१९९१	२००१	२०११
मुंबई उपनगर	२३.८	२०.२	१.३	२८.९	६६.२	१०७.४	११०.१	७१.०	३६.२	२८.०	८.३
महाराष्ट्र	१०.७	-२.९	१४.९	१२.०	१९.३	२३.६	२७.५	२४.५	२५.७	२२.७	१६.०

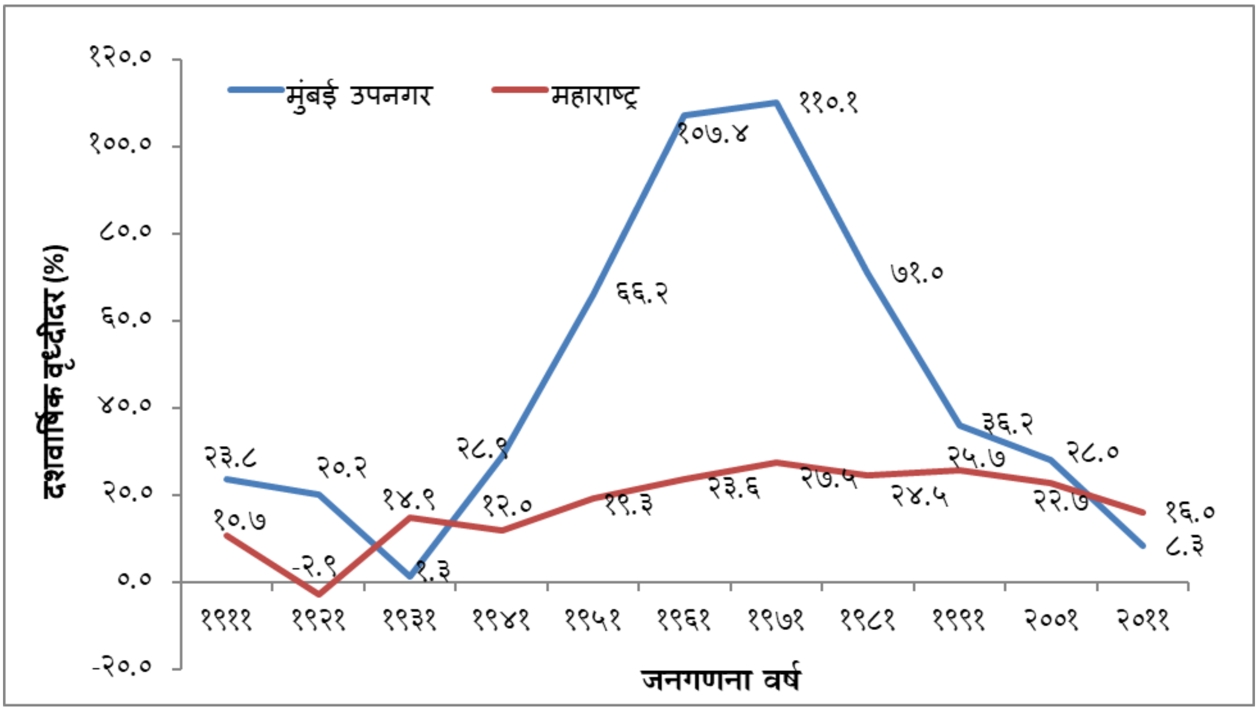

आलेख क्र. ५

लोकसंख्येमध्ये १५-३४ वर्ष वयोगटातील युवकांचे प्रमाण

	मुंबई उपनगर	महाराष्ट्र
पुरूष	४०.२%	३६.७%
स्त्रिया	३७.७%	३५.६%
एकूण	३९.१%	३६.२%

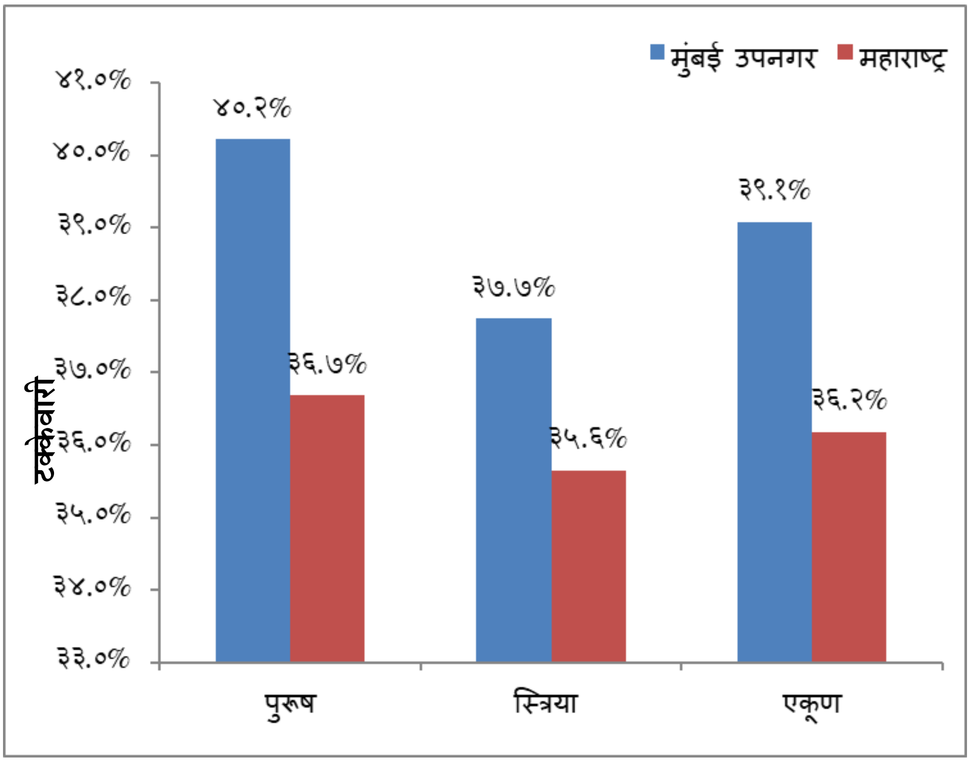

आलेख क्र. ६

वर्षनिहाय जिल्हा उत्पन्न (चालू किंमतीनुसार)

मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित आकडेवारी (₹ कोटी)

वर्ष	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२ - २३
वर्षनिहाय स्थुल जिल्हा उत्पन्न	५,०३,५८२	५,२१,५६९	५,०३,८३१	६,०७,७८०	७,१६,६६५
वर्षनिहाय निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	४,३८,५०३	४,५१,८४८	४,२९,०३५	५,२२,०६९	६,१६,३१३

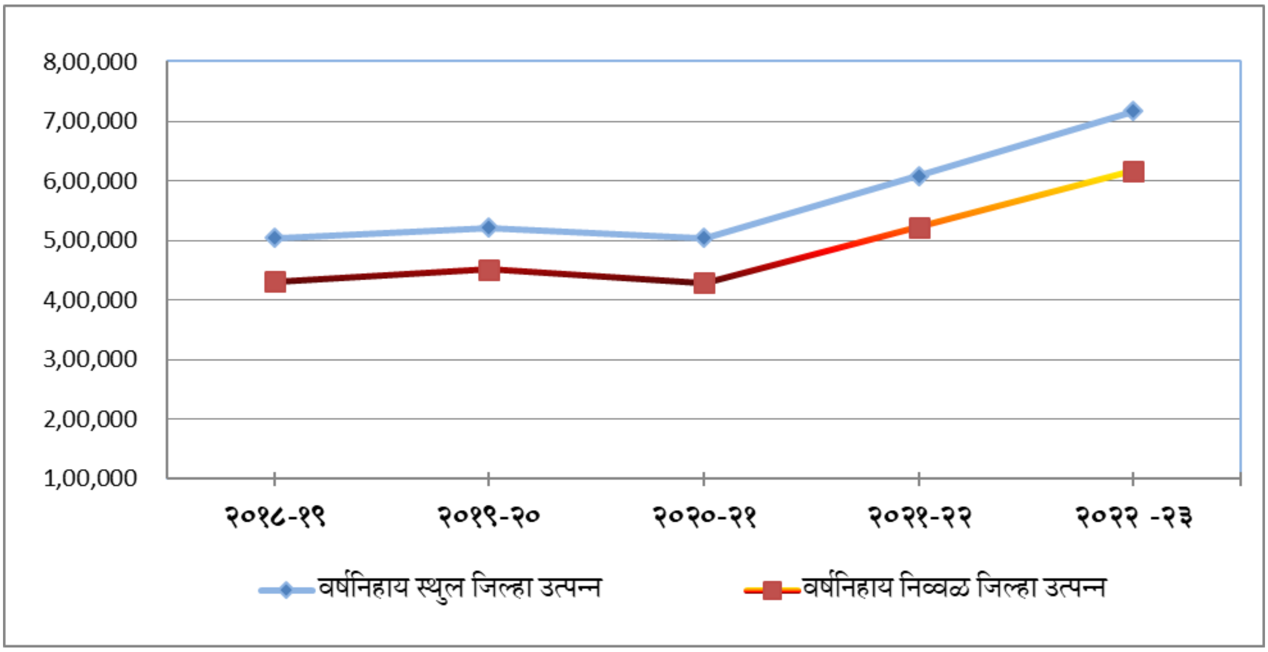

टिप - सदरील तक्त्यात सन २०२२-२३ चे पूर्वानुमान अंदाज, वर्ष २०२१-२२ चे पहिले सुधारित अंदाज, वर्ष २०२०-२१ चे दुसरे सुधारित अंदाज, वर्ष २०१९-२० चे तिसरे सुधारित अंदाज व वर्ष २०१८-१९ चे अंतिम सुधारित अंदाज ची माहिती देण्यात आलेली आहे.

आलेख क्र. ७

वर्ष निहाय जिल्हा उत्पन्न (स्थिर किंमतीनुसार)

मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित आकडेवारी (₹ कोटी)

वर्ष	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२ -२३
वर्षनिहाय स्थुल जिल्हा उत्पन्न	३,९१,७२०	४,०८,४७१	३,६०,२२१	४,०१,७९६	४,४३,६४७
वर्षनिहाय निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	३,३९,१४४	३,५३,९३७	३,०१,७९४	३,३९,६१२	३,७७,९९५

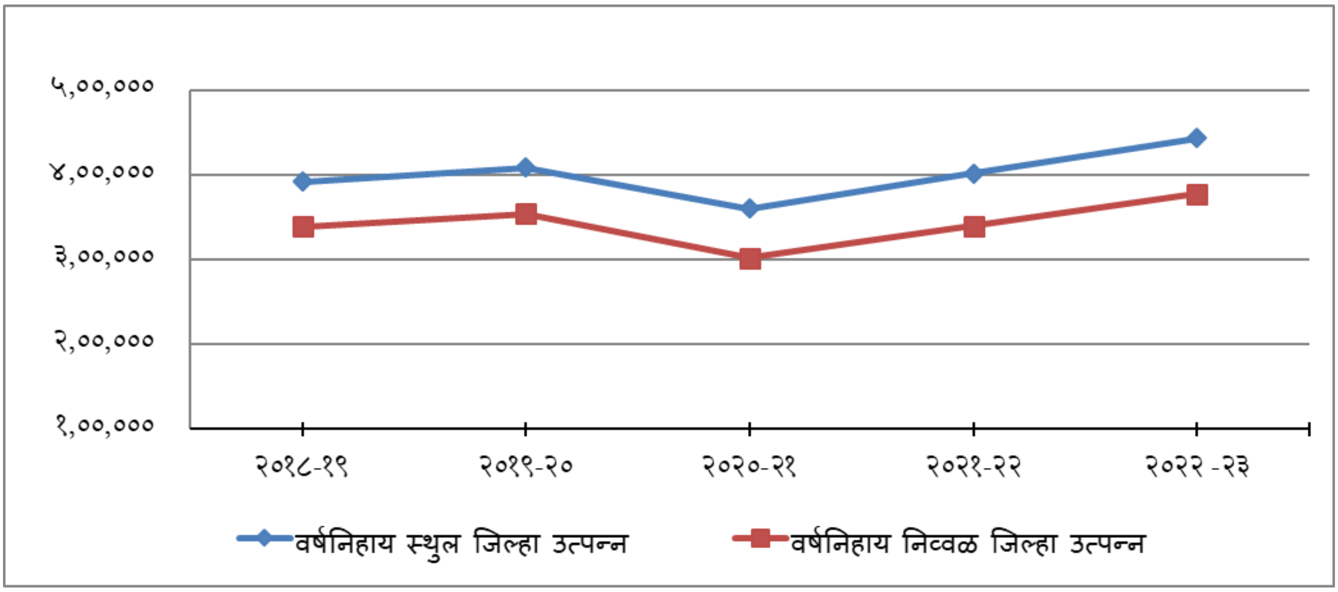

टिप - सदरील तक्त्यात सन २०२२-२३ चे पूर्वानुमान अंदाज, वर्ष २०२१-२२ चे पहिले सुधारित अंदाज, वर्ष २०२०-२१ चे दुसरे सुधारित अंदाज, वर्ष २०१९-२० चे तिसरे सुधारित अंदाज व वर्ष २०१८-१९ चे अंतिम सुधारित अंदाज ची माहिती देण्यात आलेली आहे.

भाग - २

सांख्यिकी तक्ते

पान २७ ते १३१

तक्ता १.१

जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ कालावधी - १९६०-६१ ते २०२३-२४

अ.क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष								
			१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१	२०००-०१	२०१०-११	२०२०-२१	२०२२-२३	२०२३-२४
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
एक	**क्षेत्रफळ व लोकसंख्या**							**२०११**	**२०११**	**२०११**	**२०११**
१	क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी	उ.ना			४४६	४४६	४४६	४४६	४४६	४४६
२	तालुके	संख्या				३	३	३	३	३	३
३	गावे - वस्ती असलेली गावे	संख्या				८७	८७	८७	८७	८७	८७
	गावे - वस्ती नसलेली गावे	संख्या				०	०	०	०	०	०
४	शहरे	संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	१
५	एकूण लोकसंख्या	हजार	१३८०	२९००	४९५८	६७५१	९३५७	९३५७	९३५७	९३५७	९३५७
६	लोकसंख्येचे प्रमाण - शहरी	टक्के	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००
	लोकसंख्येचे प्रमाण - ग्रामिण	टक्के	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	लोकसंख्येची घनता (प्रति चौ. कि.मी.) - शहरी	संख्या	३०९४	६५०३	११११७	२०९८०	२०९८०	२०९८०	२०९८०	२०९८०	२०९८०
	लोकसंख्येची घनता (प्रति चौ. कि.मी.) - ग्रामिण	संख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	स्त्री- पुरुष प्रमाण (स्त्रिया प्रती हजार पुरुष)	संख्या	७४४	७६९	८०१	८३१	८२२	८६०	८६०	८६०	८६०
दोन	**साक्षरतेचे प्रमाण**							**२०११**	**२०११**	**२०११**	**२०११**
१	पुरुष	टक्के	उ.ना					९२.९२	९२.९२	९२.९२	९२.९२
२	स्त्रिया	टक्के						८६.३७	८६.३७	८६.३७	८६.३७
३	एकूण	टक्के						८९.९१	८९.९१	८९.९१	८९.९१
४	ग्रामीण	टक्के	ला.ना					ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना
५	नागरी	टक्के	उ.ना					८९.९१	८९.९१	८९.९१	८९.९१
६	अनुसुचित जाती	टक्के						८५.३०	८५.३०	८५.३०	८५.३०
७	अनुसुचित जमाती	टक्के						८२.१०	८२.१०	८२.१०	८२.१०
तीन	**स्थानिक स्वराज्य संस्था**										
१	महानगरपालिका	संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	१
२	नगरपरिषदा	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	नगरपंचायती	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	कटक मंडळे	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	पंचायत समित्या	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	ग्राम पंचायती	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-	-
चार	**क्षेत्रवार जिल्हा व दरडोई उत्पन्न (चालू किंमतींनुसार)**							२०१०-११	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२-२३
१	निव्वळ जिल्हा उत्पन्न	₹ कोटी	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	२१२३९६	४,२९,०३५	५,२२,०६९	६,१६,३१३
२	निव्वळ दरडोई उत्पन्न	₹	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	१४११३८	२,९५,२८९	३,५४, ३००	४,१२,६९०

तक्ता १.१ (पूढे चालू)

जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ कालावधी - १९६०-६१ ते २०२३-२४

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष								
			१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१	२०००-०१	२०१०-११	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२-२३
(१)	(२)	(३)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)
३	राज्याच्या उत्पन्नात जिल्ह्याचा हिस्सा	टक्के	उ.ना					२१.६२	१८.९२	१९.०२	१९.३८
पाच	**कृषि व सिंचन**										
१	ओलिताखालील क्षेत्र	शंभर हेक्टर	ला.ना.								
२	लागवडीलायक क्षेत्र	शंभर हेक्टर									
३	ओलिताखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्रफळाशी टक्केवारी	टक्के									
४	लागवडीलायक क्षेत्राची एकूण क्षेत्रफळाशी टक्केवारी	टक्के									
५	ओलिताखालील क्षेत्राची एकूण लागवडीलायक क्षेत्रफळाशी टक्केवारी	टक्के									
६	**पिकांखालील एकूण क्षेत्र**										
६.१	तृणधान्ये	शंभर हेक्टर	ला.ना								
६.२	कडधान्ये	--"--									
६.३	तेलबिया	--"--									
६.४	ऊस	--"--									
६.५	कापूस	--"--									
७	पिकांखालील निव्वळ क्षेत्र	--"--									
८	दुसोटा क्षेत्राचे निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राशी प्रमाण	टक्के									
९	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	शंभर हेक्टर									
१०	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राचे एकूण पिकाखालील स्थुल क्षेत्राशी प्रमाण	टक्के									
११	निव्वळ सिंचन क्षेत्र	शंभर हेक्टर									
१२	कालव्यांद्वारे सिंचित क्षेत्र	--"--									
१३	विहिरींद्वारे सिंचित क्षेत्र	--"--									
१४	इतर साधनांनी सिंचित क्षेत्र	--"--									

तक्ता १.१ (पूढे चालू)

जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक

जिल्हा - मुंबई उपनगर　　　　संदर्भ कालावधी -१९६०-६१ ते २०२३-२४

अ.क्र.	बाब	परि-माण	संदर्भ वर्ष								
			१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१	२०००-०१	२०१०-११	२०२०-२१	२०२२-२३	२०२३-२४
(१)	(२)	(३)	(२२)	(२३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)	(२९)	(३०)
सहा	**पशुधन (पशुगणना)**							(२००७)	(२०१२)	(२०१९)	(२०१९)
१	एकूण पशुधन	हजार	उ.ना					१५०	४८.७१	३५	३५
२	दुभत्या गायी	--"--						६	२.२२	१.५४	१.५४
३	दुभत्या म्हशी	--"--						५७	२६.४२	२०.९९	२०.९९
४	शेळया व मेंढया	--"--						५८	११	६.८५	६.८५
५	कुक्कुटादी पक्षी	--"--						२३५	८६.१२	२०.०६	२०.०६
सात	**मत्स्य व्यवसाय**										
१	एकूण मत्स्य उत्पादन	मे. टन	उ.ना						७७,०४८	९४,२३१	६१,२६६
२	मच्छीमार सहकारी संस्था	संख्या							२७	३०	३०
३	संस्थातील सभासद	संख्या							२६,६८५	३३,३४०	३३,३४८
आठ	**सहकार क्षेत्र**										
१	**संस्था**								**२०१९-२०**	**२०२१-२२**	**२०२२-२३**
१.१	कृषि पतसंस्था (प्राथमिक)	संख्या	उ.ना						०	०	०
१.२	बिगर कृषि पतसंस्था	संख्या							१३६७	१२८२	१२४०
१.३	उत्पादक संस्था	संख्या							६५१	६९१	७०७
१.४	पणन संस्था	संख्या							०	०	०
१.५	सामाजिक सेवा संस्था	संख्या							३२२८४	३३४४७	३३८७०
२	**सभासद**										
२.१	कृषि पतसंस्था (प्राथमिक)	हजार	उ.ना						०	०	०
२.२	बिगर कृषि पतसंस्था	--"--							२०६८	१९६२	१९२२
२.३	उत्पादक संस्था	--"--							१४४	१५०	१५५
२.४	पणन संस्था	--"--							०	०	०
२.५	सामाजिक सेवा संस्था	--"--							१४७०	१५३१	१५४०
३	**खेळते भांडवल**										
३.१	कृषि पतसंस्था (प्राथमिक)	₹ लाख	उ.ना						०	०	०
३.२	बिगर कृषि पतसंस्था	₹ लाख							२६८६०५	२३७६४२	२३१८९८
३.३	उत्पादक संस्था	₹ लाख							१०१८५०८	११३५७०७	१२१२८६२
३.४	पणन संस्था	₹ लाख							०	०	०
३.५	सामाजिक सेवा संस्था	₹ लाख							२३८०५०९	२५२८१३२	२५,६१,१८३

तक्ता १.१ (पूढे चालू)
जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक

जिल्हा - मुंबई उपनगर संदर्भ कालावधी –१९६०-६१ ते २०२३- २४

अ.क्र.	बाब	परि-माण	संदर्भ वर्ष								
			१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१	२०००-०१	२०१०-११	२०२०-२१	२०२२-२३	२०२३-२४
(१)	(२)	(३)	(३१)	(३२)	(३३)	(३४)	(३५)	(३६)	(३७)	(३८)	(३९)
४	**दिलेली कर्जे**										
४.१	कृषि पतसंस्था (प्राथमिक)	₹ लाख	उ.ना						०	०	०
४.२	बिगर कृषि पतसंस्था	₹ लाख							२,४३,९०८	१,७०,०४४	१,६८,५२३
४.३	उत्पादक संस्था	₹ लाख							०	०	०
४.४	पणन संस्था	₹ लाख							०	०	०
४.५	सामाजिक सेवा संस्था	₹ लाख							०	०	०
नऊ	**विजेचा वापर**										
१	घरगुती	दशलक्ष कि.वॅ.तास	उ.ना						४३६८.९२	४७०१.८२	५६०४.१२
२	वाणिज्यिक	--"--							२१०७.३२	३४९५.२५	३९८८.६८
३	औद्योगिक	--"--							८५२.६८	१२६०.१०	१६३१.६६
४	कृषि	--"--							०.०५	०.१८	०.०७
५	इतर	--"--							६६.५४	८९.०७	२२९.३९
६	एकूण	--"--							७३९५.५१	९५४६.४१	११४५३.९२
७	विद्युतीकरण झालेली गावे	संख्या	ला.ना						ला.ना	ला.ना	ला.ना
८	सौर उर्जा संच	संख्या							ला.ना	ला.ना	ला.ना
दहा	**वाहतूक व दळणवळण**										
१	रस्त्यांची एकूण लांबी	कि.मी.	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	१६०६.९५	१५६०.२३	१५८६
२	बारमाही रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना	ला.ना
३	दर १०० चौ.कि.मी. क्षेत्रामागे रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	उ.ना						३६०.३०	३४९.८३	३५५.६
४	दर लाख लोकसंख्ये मागे रस्त्याची लांबी	कि.मी.							१४.७१	१३.८९	१३.९४
५	एकूण मालवाहतूक वाहने	संख्या							६३६१९	८०२८०	९५६७८
६	एकूण प्रवासी वाहने	संख्या							२७७३९५३	३०१४६१३	३३२४४५४
७	रेल्वे मार्गाची एकूण लांबी	कि.मी.							४२७.५	४२७.५	४२७.५
८	डाक कार्यालये	संख्या							१२०	१२२	१२२
९	दूरध्वनी (बी.एस.एन.एल. लँडलाईन)	संख्या							१५८७०८१	१२७१३५३	११६०२७८

तक्ता १.१ (पूढे चालू)

जिल्ह्यातील विविध आर्थिक व सामाजिक बाबींचे निवडक निर्देशक

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ कालावधी - १९६०-६१ ते २०२३-२४

अ.क्र.	बाब		परिमाण	संदर्भ वर्ष १९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१	२०००-०१	२०१०-११	२०२०-२१	२०२२-२३	२०२३-२४
(१)	(२)		(३)	(४०)	(४१)	(४२)	(४३)	(४४)	(४५)	(४६)	(४७)	(४८)
अकरा	**नोंदणीकृत कारखाने व रोजगार**									(२०१५)	(२०२२)	(२०२३)
१	चालू कारखाने		संख्या							३२६६	३५९७	२७०९
२	कामगारांची दैनिक उपस्थिती		संख्या	उ.ना						१८१८९५	२५९७९३	२२८३७६
बारा	**शिक्षण**											
१	**प्राथमिक**											
१.१	संस्था		संख्या							१६६८	१६२६	१६२०
१.२	विद्यार्थी	मुले	हजारात	उ.ना						२६५	२५६	२६६
		मुली	हजारात							२४६	२३७	२४८
१.३	शिक्षक		हजारात							१६	१५	१५
१.४	विद्यार्थी-शिक्षक प्रमाण		संख्या							३१	३२	३५
२	**माध्यमिक व उच्च माध्यमिक**											
२.१	संस्था		संख्या							१३६२	१३३६	१३५३
२.२	विद्यार्थी	मुले	हजारात	उ.ना						४६२	४५१	४१६
		मुली	हजारात							४१६	४१०	३८२
२.३	शिक्षक		हजारात							२९	२८	२८
२.४	विद्यार्थी-शिक्षक प्रमाण		संख्या							३१	३१	२९
३	**महाविद्यालये**											
३.१	संस्था		संख्या							२१८	२०७	२१९
३.२	विद्यार्थी	मुले	हजारात	उ.ना						१३१	१४१	१४०
		मुली	हजारात							११७	१२२	१२३
३.३	शिक्षक		हजारात							६	६	६
३.४	विद्यार्थी-शिक्षक प्रमाण		संख्या							४४	४४	४४
तेरा	**सार्वजनिक आरोग्य**											
१	दवाखाने		संख्या							११३	११६	१९७
२	रुग्णालये		संख्या							२०	२०	१९
३	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे		संख्या							१५७	१५७	१५८
४	प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे		संख्या	उ.ना						०	०	०
५	खाटा		संख्या							५४१३	६१२८	५१४१
६	दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा		संख्या							५०	५५	४५
चौदा	**संकीर्ण**											
१	बँक शाखा		संख्या							१३८६	१३८६	१४०९
										२०१७-१८	**२०१७-१८**	**२०१७-१८**
२	दूरदर्शन केबल चालक		संख्या	उ.ना						१९१६	१९१६	१९१६
३	दूरदर्शन केबल धारक		संख्या							६८०६६५	६८०६६५	६८०६६५
४	गोबर गॅस संयंत्रे		संख्या							उ.ना	उ.ना	उ.ना

आधार - जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, मुंबई उपनगर

तक्ता २.१

क्षेत्रवार स्थूल जिल्हा उत्पन्न- चालू किंमतीनूसार

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर (₹ कोटी)

अ.क्र	क्षेत्र	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२-२३
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	पीक	१	१	०	०	०
२	पशुसंवर्धन	७६१	८४१	१६९	३३८	२,०४९
३	वने व लाकूड तोडणी	५३	४९	४२	५०	५७
४	मत्स्यव्यवसाय व मत्स्यशेती	१,५९६	२,०१६	२,०७६	२,६५८	३,६५३
५	**कृषी व संलग्न सेवा (१+२+३+४)**	२,४११	२,९०६	२,२८८	३,०४७	५,७६०
६	खाण व दगड खाणकाम	३६,८८७	३४,७७०	३२,७५६	३२,९९५	३२,१३२
७	**प्राथमिक क्षेत्र (उप-बेरीज ५+६)**	३९,२९९	३७,६७६	३५,०४४	३६,०४२	३७,८९२
८	वस्तुनिर्माण	८३,८६२	७४,१२१	८०,१११	१,००,१८४	१,०५,५००
९	वीज, वायू, पाणीपुरवठा व इतर उपयोगिता सेवा	११,७३९	११,५७५	११,५३४	१२,८५८	१०,८९६
१०	बांधकाम	२८,१८८	२८,९२४	२८,९७०	४०,२४४	४८,४०८
११	**व्दितीय क्षेत्र (उप-बेरीज ८+९+१०)**	१,२३,७८९	१,१४,६२१	१,२०,६१६	१,५३,२८६	१,६४,८०४
१२	**उद्योग (उप-बेरीज ६+११)**	१,६०,६७६	१,४९,३९०	१,५३,३७२	१,८६,२८२	१,९६,९३६
१३	व्यापार, दुरूस्ती, हॉटेल्स व उपहारगृहे	५०,२५३	५४,४६१	४३,०८३	५३,७५७	६६,०९६
१४	रेल्वे	२,८२९	२,७७६	२,९११	३,०५४	३,३७८
१५	परिवहन (रेल्वे व्यतिरिक्त)	१५,६७२	१५,७८७	१२,३४६	१७,४४०	२०,०२०
१६	साठवण	८९०	९२९	९६६	१,०५५	१,२१३
१७	दळणवळण व प्रसारणासंबधित सेवा	६,२८०	७,०४७	७,५७६	८,९२३	१०,४६१
१८	वित्तीय सेवा	४७,५३०	५२,१३९	५३,९१८	६०,८२१	७९,४०६
१९	स्थावर मालमत्ता, राहत्या घरांची मालकी व व्यावसायिक सेवा	१,०२,२६९	१,१३,४०६	१,१५,३८१	१,३८,३४२	१,६५,००१
२०	सार्वजनिक प्रशासन	१६,०४४	१९,७२५	२०,३८८	२२,३११	२७,३१८
२१	इतर सेवा	३६,५८१	४२,८८५	३७,८५६	४४,७८५	५४,६४८
२२	**तृतीय / सेवा क्षेत्र एकूण (उप-बेरीज १३ ते २१)**	२,७८,३४८	३,०९,१५४	२,९४,४२४	३,५०,४८९	४,२७,५४१
२३	**एकूण स्थूल मुल्यवृद्धी (५+१२+२२)**	४,४१,४३५	४,६१,४५१	४,५०,०८३	५,३९,८१८	६,३०,२३६
२४	उत्पादित वस्तू व सेवांवरील कर	६८,०३३	६६,४८९	६२,१६०	७९,२२०	१,००,४३९
२५	वजा उत्पादित वस्तू व सेवांवरील अनुदान	५,८८६	६,३७१	८,४१३	११,२५७	१४,०१०
२६	**स्थूल जिल्हा उत्पन्न (२३+२४-२५)**	५,०३,५८२	५,२१,५६९	५,०३,८३१	६,०७,७८०	७,१६,६६५
२७	लोकसंख्या ('०००)	१४,०९९	१४,३१३	१४,५२९	१४,७३५	१४,९३४
२८	**दरडोई स्थूल जिल्हा उत्पन्न (₹)**	३,५७,१८४	३,६४,३९३	३,४६,७६८	४,१२,४६७	४,७९,८८७
२९	**एकूण राज्य उत्पन्न**	२५,२८,८५४	२६,५६,८०६	२६,१०,६५१	३१,४४,१३८	३६,४५,८८४
३०	**दरडोई स्थूल राज्य उत्पन्न (₹)**	२,०७,८३३	२,१६,३१९	२,१०,६०३	२,५१,५२१	२,८९,४०४
३१	**स्थूल जिल्हा उत्पन्नाची स्थूल राज्य ऊत्पन्नाशी टक्केवारी**	१९.९१	१९.६३	१९.३०	१९.३३	१९.६६
३२	**मागील वर्षाच्या तूलनेत झालेली वाढ (टक्केवारी)**	८.५४	३.५७	-३.४०	२०.६३	१७.९२

टिप - १. सदरील तक्त्यात सन २०२२-२३ चे पूर्वानुमान अंदाज, वर्ष २०२१-२२ चे पहिले सुधारित अंदाज, वर्ष २०२०-२१ पर्यंतचे दुसरे सुधारित अंदाज, वर्ष २०१९-२० चे तिसरे सुधारित अंदाज व वर्ष २०१८-१९ चे अंतिम सुधारित अंदाज ची माहिती देण्यात आलेली आहे.
२. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता २.२

क्षेत्रवार निव्वळ जिल्हा उत्पन्न- चालू किंमतीनूसार

जिल्हा—मुंबई उपनगर व मुंबई शहर (₹ कोटी)

अ.क्र	क्षेत्र	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२-२३
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	पीक	१	१	०	०	०
२	पशुसंवर्धन	७५३	८३२	१६८	३३५	२,०२५
३	वने व लाकूड तोडणी	५३	४९	४२	५०	५७
४	मत्स्यव्यवसाय व मत्स्यशेती	१,४८३	१,८७२	१,९१८	२,४६१	३,३८३
५	**कृषी व संलग्न सेवा (१+२+३+४)**	२,२८९	२,७५३	२,१२८	२,८४५	५,४६५
६	खाण व दगड खाणकाम	३५,४४४	३३,१८३	३१,००६	३१,३०६	३०,३६०
७	**प्राथमिक क्षेत्र (उप-बेरीज ५+६)**	३७,७३४	३५,९३६	३३,१३४	३४,१५१	३५,८२५
८	वस्तुनिर्माण	७१,१६१	६१,१३३	६६,५३५	८४,५२७	८६,३८९
९	वीज, वायू, पाणीपुरवठा व इतर उपयोगिता सेवा	७,९२३	७,९८६	७,७०४	८,६६३	७,१५८
१०	बांधकाम	२६,१३१	२६,५७५	२६,२६४	३६,९७४	४३,६२४
११	**व्दितीय क्षेत्र (उप-बेरीज ८+९+१०)**	१,०५,२१५	९५,६९५	१,००,५०३	१,३०,१६५	१,३७,१७०
१२	**उद्योग (उप-बेरीज ६+११)**	१,४०,६५९	१,२८,८७७	१,३१,५०९	१,६१,४७०	१,६७,५३०
१३	व्यापार, दुरूस्ती, हॉटेल्स व उपहारगृहे	४५,७२६	४९,४९३	३७,७३६	४७,३३१	५८,३४१
१४	रेल्वे	२,३२४	२,२२६	२,३०५	२,३८६	२,५८८
१५	परिवहन (रेल्वे व्यतिरिक्त)	१३,१३७	१२,७६२	९,२६२	१४,००१	१५,९९२
१६	साठवण	८०५	८३७	८६१	९२९	१,०६४
१७	दळणवळण व प्रसारणा संबधित सेवा	४,०३३	४,५४८	४,८९१	५,९१९	७,०५७
१८	वित्तीय सेवा	४६,११२	५०,६३०	५२,१७२	५८,९२८	७७,२११
१९	स्थावर मालमत्ता, राहत्या घरांची मालकी व व्यावसायिक सेवा	७६,३०२	८५,८३७	८५,७६८	१,०४,३२१	१,२५,६९६
२०	सार्वजनिक प्रशासन	१२,६४१	१५,७११	१६,१६२	१७,५९८	२१,६४८
२१	इतर सेवा	३२,९७१	३८,८२७	३३,४११	३९,४६९	४८,४९३
२२	**तृतीय / सेवा क्षेत्र एकूण (उप-बेरीज १३ ते २१)**	२,३४,०५०	२,६०,८७२	२,४२,५६८	२,९०,८८१	३,५८,०९०
२३	**एकूण निव्वळ मुल्यवृद्धी (५+१२+२२)**	३,७६,९९९	३,९२,५०३	३,७६,२०५	४,५५,१९७	५,३१,०८५
२४	उत्पादित वस्तू व सेवांवरील कर	६७,३२९	६५,६३४	६१,०९९	७७,९४९	९९,०४३
२५	वजा उत्पादित वस्तू व सेवांवरील अनुदान	५,८२५	६,२८९	८,२६९	११,०७७	१३,८१५
२६	**निव्वळ जिल्हा उत्पन्न (२३+२४-२५)**	४,३८,५०३	४,५१,८४८	४,२९,०३५	५,२२,०६९	६,१६,३१३
२७	लोकसंख्या ('०००)	१४,०९९	१४,३१३	१४,५२९	१४,७३५	१४,९३४
२८	**दरडोई निव्वळ जिल्हा उत्पन्न (₹)**	३,११,०२५	३,१५,६८२	२,९५,२८९	३,५४,३००	४,१२,६९०
२९	**एकूण राज्य उत्पन्न**	२२,२५,०४९	२३,३१,६२९	२२,६१,७१९	२७,४४,७७३	३१,७९,५६६
३०	**दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)**	१,८२,८६५	१,८९,८४३	१,८२,४५४	२,१९,५७३	२,५२,३८९
३१	**निव्वळ जिल्हा उत्पन्नाची निव्वळ राज्य ऊत्पन्नाशी टक्केवारी**	१९.७१	१९.३८	१८.९७	१९.०२	१९.३८
३२	**मागील वर्षाच्या तूलनेत झालेली वाढ (टक्केवारी)**	८.०५	३.०४	-५.०४	२१.६८	१८.०५

टिप १. सदरील तक्त्यात सन २०२२-२३ चे पूर्वानुमान अंदाज, वर्ष २०२१-२२ चे पहिले सुधारित अंदाज, वर्ष २०२०-२१ पर्यंतचे दुसरे सुधारित अंदाज, वर्ष २०१९-२० चे तिसरे सुधारित अंदाज व वर्ष २०१८-१९ चे अंतिम सुधारित अंदाज ची माहिती देण्यात आलेली आहे.

२. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता २.३

क्षेत्रवार स्थूल जिल्हा उत्पन्न - स्थिर (२०११-१२) किंमतीनूसार

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर (₹ कोटी)

अ.क्र	क्षेत्र	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२-२३
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	पीक	१	१	१	१	१
२	पशुसंवर्धन	५३३	५५७	१२५	२४०	१,१८४
३	वने व लाकूड तोडणी	४९	४५	४१	३८	३४
४	मत्स्यव्यवसाय व मत्स्यशेती	९७९	१,१३६	१,०३५	१,१८४	१,४७५
५	**कृषी व संलग्न सेवा (१+२+३+४)**	१,५६२	१,७३९	१,२०१	१,४६२	२,६९४
६	खाण व दगड खाणकाम	४३,८२८	४४,६२३	४५,४४६	४६,४६६	४७,४१९
७	**प्राथमिक क्षेत्र (उप-बेरीज ५+६)**	४५,३९०	४६,३६२	४६,६४७	४७,९२८	५०,११३
८	वस्तुनिर्माण	७५,७३०	७०,०९९	६४,५७७	७०,१५६	७२,३०५
९	वीज, वायू, पाणीपुरवठा व इतर उपयोगिता सेवा	७,५२९	७,३७४	६,९८९	७,८७३	८,६२२
१०	बांधकाम	१९,९१८	२०,०२०	१८,७७२	२३,८७८	२७,६००
११	**व्दितीय क्षेत्र (उप-बेरीज ८+९+१०)**	१,०३,१७६	९७,४९३	९०,३३८	१,०१,९०७	१,०८,५२६
१२	**उद्योग (उप-बेरीज ६+११)**	१,४७,००४	१,४२,११६	१,३५,७८४	१,४८,३७३	१,५५,९४५
१३	व्यापार, दुरूस्ती, हॉटेल्स व उपहारगृहे	३३,१०७	३४,१८५	२४,९१५	२९,४६६	३३,९५०
१४	रेल्वे	२,०१५	१,६१८	१,३९२	१,५८२	१,८४६
१५	परिवहन (रेल्वे व्यतिरिक्त)	१४,९५०	१६,७४२	११,२८१	१६,०४१	१८,०९७
१६	साठवण	६०७	६६६	५७७	५९७	६४९
१७	दळणवळण व प्रसारणासंबधित सेवा	४,६२०	५,५४२	४,८११	५,२०२	५,७६१
१८	वित्तीय सेवा	३६,८८२	३८,१६८	३८,६०२	४०,६७१	४६,६५४
१९	स्थावर मालमत्ता, राहत्या घरांची मालकी व व्यावसायिक सेवा	६९,०८०	७८,८००	७०,४२२	७९,९१६	८९,८६०
२०	सार्वजनिक प्रशासन	१०,६८७	१२,५१४	११,९८९	१२,४००	१४,१९५
२१	इतर सेवा	२४,७०१	३०,०८०	२२,४२७	२५,५४५	३०,०९५
२२	**तृतीय / सेवा क्षेत्र एकूण (उप-बेरीज १३ ते २१)**	१,९६,६५०	२,१८,३१६	१,८६,४१६	२,११,४१९	२,४१,१०७
२३	**एकूण स्थूल मुल्यवृद्धी (५+१२+२२)**	३,४५,२१७	३,६२,१७१	३,२३,४०१	३,६१,२५४	३,९९,७४६
२४	उत्पादित वस्तू व सेवांवरील कर	५१,१०६	५१,३००	४२,८६४	४८,०७६	५२,७८८
२५	वजा उत्पादित वस्तू व सेवांवरील अनुदान	४,६०३	५,०००	६,०४५	७,५३३	८,८८८
२६	**स्थूल जिल्हा उत्पन्न (२३+२४-२५)**	३,९१,७२०	४,०८,४७१	३,६०,२२०	४,०१,७९६	४,४३,६४६
२७	लोकसंख्या ('०००)	१४,०९९	१४,३१३	१४,५२९	१४,७३५	१४,९३४
२८	**दरडोई स्थूल जिल्हा उत्पन्न (₹)**	२,७७,८४२	२,८५,३७७	२,४७,९२६	२,७२,६७७	२,९७,०७०
२९	**एकूण राज्य उत्पन्न**	१९,५७,३८१	२०,४६,६१४	१८,५२,१३२	२०,४७,८९१	२२,४१,१९६
३०	**दरडोई स्थूल राज्य उत्पन्न (₹)**	१,६०,८६७	१,६६,६३७	१,४९,४१३	१,६३,८२५	१,७७,९०२
३१	**स्थूल जिल्हा उत्पन्नाची स्थूल राज्य ऊत्पन्नाशी टक्केवारी**	१९.७१	१९.९६	१९.४५	१९.६२	१९.७९
३२	**मागील वर्षाच्या तूलनेत झालेली वाढ (टक्केवारी)**	१८.०४	४.२८	-११.८१	११.५४	१०.४१

टिप १. सदरील तक्त्यात सन २०२२-२३ चे पूर्वानुमान अंदाज, वर्ष २०२१-२२ चे पहिले सुधारित अंदाज, वर्ष २०२०-२१ पर्यंतचे दुसरे सुधारित अंदाज, वर्ष २०१९-२० चे तिसरे सुधारित अंदाज व वर्ष २०१८-१९ चे अंतिम सुधारित अंदाज ची माहिती देण्यात आलेली आहे.
२. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता २.४

क्षेत्रवार निव्वळ जिल्हा उत्पन्न- स्थिर (२०११-१२) किंमतीनूसार

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर (₹ कोटी)

अ.क्र	क्षेत्र	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२	२०२२-२३
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	पीक	१	१	१	१	१
२	पशुसंवर्धन	५२७	५५०	१२३	२३७	१,१७०
३	वने व लाकूड तोडणी	४८	४४	४१	३७	३४
४	मत्स्यव्यवसाय व मत्स्यशेती	८६९	१,००९	८९९	१,०४१	१,२९२
५	**कृषी व संलग्न सेवा (१+२+३+४)**	१,४४५	१,६०५	१,०६३	१,३१५	२,४९६
६	खाण व दगड खाणकाम	४२,५६६	४३,१९२	४३,९०८	४४,९५७	४६,०२६
७	**प्राथमिक क्षेत्र (उप-बेरीज ५+६)**	४४,०११	४४,७९६	४४,९७१	४६,२७२	४८,५२२
८	वस्तुनिर्माण	६४,८३९	५९,१९८	५३,२९१	५८,०५१	५९,६५२
९	वीज, वायू, पाणीपुरवठा व इतर उपयोगिता सेवा	४,३९७	४,४५४	३,९७३	४,८००	५,९९०
१०	बांधकाम	१७,९९५	१७,८३९	१६,२२९	२०,९५०	२४,३९४
११	**व्दितीय क्षेत्र (उप-बेरीज ८+९+१०)**	८७,२३२	८१,४९१	७३,४९३	८३,८०२	९०,०३६
१२	**उद्योग (उप-बेरीज ६+११)**	१,२९,७९७	१,२४,६८३	१,१७,४००	१,२८,७५९	१,३६,०६२
१३	व्यापार, दुरूस्ती, हॉटेल्स व उपहारगृहे	२९,४०३	३०,१८२	२०,७२१	२४,८५६	२८,९०२
१४	रेल्वे	१,६१७	१,२०१	९४९	१,११८	१,३१९
१५	परिवहन (रेल्वे व्यतिरिक्त)	१२,७१७	१४,१८९	८,८५०	१३,४१६	१५,३०६
१६	साठवण	५३९	५९२	४९५	५०८	५५२
१७	दळणवळण व प्रसारणासंबधित सेवा	२,८२५	३,५८३	२,७५१	२,९८१	३,३२१
१८	वित्तीय सेवा	३५,५०७	३६,७२६	३६,७७२	३८,८३३	४४,६७४
१९	स्थावर मालमत्ता, राहत्या घरांची मालकी व व्यावसायिक सेवा	४९,६७०	५८,३७०	४९,१२२	५७,३०६	६५,८८२
२०	सार्वजनिक प्रशासन	७,८५८	९,२४४	८,६२५	८,९४६	१०,२९९
२१	इतर सेवा	२१,७६०	२६,७८५	१८,९१३	२१,६८०	२५,८७८
२२	**तृतीय / सेवा क्षेत्र एकूण (उप-बेरीज १३ ते २१)**	१,६१,८९६	१,८०,८७३	१,४७,१९६	१,६९,६४४	१,९६,१३३
२३	**एकूण निव्वळ मुल्यवृद्धी (५+१२+२२)**	२,९३,१३९	३,०७,१६१	२,६५,६६०	२,९९,७१८	३,३४,६९१
२४	उत्पादित वस्तू व सेवांवरील कर	५०,५५९	५०,७२०	४२,०६७	४७,३०८	५२,०७१
२५	वजा उत्पादित वस्तू व सेवांवरील अनुदान	४,५५४	४,९४४	५,९३२	७,४१३	८,७६८
२६	**निव्वळ जिल्हा उत्पन्न(२३+२४-२५)**	३,३९,१४४	३,५३,९३७	३,०१,७९४	३,३९,६१२	३,७७,९९५
२७	लोकसंख्या ('०००)	१४,०९९	१४,३१३	१४,५२९	१४,७३५	१४,९३४
२८	**दरडोई निव्वळ जिल्हा उत्पन्न (₹)**	२,४०,५५१	२,४६,५७९	२,०७,७१४	२,३०,४७६	२,५३,११०
२९	**एकूण राज्य उत्पन्न**	१७,१२,९९९	१७,८८,५६९	१५,८१,१२२	१७,५९,०४७	१९,३५,८४२
३०	**दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)**	१,४०,७८२	१,४५,६२६	१,२७,५५०	१,४०,७१८	१,५३,६६४
३१	**निव्वळ जिल्हा उत्पन्नाची निव्वळ राज्य ऊत्पन्नाशी टक्केवारी**	१९.८०	१९.७९	१९.०९	१९.३१	१९.५३
३२	**मागील वर्षाच्या तूलनेत झालेली वाढ (टक्केवारी)**	३.७९	४.३६	-१४.७३	१२.५३	११.३०

टिप - १. सदरील तक्त्यात सन २०२२-२३ चे पूर्वानुमान अंदाज, वर्ष २०२१-२२ चे पहिले सुधारित अंदाज, वर्ष २०२०-२१ चे दुसरे सुधारित अंदाज, वर्ष २०१९-२० चे तिसरे सुधारित अंदाज व वर्ष २०१८-१९ चे अंतिम सुधारित अंदाज ची माहिती देण्यात आलेली आहे.
२. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता ३.१

जिल्ह्यातील महत्वाच्या वस्तुंच्या केंद्रनिहाय त्रैमासिक सरासरी किरकोळ किंमती

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	वस्तूचे नाव व प्रत	परिमाण	एप्रिल-जून		जुलै-सप्टेंबर		ऑक्टोबर-डिसेंबर		जानेवारी-मार्च		वर्षाची सरासरी		मागील वर्षाच्या तुलनेत शेकडा वाढ/घट (टक्केवारी)	
			नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)
१	तांदूळ (उतम) खु.बा.	किलो	११२.९०	ला.ना	११३.७०	ला.ना	११७.५०	ला.ना	१२१.५०	ला.ना	११६.३८	ला.ना	५.०९	ला.ना
२	तांदूळ (मध्यम) खु.बा.	किलो	६७.००		६८.२३		६७.२३		६७.२१		६७.४२		२.२१	
३	गहू (मध्यम) खु.बा.	किलो	४४.१९		४५.००		४५.३५		४४.४२		४४.७४		८.६४	
४	गहू स्वस्त धान्य दुकान	किलो	२.००		२.००		२.००		२.००		२.००		०.००	
५	ज्वारी खु.बा.(संकरित)	किलो	४६.०७		४७.४३		४६.५४		४६.५६		४६.६५		१२.५२	
६	ज्वारी (देशी) खु.बा.	किलो	५३.०४		५७.१८		६९.१५		७०.६७		६२.५१		३२.५०	
७	बाजरी (मध्यम)	किलो	३९.८८		४२.२२		४३.५७		४२.४५		४२.०३		९.७७	
८	काबुली चणा (मध्यम)	किलो	१४९.८०		१६४.२०		१७८.६०		१७७.६०		१६७.५४		२३.२०	
९	हरभरा डाळ (मध्यम)	किलो	८८.१३		९०.३०		९९.४३		९७.५८		९३.८६		८.४७	
१०	तूरडाळ (मध्यम)	किलो	१३४.७०		१५७.००		१६८.२०		१६९.९०		१५७.४५		३१.५५	
११	मूगडाळ (मध्यम)	किलो	१२९.९०		१३७.४०		१३९.२०		१३९.१०		१३६.३९		८.८३	
१२	उडीदडाळ (मध्यम)	किलो	१३०.८०		१३९.६०		१४५.८०		१५७.००		१४३.२९		१०.२६	
१३	मसूरडाळ (मध्यम)	किलो	१००.४०		१०२.८०		१०५.४०		१०४.८०		१०३.३१		-१.६५	
१४	पांढरा वाटाणा	किलो	११६.८०		१०४.९०		११९.८०		१२६.५०		११७.००		-४.००	
१५	साबुदाणा	किलो	९०.५८		९६.३९		९६.९८		९२.३७		९४.०८		१८.१०	
१६	शेंगदाणे (मध्यम)	किलो	१५२.१०		१५९.१०		१५७.४०		१५७.३०		१५६.४९		५.८१	
१७	रवा	किलो	४४.७५		४४.५०		४७.३५		४९.००		४६.४०		६.९६	
१८	साखर खु.बा.	किलो	४२.८३		४३.४३		४४.८३		४४.४५		४३.८९		३.९०	
१९	गूळ पिवळा (मध्यम)	किलो	७२.८७		७१.४२		७०.२५		६९.०४		७०.८९		३.७६	
२०	गोडेतेल भुईमुगाचे (सुटे)	किलो	१८१.३०		१८१.७०		१८३.५०		१८७.२०		१८३.३९		-३.२१	
२१	वनस्पती तूप (सुटे)	किलो	१६२.८०		१६४.४०		१५२.३०		१४९.२०		१५७.१४		-११.५१	
२२	खोबरेल तेल (सुटे)	किलो	२९९.७०		२७४.४०		२७९.१०		२८७.४०		२८५.१६		-०.५०	
२३	म्हशीचे दूध (सुटे)	लीटर	७४.०८		७३.५८		६६.१७		६४.६७		६९.६३		०.०४	
२४	म्हशीचे शुध्द तूप	किलो	८१९.२०		८२३.४०		८१७.३०		८२७.९०		८२१.९४		१२.१४	
२५	बोकडाचे मांस	किलो	७१०.००		७२३.९०		७२४.००		७३६.७०		७२३.६५		४.३०	
२६	कोंबडी (ब्रॉयलर)	किलो	१६०.००		१५५.१०		१६०.६०		१५१.१०		१५६.७१		-२.३२	
२७	ताजे मासे (स्थानिक) मध्यम	किलो	८९१.३०		८२६.९०		७८६.००		८४४.४०		८३७.१४		२.१७	
२८	अंडी कोंबडीची	डझन	६७.०७		६९.०८		७४.४०		७५.९५		७१.६२		७.९८	

तक्ता ३.१ (पुढे चालू)

जिल्ह्यातील महत्वाच्या वस्तूंच्या त्रैमासिक सरासरी किरकोळ किंमती

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र..	वस्तूचे नाव व प्रत	परिमाण	एप्रिल-जून		जुलै-सप्टेंबर		ऑक्टोबर-डिसेंबर		जानेवारी-मार्च		वर्षाची सरासरी		मागील वर्षाच्या तुलनेत शेकडा वाढ/घट (टक्केवारी)	
			नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण	नागरी	ग्रामीण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)
२९	मीठ (पांढरे) आयोडीनयुक्त	किलो	२८.००	ला.ना	२८.००	ला.ना	२८.००	ला.ना	२८.००	ला.ना	२८.००	ला.ना	५.५८	ला.ना
३०	हळद पावडर (सुटी)	१०० ग्रॅम	२८.६७	ला.ना	२८.८३	ला.ना	२९.२१	ला.ना	३०.३८	ला.ना	२९.२७	ला.ना	३.७०	ला.ना
३१	गरम मसाला पावडर (स्थानिक)	१०० ग्रॅम	७९.००	ला.ना	७९.३८	ला.ना	८८.१७	ला.ना	८४.५६	ला.ना	८२.७८	ला.ना	८.८६	ला.ना
३२	बटाटे	किलो	२७.४८	ला.ना	२९.५२	ला.ना	३०.०३	ला.ना	३०.३२	ला.ना	२९.३४	ला.ना	-०.५९	ला.ना
३३	कांदे	किलो	२६.९२	ला.ना	३३.०८	ला.ना	५७.४६	ला.ना	३५.०४	ला.ना	३८.१३	ला.ना	३१.५१	ला.ना
३४	लसूण	१०० ग्रॅम	१४.२७	ला.ना	१९.९२	ला.ना	२१.९२	ला.ना	३१.७३	ला.ना	२१.९६	ला.ना	८३.५९	ला.ना
३५	केळी (जळगाव)	डझन	५३.३३	ला.ना	५९.७९	ला.ना	६१.६३	ला.ना	५६.५८	ला.ना	५७.८३	ला.ना	७.६३	ला.ना
३६	सफरचंद (मध्यम)	किलो	१७७.४०	ला.ना	१९२.२०	ला.ना	१८०.४०	ला.ना	१७२.८०	ला.ना	१८०.६८	ला.ना	९.०४	ला.ना
३७	चहापत्ती	किलो	५४६.७०	ला.ना	५४९.२०	ला.ना	५५०.००	ला.ना	५५१.२०	ला.ना	५४९.२६	ला.ना	२.५३	ला.ना
३८	रॉकेल (खु.बा.)	लीटर	९५.००	ला.ना	९५.००	ला.ना	९५.००	ला.ना	--	ला.ना	९५.००	ला.ना	०.९७	ला.ना
३९	पेट्रोल	लीटर	१०६.३०	ला.ना	१०६.३०	ला.ना	१०६.३०	ला.ना	१०६.००	ला.ना	१०६.२६	ला.ना	-२.६४	ला.ना
४०	गॅस सिलिंडर (स्वंयपाकाचा)	प्रत्येकी	११०१.००	ला.ना	१०३६.००	ला.ना	९०२.५०	ला.ना	८८०.८०	ला.ना	९८०.१६	ला.ना	-५.४१	ला.ना
४१	काडेपेटी (५० काडी)	१नग	१.८१	ला.ना	१.८१	ला.ना	१.८१	ला.ना	१.७९	ला.ना	१.८१	ला.ना	४.५९	ला.ना
४२	प्रसाधनसाबण (लक्स, हमाम इ.)	१०० ग्रम	३७.९२	ला.ना	३९.०८	ला.ना	३९.७३	ला.ना	४०.४३	ला.ना	३९.२९	ला.ना	११.९५	ला.ना
४३	ब्रेड (स्थानिक) ४०० ग्रॅम	४०० ग्रॅम	३५.००	ला.ना	३५.००	ला.ना	३७.३४	ला.ना	३८.००	ला.ना	३६.३३	ला.ना	७.९६	ला.ना
४४	टाल्कम पावडर(पॉन्ड्स))	१०० ग्रॅम	११८.८०	ला.ना	११८.८०	ला.ना	११८.८०	ला.ना	११८.५०	ला.ना	११८.६८	ला.ना	०.३५	ला.ना
४५	टुथ पेस्ट(कोलगेट १ ट्युब)	१०० ग्रॅम	६७.५०	ला.ना	६८.८८	ला.ना	७०.८१	ला.ना	७४.८१	ला.ना	७०.५०	ला.ना	१२.३७	ला.ना

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता ३.२

रास्तभाव धान्य दुकाने, शिधापत्रिका धारकांची व गोदामांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	रास्त भाव धान्य दुकानांची संख्या	शिधापत्रिका धारकांची संख्या (लाख)						
			पिवळी		केशरी	अन्नपूर्णा	शुभ्र	एकुण	शिधापत्रिका सोबत आधारकार्ड जोडलेल्या धारकांची संख्या
			दारिद्रय रेषेखालील*	अंत्योदय अन्न योजना**	दारिद्र्यरेषेवरिल ***				
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	उ.ना	उ.ना						उ.ना
२	बोरीवली								
३	कुर्ला								
एकूण मुंबई उपनगर		**२६२५**	**०.२२**	**०.११**	**३३.७९**	**०.००**	**१०.९८**	**४५.१०**	**२५१८६२६**

तक्ता ३.२ (पूढे चालू)

रास्तभाव धान्य दुकाने, शिधापत्रिका धारकांची व गोदामांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	उपलब्ध गोदामे							
		एकुण		त्यापैकी उपयुक्त नसलेल्या		भाडयाने घेतलेल्या		भाडयाने दिलेल्या	
		गोदामांची संख्या	गोदामांची क्षमता (मेट्रीक टन)	गोदामांची संख्या	गोदामांची क्षमता (मेट्रीक टन)	गोदामांची संख्या	गोदामांची क्षमता (मेट्रीक टन)	गोदामांची संख्या	गोदामांची क्षमता (मेट्रीक टन)
(१)	(२)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	०	०	०	०	०	०	०
३	कुर्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०	०	०	०	०

टिप -

१. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती
२. *दारिद्य रेषेखालील शिधापत्रिका धारकांची संख्या यामध्ये पिवळया+बंद+गिरणी+निराधार महिला यांचा समावेश आहे.
३. **अंत्योदय अन्नयोजना शिधापत्रिकाधारकांची संख्या यामध्येअंत्योदय+बेघर यांचा समावेश आहे.
४. *** दारिद्य रेषेवरील शिधापत्रिका धारकांची संख्या यामध्ये लाभार्थी व गैर लाभार्थी यांचा समावेश आहे.
५. मुंबई शिधावाटपक्षेत्रासाठी सद्यस्थितीत अन्नधान्याची उचल भारतीय खाद्यनिगमच्या आगारातून अधिकृत शिधावाटप संघटित संस्थेमार्फत व अधिकृत शिधावाटप दुकानदार यांचेमार्फत थेट करण्यात येत असल्याने शासकीय गोदामात अन्नधान्याची साठवणूक केली जात नाही, परिणामी शासकीय गोदामांचे पुर्नबांधकाम व नुतनीकरण करण्यात आलेले नाही. मुंबई शहरात शासकीय, भाडयाने घेतलेली तसेच दिलेली गोदामे नाहीत.

आधार - नियंत्रक शिधावाटप व संचालक, नागरी पुरवठा यांचे कार्यालय, मुंबई व नागरी पुरवठा (गो.वा.) परेल, मुंबई

तक्ता ३.३

अंत्योदय अन्न योजना व प्राधान्य गटात मोडणाऱ्या (अंत्योदय अन्न योजना वगळून) कुटुंबांसाठी अन्न धान्याचे नियतन व उचल

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४ (धान्य मे. टन)

वर्ष	नियतन			उचल			उचलीची नियतनाशी टक्केवारी		
	तांदूळ	गहू	साखर	तांदूळ	गहू	साखर	तांदूळ	गहू	साखर
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
अंत्योदय अन्न योजना									
२०२०-२१	११४२	११८९	०	९५३	९८६	०	८३.४५	८२.९३	०.००
२०२१-२२	९७७	१०२५	०	९७७	१०२५	०	१००.००	१००.००	०.००
२०२२-२३	१०७१	८६७	०	१०७१	८६७	०	१००.००	१००.००	०.००
२०२३-२४	३८१६	२७६८	०	३८१६	२७६८	०	१००.००	१००.००	०.००
प्राधान्य गटात मोडणारे (अंत्योदय अन्न योजना वगळून)									
२०२०-२१	१०२९९१	१५३९९४	०	१०२५०२	१५२२२०	०	९९.५३	९८.८५	०.००
२०२१-२२	१०५३९८	१५८९०४	०	१०५३९८	१५८८७६	०	१००.००	९९.९८	०.००
२०२२-२३	१५०३१५	११४५०२	०	१५०३१५	११४५०२	०	१००.००	१००.००	०.००
२०२३-२४	२४८४४७	२५६७४९	०	२४८१२१	२५६६७९	०	९९.८७	९९.९७	०.००

टिप - १. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती

२. फेब्रुवारी २०१४ पासून दारीद्रय रेषेखालील लाभधारकांना राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेअंतर्गत लाभ देण्यात येत आहे.

३. दारीद्रय रेषेवरील कुटुंबांसाठी वर्ष २०१४-१५ मध्ये माहे मे २०१४ ते ऑक्टोबर २०१४ करिता तांदूळ व गहू यांचे नियतन मंजूर झाले होते. तदनंतर दारीद्रय रेषेवरील कुटुंबांकरिता नियतन मंजूर झालेले नाही.

आधार - उपसंचालक नागरी पुरवठा (गो.वा.) परेल, मुंबई.

तक्ता ४.१ (अ)

शासकीय कर व इतर यांची वसुली / थकबाकी

जमिन महसूल (सर्वसाधारण, वाढीव, संकिर्ण), सेस (उपकर-जि.प., ग्रा.प., पं.स., इ.जी.एस.) शिक्षणकर, अकृषीक आकारणी, सिटीसर्वे (पोटहिस्सा फाळणी फी), वस्तीवाढ सनद फी, अंतर्गत लेखापरिक्षण वसूली व नझूलबाकी)

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

(₹ हजार)

अ. क्र.	तालुका	जमीन महसुलाची एकूण चालू मागणी	जमीन महसुलाची थकबाकी	एकुण मागणी	सूट	निलंबित वसुलीची रक्कम	वसुली पात्र रक्कम {५-(६+७)}	प्रत्यक्ष वसुली	खातेदारांची संख्या (शेतकरी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	४२६८७८	१२१५६५७	१६४२५३५	०	०	१६४२५३५	२४८०४	१५२१९
२	बोरीवली	२९३८५२	२७४९०४१	३०४२९०४	४४	१५७६३२९	१४६६५३१	७९०७३	५७९१
३	कुर्ला	४१५७६१	७२२६४५	११३८४०६	०	०	११३८४०६	४०५१५	९५०८
एकूण मुंबई उपनगर		**११३६४९१**	**४६८७३४३**	**५८२३८४५**	**४४**	**१५७६३२९**	**४२४७४७२**	**१४४३९२**	**३०५१८**

आधार - तहसिलदार कार्यालय, अंधेरी, बोरीवली व कुर्ला.

तक्ता ४.१ (ब)

शासकीय कर व इतर यांची वसुली / थकबाकी

(खाणी, गौण खनिज रॉयल्टी, मत्स्यव्यवसाय कर, कोर्ट फी व मुद्रांक शुल्क, नोंदणीपत्र फी, बीएडीआर व बीबीआर कायद्यानुसार मिळणाऱ्या रकमा, महसूल प्रमाणपत्राव्दारे होणारी वसूली, करमणूक, जाहिरात कर इत्यादी)

जिल्हा-मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

(₹ हजार)

अ.क्र.	तालुका	जमीन महसुलाची एकूण चालू मागणी	जमीन महसुलाची थकबाकी	एकुण मागणी	सूट	निलंबित वसुलीची रक्कम	वसुली पात्र रक्कम {५-(६+७)}	प्रत्यक्ष वसुली
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	९७४६६०	२७४७८१	१२४९४४१	०	०	१२४९४४१	१४८६८८
३	कुर्ला	८००००	१०००	८१०००	०	०	८१०००	४१४५
एकूण मुंबई उपनगर		**१०५४६६०**	**२७५७८१**	**१३३०४४१**	**०**	**०**	**१३३०४४१**	**१५२८३३**

आधार- तहसिलदार कार्यालय, अंधेरी, बोरीवली व कुर्ला.

तक्ता ४.१(क)

शासकीय कर व इतर यांची वसुली / थकबाकी

(सर्वसाधारण तगाई, मृदसंधारण थकबाकी, वन जमिनी वरील भूमीहीन शेतमजुरांना पुनर्वसनासाठी दिलेले कर्ज, अकृषीक कर्ज, आदर्श गृहनिर्माण कर्ज, इतर देशाकडून आलेल्या निर्वासितांना दिलेली कर्जे, प्रकल्पग्रस्तांना आणि कुळांना दिलेले कर्ज, नैसर्गिक आपत्तीकर्ज, जमिन सुधारणा- कब्जेहक्क किंमती इत्यादी)

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भवर्ष-२०२३-२४
(₹ हजार)

अ.क्र.	तालुका	जमीन महसुलाची एकूण चालू मागणी	जमीन महसुलाची थकबाकी	एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुलीची रक्कम	वसुली पात्र रक्कम {५- (६+७)}	प्रत्यक्ष वसुली
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	४५७६७०	४५७६७०	०	०	**४५७६७०**	७४०९०
३	कुर्ला	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**०**	**४५७६७०**	**४५७६७०**	**०**	**०**	**४५७६७०**	**७४०९०**

आधार—तहसिलदार कार्यालय, अंधेरी, बोरीवली व कुर्ला.

तक्ता ४.२

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४ (₹लाख)

बाब		महानगरपालिका	नगरपरिषदा				नगर पंचायती	कटक मंडळे	सर्व नागरी संस्था
			वर्ग अ	वर्ग ब	वर्ग क	सर्व			
(१)		(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
स्थानिक स्वराज्य संस्थांची संख्या		१	ला.ना						१
उत्पन्न									
१	आरंभीची शिल्लक**	०							०
२	जमा								
	२.१.पट्टी, कर इत्यादी	८७२६५३.३१							८७२६५३.३१
	२.२.शासकीय अनुदाने	६९०५८.४३							६९०५८.४३
	२.३. वाणिज्यिक उपक्रमांपासून	०.००							०.००
	२.४. ठेवी आणि कर्जे इ.	०.००							०.००
	२.५. इतर उत्पन्न	२६२६६४६.३१							२६२६६४६.३१
	एकूण जमा (२)	३५६८३५८.०५							३५६८३५८.०५
	एकूण उत्पन्न (१ + २)	**३५६८३५८.०५**							**३५६८३५८.०५**
खर्च									
१	प्रशासन								
	(अ) आस्थापना	१४१०८७२.०६							१४१०८७२.०६
	(ब) इतर	९७८९०.५३							९७८९०.५३
२	कर वसुली	५३६५.७४							५३६५.७४
३	सार्वजनिक दिवाबत्ती	२७७४७.०८							२७७४७.०८
४	पाणीपुरवठा	२६५९८६.६४							२६५९८६.६४
५	सार्वजनिक सुरक्षा	२२९५१.१७							२२९५१.१७
६	सार्वजनिक आरोग्य	२४८७९२.४६							२४८७९२.४६
७	जलनि:सारण व मलनि:सारण	४७०८९०.९६							४७०८९०.९६
८	बांधकामे	९२३५५९.९४							९२३५५९.९४
९	परिवहन	२१६४०.२९							२१६४०.२९
१०	शिक्षण	८५३५१.७५							८५३५१.७५
११	दुर्बल घटकांवरील खर्च	७३७५२.८२							७३७५२.८२
१२	विशेष खर्च व दिलेली कर्जे	०.००							०.००
१३	इतर खर्च	९४५९६९.०४							९४५९६९.०४
	एकूण खर्च (१ ते १३)	**४६००७७०.४८**							**४६००७७०.४८**

टीप- १) ** तक्त्यात मागितलेली माहिती उत्पन्न व खर्चावर आधारित असल्याने सन २०२३-२४ करिता सदर माहिती बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या उत्पन्न व खर्च विवरणपत्रानुसार (Income & Expenditure Statement) तयार करण्यात आलेली आहे. त्यामुळे आरंभीची शिल्लक (Opening Balance) दर्शविण्यात आलेली नाही. २) सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात महानगरपालिकेला भांडवली उत्पन्न कमी प्रमाणात प्राप्त झाल्याने तसेच भांडवली उत्पन्नाच्या तुलनेत भांडवली खर्चात जास्त प्रमाणात वाढ झाल्याने, सदर खर्च भांडवली कामांकरीता तयार करण्यात आलेल्या विहित निधींमधून भागविण्यात आलेला आहे. सदर निधी भांडवली उत्पन्नाचाच भाग असल्याने सन २०२३-२४ मध्ये महानगरपालिकेचा एकूण खर्च एकूण उत्पन्नापेक्षा अधिक असल्याचे दिसून येत आहे. ३) मुंबई शहर व उपनगर एकत्रित माहिती

आधार - आयुक्त,बृहन्मुंबई महानगरपालिका

तक्ता ४.५

तालुका निहाय बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या शाखा, ठेवी व कर्जे

जिल्हा - मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	वर्गीकृतबँका					
		बँकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे (संख्या)	वर्गीकृत बँका(संख्या)	वर्गीकृत बँकांची शाखा कार्यालये (संख्या)	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी (₹ लाख)	वर्गीकृत बँकांनी दिलेली कर्जे (₹ लाख)	
						कृषक	अकृषक
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	उ.ना.					
२	बोरीवली						
३	कूर्ला						
एकूण मुंबई उपनगर		१	३७	१४०९	८८६७४०९०	५५०५६८	४६०९११४५

जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक

अ.क्र.	तालुका	*जि. म. स. बँकांची शाखा कार्यालये (संख्या)	जि. म. स. बँकांच्या ठेवी (₹ लाख)	जि. म. स. बँकांनी दिलेली कर्जे (₹ लाख)	
				कृषक	अकृषक
(१)	(२)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	अंधेरी	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना
२	बोरीवली				
३	कूर्ला				
एकूण मुंबई उपनगर		५१	८१२७७६.३३	०	५६१४७४.२

टिप - १. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मधील माहिती हि मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित आहे.
२. *जि. म. स. बँकांची शाखा कार्यालये (संख्या) यामध्ये मुख्यालयाचा देखील समावेश आहे.

आधार- १. बँक ऑफ बडोदा, जिल्ह अग्रणी बँक , मुंबई उपनगर
२. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, मुंबई

तक्ता ४.६

जिल्ह्यातील बचत गटांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ)	जिल्ह्यात स्थापन झालेले बचत गट							
अ.क्र.	तालुका	स्थापन झालेले बचत गट (संख्या)						
		जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडील		नागरी NULM	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	महिला आर्थिक विकास महामंडळ	शेतकरी बचत गट	एकूण
		२०११-१२ अखेर (S.G.S.Y-BPL)	२०१२-१३ पासून संदर्भ वर्ष अखेर (NRLM — POP)					
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	ला.ना	ला.ना.	उ.ना.	०	उ.ना.	ला.ना.	उ.ना.
२	बोरीवली			उ.ना.	०	उ.ना.		उ.ना.
३	कुर्ला			उ.ना.	०	उ.ना.		उ.ना.
एकुण मुंबई उपनगर		**ला.ना**	**ला.ना.**	**८५०**	**०**	**६८७**	**ला.ना.**	**१५३७**

ब)	खेळते भांडवल दिलेले बचत गट						
अ.क्र.	तालुका	खेळत्या भांडवलासाठी बँक जोडणी झालेले बचत गट (संख्या) (फिरता निधी दिलेले बचत गट)					
		जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडील २०१२-१३ पासून संदर्भ वर्ष अखेर (NRLM — POP)	नागरी NULM	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	महिला आर्थिक विकास महामंडळ	शेतकरी बचत गट	एकूण
(१)	(२)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)
१	अंधेरी	**ला.ना.**	उ.ना.	०	०	ला.ना.	उ.ना.
२	बोरीवली		उ.ना.	०	०		उ.ना.
३	कुर्ला		उ.ना.	०	०		उ.ना.
एकुण मुंबई उपनगर		**ला.ना.**	**२१९**	**०**	**०**	**ला.ना.**	**२१९**

अ.क्र.	तालुका	बचत गटांना दिलेला फिरता निधी (रु. लाख)					
		जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडील २०१२-१३ पासून संदर्भ वर्ष अखेर (NRLM — POP)	नागरी NULM	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	महिला आर्थिक विकास महामंडळ	शेतकरी बचत गट	एकूण
(१)	(२)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)
१	अंधेरी	ला.ना.	उ.ना.	०	०	ला.ना.	उ.ना.
२	बोरीवली		उ.ना.	०	०		उ.ना.
३	कुर्ला		उ.ना.	०	०		उ.ना.
एकुण मुंबई उपनगर		ला.ना.	**२१.९०**	**०**	**०**	ला.ना.	**२१.९०**

तक्ता ४.६ (पूढे चालू)

जिल्ह्यातील बचत गटांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

क)	बँक जोडणी व पतपूरवठा झालेले बचत गट						
		बँकामार्फत पतपुरवठा दिलेले बचत गट (संख्या)					
अ.क्र.	तालुका	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडील २०१२-१३ पासून संदर्भ वर्ष अखेर (NRLM – POP)	नागरी NULM	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	महिला आर्थिक विकास महामंडळ	शेतकरी बचत गट	एकूण
(१)	(२)	(२२)	(२३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)
१	अंधेरी	ला.ना	उ.ना.	०	उ.ना.	ला.ना	उ.ना.
२	बोरीवली		उ.ना.	०	उ.ना.		उ.ना.
३	कुर्ला		उ.ना.	०	उ.ना.		उ.ना.
एकूण मुंबई उपनगर		**ला.ना.**	१२०	**०**	**१४७**	**ला.ना.**	**२६७**

		बँकामार्फत दिलेला पतपुरवठा (रु. लाख)					
अ.क्र.	तालुका	जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडील २०१२-१३ पासून संदर्भ वर्ष अखेर (NRLM – POP)	नागरी NULM	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	महिला आर्थिक विकास महामंडळ	शेतकरी बचत गट	एकूण
(१)	(२)	(२८)	(२९)	(३०)	(३१)	(३२)	(३३)
१	अंधेरी	ला.ना	उ.ना.	०	उ.ना.	ला.ना	उ.ना.
२	बोरीवली		उ.ना.	०	उ.ना.		उ.ना.
३	कुर्ला		उ.ना.	०	उ.ना.		उ.ना.
एकूण मुंबई उपनगर		**ला.ना**	**२४२.२०**	**०.००**	**४९३.६५**	ला.ना.	**७३५.८५**

आधार- १ . सांख्यिकी अधिकारी (नियोजन) बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
२. उपव्यवस्थापक, महिला व आर्थिक विकास महामंडळ, माविम, बांद्रा (पुर्व), मुंबई.
३. व्यवस्थापक, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक , मुंबई.

तक्ता ५.७
तालूका निहाय पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष: २०२३-२४
(पर्जन्य - मि.मी.)

अ.क्र.	तालुका	सरासरी		वर्ष- २०२३ मधील		सरासरीच्या तुलनेत संदर्भ वर्षातील पर्जन्यातील शेकडा वाढ अथवा घट (टक्केवारी)
		पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	अंधेरी	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
२	बोरीवली	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
३	कुर्ला	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
एकूण मुंबई उपनगर		**८५**	**२३१८**	**७१**	**२९७८.३**	**२८.४९**

आधार- भारतीय हवामान खाते.

तक्ता ५.८
कृत्रिम रेतन व दुग्ध उत्पादनाची तालुका निहाय प्रगती

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष - पशुगणना २०१९

अ.क्र.	तालुका	२०१९च्या पशुगणनेनुसार दुधाळ जनावरे (संख्या)							
		विदेशी गाई	संकरीत गाई	इतर संकरित विदेशी गाई	देशी गाई	अवगीकृत गाई	देशी म्हशी	अवगीकृत म्हशी	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	उ.ना							
२	बोरीवली								
३	कुर्ला								
एकूण मुंबई उपनगर		**२८०**	**३७१**	**६**	**६०२**	**२७९**	**२०७२७**	**२७२**	**२२५३७**

अ.क्र	तालुका	२०२२-२३			२०२३-२४			दुग्धसंकलनाची मागील वर्षाच्या तुलनेत शेकडा वाढ/घट (टक्केवारी)
		कृत्रिम रेतनाचे वार्षिक लक्ष्य (संख्या)	कृत्रिम रेतनाच्या सध्याची टक्केवारी	एकूण दुग्धसंकलन ('००० लिटर)	कृत्रिम रेतनाचे वार्षिक लक्ष्य (संख्या)	कृत्रिम रेतनाची सध्याची टक्केवारी	एकूण दुग्धसंकल ('०००लिटर)	
(१)	(२)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	०	०	०	०	०	०
३	कुर्ला	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०	०	०	०

टिप - मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रीत माहिती

आधार: १) पशुगणना २०१९, २) प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, मुंबई विभाग

तक्ता ५.९
पशुवैद्यकिय संस्थांबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	२०१९ च्या पशुगणनेनुसार एकूण पशुधन		पशुवैद्यकीय चिकित्सालय (संख्या)	पशु वैद्यकीय दवाखाने (राज्य तथा स्थानिक स्तर) (संख्या)	पशु वैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्र (संख्या)	इतर (फिरते दवाखाने / पशु वैद्यकीय महाविद्यालये) (संख्या)	एकूण पशुवैद्यकीय सुविधा केंद्रांची संख्या (५+६+७+८)
		एकूण पशुधन (संख्या)	एकूण कुक्कुट पक्षी (संख्या)					
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	उ.ना	उ.ना	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	उ.ना	उ.ना	०	०	०	०	०
३	कुर्ला	उ.ना	उ.ना	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**३५०१९**	**२००६३**	०	०	०	०	०

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रीत आकडेवारी आहे.

आधार - १) पशुगणना २०१९

२) प्रादेशिक सह आयुक्त पशुसंवर्धन, मुंबई विभाग

तक्ता ५.११
सागरी मत्स्यव्यवसाय विषयक माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	सागर किनाऱ्याची लांबी (कि.मी.)	मत्स्य उत्पादन (मे.टन)			सागरी मासेमारी बोटी (संख्या)		मासे उतरविण्याची केंद्रे (संख्या)	मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था	
			२०२१-२२	२०२२-२३	२०२३-२४	एकूण	त्यापैकी यांत्रिकी		संख्या	सभासदांची संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	अंधेरी	उ.ना.	४५२५७	६४८३४	३६९७५	९५९	९४४	७	१४	१८८२४
२	बोरीवली		७९५८	१९८९६	१५०३७	३९०	३९०	४	१२	७६०४
३	कुर्ला		८५५८	९५०१	९२५४	२४०	२००	२	४	६९२०
एकूण मुंबई उपनगर		**३४**	**६१७७३**	**९४२३१**	**६१२६६**	**१५८९**	**१५३४**	**१३**	**३०**	**३३३४८**

टिप - तक्ता क्र. ६.११ (विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांचा तपशील) मधील सन २०२३-२४ ची माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे सन २०२२-२३ ची माहिती घेण्यात आलेली आहे. तसेच मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्थेची माहिती अद्ययावत असल्यामुळे मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्थेची संख्या व सभासदांची संख्या हि माहिती तक्ता क्र. ६.११ मधील माहितीशी जुळणार नाही.

आधार-१. आयुक्तालय मत्स्यव्यवसाय विभाग, मुंबई.

२. उपनिबंधक सहकारी संस्था (मत्स्य), मुंबई

तक्ता ५.१२

शासकीय आणि सहकारी दुग्ध शाळांमधील दुग्ध उप उत्पादने

जिल्हा - मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	उत्पादन	परिमाण	२०२१-२२	२०२२-२३	२०२३-२४	२०२२-२३ च्या तुलनेत २०२३-२४ मधील शेकडा बदल (टक्केवारी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
(१)	दूध भुकटी	मे.टन	१७८.१०	६२.९२	४१६.५०	५६१.९५
(२)	पांढरे लोणी	मे.टन	९४.८०	३१.५७	१८१.३२	४७४.३४
(३)	तूप	मे.टन	१००.६०	४५.६७	६२.१४	३६.०६
(४)	एनर्जी/दुध	लिटर	६०३०००	३६६०००	८४०००	-७७.०५
(५)	लस्सी	लिटर	१३५९०००	१३३००००	१२४००००	-६.७७
(६)	मसाला दूध	लिटर	०	०	०	०.००
(७)	गायीचे टिकाऊ दूध	लिटर	८५६५०००	५५८८०००	३१४५०००	-४३.७२

आधार- जन संपर्क अधिकारी, आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास , महाराष्ट्र शासन (वरळी डेअरी).

तक्ता ५.१३

दुग्ध विकास सहकारी संस्थांबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	दुग्ध विकास सहकारी संस्थांची संख्या	त्यांची एकूण सभासद संख्या	वर्षभरात संकलित केलेले दूध		शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता (००० लिटर)
				एकूण (००० लिटर)	प्रतिदिन (सरासरी ००० लिटर)		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	१	२६	३५४	९६९	०	०
२	बोरीवली	४	२८८	७२६	२९७३.००	०	०
३	कूर्ला	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		५	३१४	१०८०	३९४२	०	०

आधार- जन संपर्क अधिकारी, आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास , महाराष्ट्र शासन (वरळी डेअरी)

तक्ता ५.१७

कूपनलिका, हातपंप व विद्युत पंपांविषयी माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	प्रभाग	चालू वर्षातील					वर्ष अखेर	
			एकूण कुप नलिकांची संख्या	त्यापैकी उच्चक्षमता कुपनलिकांची संख्या	यशस्वी कूप नलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युतपंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	सांताक्रूझ	१	१	१	०	१	०	२६३
		वांद्रे (पूर्व)	३०	३०	३०	०	३०	०	५९७
		अंधेरी (पूर्व)	५५	५५	५५	०	५५	०	१७८१
		अंधेरी (पश्चिम)	३७	३७	३७	०	३७	०	९९६
		एकूण	१२३	१२३	१२३	०	१२३	०	३६३७
२	बोरीवली	गोरेगाव	७०	७०	७०	०	७०	०	१३४२
		मालाड	३३	३३	३३	०	३३	०	९६६
		कांदिवली	२१	२१	२१	०	२१	०	१२११
		बोरीवली	७६	७६	७६	०	७६	०	८९९
		दहीसर	२७	२७	२७	०	२७	०	१०८३
		एकूण	२२७	२२७	२२७	०	२२७	०	५५०१
३	कुर्ला	कुर्ला	२४	२४	२४	०	२४	०	४६२
		चेंबूर	१५	१५	१५	०	१५	०	२७३
		गोवंडी	१८	१८	१८	०	१८	०	८००
		घाटकोपर	२६	२६	२६	०	२६	०	७६८
		भांडुप	६८	६८	६८	०	६८	०	९५८
		मुलूंड	५३	५३	५३	०	५३	०	१०२५
		एकूण	२०४	२०४	२०४	०	२०४	०	४२८६
एकूण मुंबई उपनगर			**५५४**	**५५४**	**५५४**	**०**	**५५४**	**०**	**१३४२४**

टिप - त्यामुळे सदर आकडेवारी ही जानेवारी -२०२३ ते डिसेंबर-२०२३ या कालावधीकरीता देण्यात आलेली आहे.
आधार - किटकनाशक विभाग, सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ५.२३

जिल्ह्यातील एकूण वनक्षेत्र

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	विभाग	वनक्षेत्र (क्षेत्र चौ.कि.मी.)				जिल्ह्याच्या वनक्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी
		राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	वन विभाग	२३.६१	०.०६	२४.०३	४७.७०	१०.७०
२	महसुल विभाग	०	०	०	०.००	०.००
३	महाराष्ट्र वन विकास मंडळ	०	०	०	०.००	०.००
४	वन विभागाच्या अखत्यारित आणलेली खाजगी वनक्षेत्र	०	०	०	०.००	०.००
	एकूण मुंबई उपनगर	**२३.६१**	**०.०६**	**२४.०३**	**४७.७०**	**१०.७०**

आधार- वनसंरक्षक तथा संचालक, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली.

तक्ता ५.२४

जिल्ह्यातील वनांचे वर्गीकरण

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	विभाग	वनक्षेत्र (क्षेत्र चौ.कि.मी.)				जिल्ह्यातील घनदाट वनक्षेत्राची एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी
		घनदाट	मध्यम	तुरळक	एकूण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	वन विभाग	२६.७९	१७.३०	३.६१	४७.७०	५६.१६
२	महसुल विभाग	०	०	०	०	०
३	महाराष्ट्र वन विकास मंडळ	०	०	०	०	०
४	वनविभागाच्या अखत्यारित आणलेली खाजगी वनक्षेत्र	०	०	०	०	०
	एकूण मुंबई उपनगर	**२६.७९**	**१७.३०**	**३.६१**	**४७.७०**	**५६.१६**

घनदाट वने - ७० टक्के पेक्षा जास्त घनता असलेली वने
मध्यम वने - ४० ते ७० टक्के घनता असलेली वने
तुरळक वने - १० ते ४० टक्के घनता असलेली वने

आधार – वनसंरक्षक तथा संचालक, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली.

तक्ता ५.२५

सामाजिक वनीकरण कार्यक्रमांतर्गत वृक्षरोपणाचे लक्ष्य व साध्य

जिल्हा- मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	रस्त्याच्या दुतर्फा वृक्ष लागवड (कि.मी)		रस्त्याच्या दुतर्फा वृक्ष लागवड संख्या		मोकळया जागेवरील वृक्षारोपण क्षेत्र (हेक्टर)
		लक्ष्य	साध्य	लक्ष्य	साध्य	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	०	०	०	०
३	कूर्ला	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०	०

अ.क्र.	तालुका	मोकळया जागेवरील लागवड केलेल्या वृक्षांची संख्या		रस्त्याच्या दुतर्फा व मोकळया जागेवर एकूण लागवड केलेल्या वृक्षांची संख्या		जिल्ह्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी वृक्षारोपण क्षेत्राची टक्केवारी
		लक्ष्य	साध्य	लक्ष्य	साध्य	
(१)	(२)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	०	०	०	०
३	कूर्ला	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर			०	०	०	०

आधार - १. वनसंरक्षक तथा संचालक, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली.
२. मुख्य वनसंरक्षक, सामाजिक वनीकरण (वृक्ष) कोकण, ठाणे.

तक्ता ५.२६

वन्यजीव व राष्ट्रीय उद्याने/ अभयारण्याअंतर्गत प्रकल्पनिहाय क्षेत्र व खर्च

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

योजना	क्षेत्र (चौ.कि.मी.)	खर्च (₹ लाखात)			२०२२-२३ च्या तुलनेत २०२३-२४ मधील शेकडा बदल (टक्केवारी)
		२०२१-२२	२०२२-२३	२०२३-२४	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
अ) वन्यजीव अभयारण्ये	०	०.००	०.००	०.००	-
ब) व्याघ्र प्रकल्प	०	०.००	०.००	०.००	-
क) राष्ट्रीय उद्याने/ अभयारण्याचा विकास	१०७.४२	११५३	९०६९	०.००	-१००%
ड) पक्षांसाठीचे अभयारण्य	०	०.००	०.००	०.००	-
इ) वनस्पतीशास्त्र विषयक उद्याने	०	०.००	०.००	०.००	-
फ) प्राणी उद्याने	०	०.००	०.००	०.००	-
ग) इतर जिल्ह्यांतर्गत प्रकल्प	०	०.००	०.००	०.००	-
एकूण मुंबई उपनगर	**१०७.४२**	**११५३.००**	**९०६९.००**	**०.००**	**-१००%**

आधार — वनसंरक्षक तथा संचालक, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली.

तक्ता ५.२७

मुख्य व गौण वन उत्पादने व उत्पन्नाविषयी माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ. क्र.	वन उत्पादने	एकुण उत्पादन	विक्री केलेले एकूण उत्पादन	एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरुन) (₹हजार)
१	२	३	४	५
(अ)	मुख्य वन उत्पादने	०	०	०
१	इमारती लाकूड (हजार घमी)	०	०	०
२	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	०	०	०
३	चंदन लाकूड (हजार घमी)	०	०	०
एकुण वन उत्पादने (१ ते ३)		०	०	०
४	गौण वन उत्पादने	०	०	०
	अ) बांबू (संख्या) वासे	०	०	०
	ब) गवत इत्यादी (क्विंटल)	०	०	०
	क) विडी पाने (गोणी)	०	०	०
	ड) डिंक (क्विंटल)	०	०	०
	इ) इतर	०	०	०
	१) आपटा पाने (क्विंटल)	०	०	०
	२) शिकेकाई (क्विंटल)	०	०	०
	३) मोहाची फुले (क्विंटल)	०	०	०
	४) काजू / फळे	०	०	०
	५) हिरडा /बेहडा (क्विंटल)	०	०	०
	६) खनिजे(क्विंटल)	०	०	०
	७) कारवी (क्विंटल)	०	०	०
	८) लाख (क्विंटल)	०	०	०
	९) चिंच (क्विंटल)	०	०	०
	१०) मध (क्विंटल)	०	०	०
	११) तमालपत्री (क्विंटल)	०	०	०
	१२) तेंदूपता (क्विंटल)	०	०	०
एकुण वन उत्पादने (अ) (१ ते ४)		०	०	०
(ब)	उत्पन्न	०	०	०
	१) परमिट फी	०	०	०
	२) महसूल फी	०	०	०
	३) पास फी	०	०	०
	४) इतर फी	०	०	०
एकूण उत्पन्न (ब) (१ ते ४)		०	०	०

आधार- वनसंरक्षक व संचालक, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरावली.

तक्ता ५.२८

संवर्ग निहाय कारखान्यांचा तपशील

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	कारखान्यांचा संवर्ग				एकूण
		लाल (Red)	नारंगी (Orange)	हिरवी (Green)	पांढरी (White)	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	अंधेरी	उ.ना				
२	बोरीवली					
३	कुर्ला					
एकूण मुंबई उपनगर		**१२००**	**२०२३**	**२७५०**	**२६२**	**६२३५**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती.

* लाल श्रेणी - प्रदुषण निर्देशांक ६० पेक्षा जास्त असलेले ओद्योगिक क्षेत्र
* नारंगी श्रेणी - प्रदुषण निर्देशांक ४१ ते ५९ च्या दरम्यान असलेले ओद्योगिक क्षेत्र
* हिरवी श्रेणी - प्रदुषण निर्देशांक २१ ते ४० च्या दरम्यान असलेले ओद्योगिक क्षेत्र
* पांढरी श्रेणी - प्रदुषण निर्देशांक २० पर्यंत असलेले ओद्योगिक क्षेत्र

आधार - सांख्यिकी अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई.

तक्ता ६.१

जिल्ह्यातील उद्योगांबाबतचा तपशील

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४ (अखेर)

अ.क्र.	तालुका	महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ				सहकारी औद्योगिक विकास मंडळाच्या क्षेत्राची संख्या			
		प्रकल्पाची संख्या	क्षेत्र (हेक्टर)	रोजगार संख्या (लाख)	गुंतवणूक(₹ कोटी)	प्रकल्पाची संख्या	क्षेत्र (हेक्टर)	रोजगार संख्या (लाख)	गुंतवणूक (₹ कोटी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	२८३	८०.९१	०.०९५	७०००	१२५	११.५३	०.०९	उ.ना
२	बोरीवली	०	०	०	०	३३०	४७.१५	०.३	उ.ना
३	कुर्ला	०	०	०	०	३२	४.१३	०.०००0२	उ.ना
एकूण मुंबई उपनगर		**२८३**	**८०.९१**	**०.०९५**	**७०००**	**४८७**	**६२.८१**	**०.३९**	उ.ना

अ.क्र.	तालुका	विशेष आर्थिक क्षेत्र				जिल्ह्यातील औद्योगिक गुंतवणूक - मोठे उद्योग			
		प्रकल्पाची संख्या	क्षेत्र (हेक्टर)	रोजगार संख्या (लाख)	गुंतवणूक (₹ कोटी)	प्रकल्पाची संख्या	क्षेत्र (हेक्टर)	रोजगार संख्या (लाख)	गुंतवणूक (₹ कोटी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	१	४४.९३	०.५६	३३३३.३८	१४०	उ.ना	०.१५	१२७६.०३
२	बोरीवली	०	०	०	०	२०		०.०५	१११२.६७
३	कुर्ला	१	३.६२	०.१२	११५६.६०	३२		०.०३	२४७.९३
एकूण मुंबई उपनगर		**२**	**४८.५५**	**०.६८**	**४४८९.९८**	**१९२**	उ.ना	**०.२३**	**२६३६.६३**

अ.क्र.	तालुका	विदेशी थेट गुंतवणूक अंतर्गत			
		प्रकल्पाची संख्या	क्षेत्र (हेक्टर)	रोजगार संख्या (लाख)	गुंतवणूक (₹ कोटी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
१	अंधेरी	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	०	०	०
३	कुर्ला	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०

आधार - उद्योग उपसंचालक (मुंबई प्राधिकरण विभाग) यांचे कार्यालय,मुंबई.

तक्ता ६.१ (अ)

जिल्ह्यातील तालुकानिहाय उद्योग आधार असलेले सुक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रमांची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	उद्योग आधार असलेले सुक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम (संख्या)	रोजगार (संख्या)	गुंतवणूक (₹ लाख)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	अंधेरी	उ.ना		
२	बोरीवली			
३	कुर्ला			
एकूण मुंबई उपनगर		**९७२१२**	**४२११५२**	**३४१३६.६५**

आधार - उद्योग उपसंचालक (मुंबई प्राधिकरण विभाग) यांचे कार्यालय ,मुंबई

तक्ता ६.२

जिल्ह्यातील विविध यंत्रणांकडे उपलब्ध असलेल्या स्वयंरोजगाराच्या योजनांतर्गत लाभ दिलेल्या लाभधारकांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	जिल्हा उद्योग केंद्र	अग्रणी बँक (मुद्रा योजनेअंतर्गत लाभ प्राप्त झालेल्या लाभधारकांची संख्या)	स्थानिक महामंडळे (जिल्हा खादी ग्रामोद्योग मंडळ)	विविध महामंडळे
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
१	अंधेरी	११९	उ.ना	०	५
२	बोरीवली	९१	उ.ना	०	४
३	कुर्ला	२१०	उ.ना	०	१२
एकूण मुंबई उपनगर		**४१७**	**१०३८६०**	**०**	**२१**

टिप - स्तंभ क्र. ३ मध्ये उद्योग उपसंचालक (मुंबई प्राधिकरण विभाग) ,जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र व बृहन्मुंबई महानगरपालिका (NULM) कडून प्राप्त माहितीचा समावेश आहे.

आधार- १. उद्योग उपसंचालक (मुंबई प्राधिकरण विभाग) यांचे कार्यालय,मुंबई
२. सहायक संचालक, जिल्हा कौशल विकास रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, मुंबई उपनगर
३. संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, मुंबई उपनगर.
४. महात्मा फुले विकास महामंडळ मर्यादित, म्हाडा बिल्डिंग, मुंबई उपनगर.
५. साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ, म्हाडा बिल्डिंग, मुंबई उपनगर.
६. वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ, मुंबई उपनगर.
७. शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळ महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय, वित्त आणि विकास महामंडळ यांची उपकंपनी, म्हाडा बिल्डिंग, मुंबई उपनगर.
८. अपंग विकास महामंडळ, म्हाडा बिल्डिंग, मुंबई उपनगर.
९. बृहन्मुंबई महानगरपालिका (नियोजन विभाग), मुंबई-१३.
१०. बँक ऑफ बडोदा, जिल्हा अग्रणी बँक, मुंबई उपनगर.

तक्ता ६.३

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

अ. क्र	उद्योगगट	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	कारखाने संख्या			स्तंभ ६ मधील कारखान्यातील कामगार संख्या		काम केलेल्या श्रमदिनां ची एकूण संख्या हजारात	प्रपत्र न पाठविणारे चालू कारखाने	
			नोंदणी झालेले	बंद	प्रपत्र पाठविणारे चालू कारखान्यां ची संख्या	एकूण	पैकी स्त्रिया		संख्या	कामगार संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	खाद्य उत्पादने, पेये व तंबाखूची उत्पादने	१०, ११, १२	१४७	७	५५	७८१९	८४९	२३४६	८५	५२१९
२	वस्त्रोद्योग (परिधान करण्याची वस्त्रे धरून)	१३, १४	४०९	३६	९०	६२३८	११०४	१८७१	२८३	१२४८३
३	लाकूड व लाकडाची उत्पादने	१६	५०	१	१९	१९७४	२८५	५९२	३०	२९०
४	कागद ,कागदाची उत्पादने, मुद्रण व प्रकाशन इत्यादी	१७	२८	२	७	१५५	२५	४७	१९	४२३
५	कातडी कमावणे व चामडयाची उत्पादने	१५	३९	३	१०	५९३	८३	१७८	२६	१३१६
६	रसायने व रासायनिक उत्पादने	२०	९२	५	४४	८९८९	१९९२	२६९७	४३	६३२
७	पेट्रोलियम, रबर, प्लास्टिक यांची उत्पादने	२२	१०७	१४	३६	३७१३	६१५	१११४	५७	१९८२
८	अधातू खनिज उत्पादने	२३	१२३	८	१३	७१६	१५	२१५	१०२	३१८५
९	मूलभूत धातू , धातूची उत्पादने	२४	४२	२	१४	५२२	४५	१५७	२६	६६६
१०	यंत्रे व यंत्रसामग्री (परिवहन सामग्री वगळून)	२८	१६५	८	४३	२३७४	२५५	७१२	११४	४५६४
११	परिवहन सामग्री	३०	५	०	१	५५	५	१७	४	११२
१२	इतर वस्तुनिर्माण उद्योग	३२	५१८	२९	२४२	४२१२९	९०८९	१२६३९	२४७	२४६०६
१३	इतर (उपरोक्त उद्योग गट वगळता)	**१०, ११, १२, १३, १४, १६, १७, १५, २०, २२, २३, २४, २८, ३०, ३२ NIC-२००८ DIVISION वगळता उर्वरित.**	११६०	६१	४६३	६२१३२	६५५५	१८६४०	६३६	३५४८९
एकूण			२८८५	१७६	१०३७	१३७४०९	२०९१७	४१२२५	१६७२	९०९६७

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

तक्ता ६.४

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्रांबाबतची सांख्यिकी

जिल्हा: मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ. क्र.	बाब	संख्या
(१)	(२)	(३)
१	जाहीर केलेल्या रिक्त जागा	१३४३९६
२	रोजगार स्वयंरोजगार मार्गदर्शक केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	५२९४
३	मागील वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवार	२६३९१९
४	चालू वर्षात नवीन नोंदणी केलेले उमेदवार	३३५१४
५	वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवार	२७७४१६
६	नोकरी मिळालेले उमेदवार	
	अ)खाजगी क्षेत्र	२००१७
	ब) सार्वजनिक क्षेत्र	०
	क) एकूण	२००१७
७	नोकरी मिळालेले उमेदवार	
	अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	३२३
	ब) इतर	१९६९४
	क) एकूण	२००१७
८	कौशल्य विकास योजनेअंतर्गत प्रशिक्षण घेतलेले उमेदवार	२३५५
	अ) पैकी रोजगार मिळालेले	१४९
	ब) पैकी स्वयंरोजगार सुरू केलेले	०
९	रोजगार स्वयंरोजगार मार्गदर्शक केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र	
	१) वैयक्तिक मार्गदर्शन /व्यक्तिश: अथवा गटामध्ये सल्ला दिलेले	२८५७
	२) रोजगार स्वयंरोजगार मार्गदर्शक केंद्रामध्ये घेण्यात आलेल्या गटांची चर्चा	०
	३)मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरी विषयी / प्रशिक्षण दिलेल्यांची संख्या	०

आधार- जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, मुंबई उपनगर.

तक्ता ६.५

शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वकष माहितीकोष अंतर्गत शासकीय कर्मचाऱ्यांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ दिनांक - १ जूलै, २०२३

अ. क्र..	बाब	एकूण मंजूर पदे (संख्या)	भरलेली पदे (संख्या)	पैकी स्त्रिया (संख्या)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	वर्ग- अ	१२९१	८७७	२०५
२	वर्ग- ब	३४६५	२२३३	६४९
३	वर्ग- क	२४१९०	१६५७०	३७६२
४	वर्ग - ड	३६८८	१५५३	३८८
५	**एकूण (अ ते ड)**	**३२६३४**	**२१२३३**	**५००४**
६	* इतर वर्ग - इ कर्मचारी	७२६५	७२६५	७१८४

टिप -१. (*) - 'इतर वर्ग -इ कर्मचाऱ्यांमध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, रोजंदारीवरील, अंशकालीन, मानसेवी इत्यादी कर्मचारी यांचा समावेश आहे.

२. कर्मचा-यांचा सर्वंकष माहितीकोष २०२३अंतर्गत फक्त शासकीय कर्मचा-यांची माहिती संकलित केली जाते. (शासनाच्या अनुदानातून आणि आहरण व संवितरण अधिका-यांमार्फत ज्यांची वेतन देयके अदा होतात.)

आधार— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

तक्ता ६.६

निरनिराळया उद्योगांतील रोजगारांबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	उद्योग गट		एकूण आस्थापनांची संख्या	माहिती देणाऱ्या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
	विवरण	संकेतांक			शासकीय	निम-शासकीय	खाजगी	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	कृषी	०१ ते ०५	६१	१७	२९	०	११८४०	११८६९
२	खाणकाम	१० ते १४	१२९	२१	८७	५१८	२१२९३	२१८९८
३	वस्तुनिर्माण	१५ ते ३७	८६७	१५७	४४५५	४९३१	१७५१५८	१८४५४४
४	वीजनिर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	४० ते ४१	२९	११	७११	०	३२९३	४००४
५	बांधकाम	४५	२७	६	०	०	१८२१	१८२१
६	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	५० ते ५५	२४५	५१	१२६६	१५६६४	५६६०८	७३५३८
७	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	६० ते ६४	८०९	२४४	१८२८	१८९४१	५५९७२६	५८०४९५
८	वित्तपुरवठा, विमास्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	६५ ते ७४	७५१	२०७	१३५१९	१३२२	२११५०७	२२६३४८
९	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	७५ ते ९९	१११०	११८	९८९७	१०७५४	३७०१११	३९०७६२
एकूण मुंबई उपनगर			४०२८	८३२	३१७९२	५२१३०	१४११३५७	१४९५२७९

आधार –जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्र, मुंबई उपनगर.

तक्ता ६.७

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगारांबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	दुकाने		व्यापारी संस्था		हॉटेल व उपहारगृहे	
		संख्या	कामगार	संख्या	कामगार	संख्या	कामगार
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	७०७९६	२८४६१६	९१५८०	१२५७३४०	५८९२	७४९२४
४	बोरीवली	७६२६४	२७३३०८	८६७१४	७९६६९२	४९१४	४३९३२
३	कुर्ला	९१५७२	३२१९१४	१०९६७६	१२५२०८८	५४२७	४९२८३
एकूण मुंबई उपनगर		**२३८६३२**	**८७९८३८**	**२८७९७०**	**३३०६१२०**	**१६२३३**	**१६८१३९**

अ.क्र.	तालुका	चित्रपटगृहे		इतर संस्था (निवास योग्य पथिकाश्रम)		कामगार नसलेल्या संस्था	एकूण कामगार
		संख्या	कामगार	संख्या	कामगार		
(१)	(२)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	७६	१६१६	९९१	२०७२९	३११६३	१६३९२२५
२	बोरीवली	१३२	१७६८	६४७	५८९९	२९४९७	११२१५९९
३	कुर्ला	१३२	१३३१	८३७	८९००	३३८६१	१६३३५१६
एकूण मुंबई उपनगर		**३४०**	**४७१५**	**२४७५**	**३५५२८**	**९४५२१**	**४३९४३४०**

आधार- प्रमुख अधिकारी, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, दुकाने व आस्थापना, मुंबई.

तक्ता ६.११

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांचा तपशील

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२२-२३

अ.क्र.	सहकारी संस्थेचा प्रकार	संस्था (संख्या)	सभासद संख्या (हजार)	खेळते भांडवल (₹ लाख)	स्थूल कर्ज (₹ लाख)	नफयातील संस्था (संख्या)	तोटयातील संस्था (संख्या)	ना नफा , ना तोटा झालेल्या संस्था (संख्या)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	**कृषि पतसंस्था (एकूण)**	**०**	**०**	**०.००**	**०.००**	**०**	**०**	**०**
	१.१ जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	१.२ प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	१.३ शेतकरी सेवा संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	१.४ लॅम्प्स सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	१.५ धान्यबँका	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	१.६ इतर	०	०	०.००	०.००	०	०	०
२	**बिगर- कृषी पतसंस्था (एकूण)**	**१२४०**	**१९२२**	**२३१८९६.७७**	**१६८५२३.४०**	**११८१**	**५९**	**०**
	२.१ नागरी बँका	१५	५२९	२२०३९.२७	७९३३६.४५	१५	०	०
	२.२ नागरी पतसंस्था	१०१७	११०९	१६१३८४.२१	७१०१३.९४	९५८	५९	०
	२.३ कर्मचारी पतसंस्था	२०७	२६२	३५०७६.२७	७३६३.३२	२०७	०	०
	२.४ इतर बिगर-कृषी पतसंस्था	१	२३	१३३९७.०२	१०८०९.६९	१	०	०
३	**पणनसंस्था (एकूण)**	**०**	**०**	**०.००**	**०.००**	**०**	**०**	**०**
	३.१ जिल्हा पणन संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	३.२ प्राथमिक पणन संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	३.३ इतर पणन संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
४	**एकूण उत्पादक सहकारी संस्था (एकूण)**	**७०७**	**१५५**	**१२१२८६२.२०**	**०**	**५३६**	**१७१**	**०**
	४.१ साखर कारखाने	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	४.२ इतर शेती प्रक्रिया संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	४.३ विणकर संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	४.४ विणकर संस्था (हातमाग)	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	४.५ औद्योगिक वसाहती (संस्था)	७	१	१८६४.२७	०.००	७	०	०
	४.६ इतर औद्योगिक संस्था	६६४	१२२	१४९१२८.११	०.००	४९३	१७१	०
	४.७ दुग्ध व्यवसाय संस्था	६	०.२१	२८.६१	०.००	६	०	०
	४.८ मत्स्य व्यवसाय संस्था	३०	३२	१०६१८४१.२१	०.००	३०	०	०
	४.९ सहकारी सूतगिरण्या	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	४.१० उपसा जलसिंचन संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०
	४.११ इतर उत्पादक संस्था	०	०	०.००	०.००	०	०	०

तक्ता ६.११(पुढे चालू)

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांचा तपशील

जिल्हा : मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष -२०२२-२३

अ. क्र.	सहकारी संस्थेचा प्रकार	संस्था (संख्या)	सभासद संख्या (हजार)	खेळते भांडवल (₹ लाख)	स्थूल कर्ज (₹ लाख)	नफया-तील संस्था (संख्या)	तोटया-तील संस्था (संख्या)	ना नफा ना तोटा झालेल्या संस्था (संख्या)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
५	**सामाजिक सेवा सहकारी संस्था (एकूण)**	**३३८७०**	**१५४०**	**२५६११८२.९२**	**०**	**३३५६६**	**३०४**	**०**
	५.१ ग्राहक भांडारे	१७६	१६८	२९४४३८.४९	०.००	१७६	०	०
	५.२ गृहनिर्माणसंस्था	३००६१	९२९	१९८१६७७.२६	०.००	३००६१	०	०
	५.३ कामगार कंत्राटदार संस्था	४०७	२६	६९८४०.०१	०.००	४०७	०	०
	५.४ इतर सहकारी संस्था	३२२६	४१७	२१५२२७.१६	०.००	२९२२	३०४	०
	एकूण संस्था	**३५८१७**	**३६१७**	**४००५९४१.८९**	**१६८५२३.४०**	**३५२८३**	**५३४**	**०**

टिप - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांची सन २०२३-२४ या वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण पूर्ण झाले नसल्यामुळे सन २०२२-२३ या वर्षाची माहिती घेण्यात आलेली आहे.
आधार- जिल्हा उपनिबंधक कार्यालय, सहकारी संस्था, मुंबई (जिउनि-२, ३ व ४)

तक्ता ६.१२

सहकारी संस्थांची लेखापरीक्षण वर्गाप्रमाणे संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०२२-२३

अ.क्र.	तालुका	लेखापरीक्षण वर्गाप्रमाणे सहकारी संस्था				वर्गीकरण न केलेल्या संस्था	लेखापरीक्षण न झालेल्या संस्था	*एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
२	बोरीवली	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
३	कूर्ला	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
एकूण मुंबई उपनगर		**९००**	**२०९८९**	**४०१**	**९२**	**२०**	**३७१२**	**२६११४**

टिप - १. जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांचे मुंबई उपनगर जिल्ह्यात वॉर्डनिहाय कामकाज होत असल्याने तालुकानिहाय माहिती उपलब्ध नाही.
२.*म्हाडा, एमआरए व एमएमआरडीए यांच्याकडील संस्थांचा समावेश यात नाही.
३. जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांची सन २०२३-२४ या वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण पूर्ण झाले नसल्यामुळे सन २०२२-२३ या वर्षाची माहिती घेण्यात आलेली आहे.

आधार- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था मुंबई उपनगर (जिउनि-२, ३ व४)

तक्ता ६.१३

राज्य/ जिल्हा कार्यक्षेत्र असलेल्या सहकारी बँकाचे कार्य

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर

संदर्भ वर्ष - २०२३-२४
(₹ हजार)

<table>
<tr><th>अ.क्र.</th><th colspan="2">बाब</th><th>जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.</th><th>राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक</th></tr>
<tr><td>(१)</td><td colspan="2">(२)</td><td>(३)</td><td>(४)</td></tr>
<tr><td>१</td><td colspan="2">बँक शाखा(संख्या) *</td><td>५१</td><td rowspan="19">लागू नाही</td></tr>
<tr><td rowspan="2">२</td><td rowspan="2">सभासद संख्या</td><td>२.१ संस्था सभासद</td><td>१८५१२</td></tr>
<tr><td>२.२ वैयक्तिक सभासद</td><td>१७८७</td></tr>
<tr><td>३</td><td colspan="2">भाग भांडवल</td><td>२३०४९०३.००</td></tr>
<tr><td>४</td><td colspan="2">राखीव व इतर निधी</td><td>१०७९०६८२.००</td></tr>
<tr><td>५</td><td colspan="2">ठेवी</td><td>८१२७७६३३.००</td></tr>
<tr><td>६</td><td colspan="2">खेळते भांडवल</td><td>९५५१००४६.००</td></tr>
<tr><td rowspan="4">७</td><td rowspan="4">अल्प मुदतीची कर्जे वाटप</td><td>७.१ रोख पत</td><td>६२८५६८.००</td></tr>
<tr><td>७.२ वटविलेली बिले</td><td>०.००</td></tr>
<tr><td>७.३ एकूण (७.१+७.२)</td><td>६२८५६८.००</td></tr>
<tr><td>७.४ पैकी कृषि कर्जे</td><td>०.००</td></tr>
<tr><td>८</td><td colspan="2">मध्यम मुदतीची कर्जे वाटप</td><td>५७९१७४९.००</td></tr>
<tr><td>९</td><td colspan="2">दीर्घ मुदतीची कर्जे</td><td>१८३१४५४.००</td></tr>
<tr><td rowspan="3">१०</td><td rowspan="3">येणे कर्ज</td><td>१०.१ अल्प मुदतीची कर्जे</td><td>३१०८८६६०.००</td></tr>
<tr><td>१०.२ मध्यम मुदतीची कर्जे</td><td>२०१२८८६७.००</td></tr>
<tr><td>१०.३ दीर्घ मुदतीची कर्जे</td><td>४९२९८९३.००</td></tr>
<tr><td rowspan="3">११</td><td rowspan="3">थकलेले कर्जे</td><td>११.१ अल्पमुदतीची कर्जे</td><td>१९९२४०४.००</td></tr>
<tr><td>११.२ मध्यम मुदतीची कर्जे</td><td>२७३५४००.००</td></tr>
<tr><td>११.३ दीर्घ मुदतीची कर्जे</td><td>३१५४९८.००</td></tr>
</table>

टीप - १) मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती. २) * जि. म. स. बँकांची शाखा कार्यालये (संख्या) यामध्ये मुख्यालयाचा देखील समावेश आहे.
आधार- जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, मुंबई.

तक्ता ६.१४

बिगर-कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२२-२३ (₹ हजार)

अ.क्र.	बाब		संस्था प्रकार				
			प्राथमिक सहकारी बँका		इतर बिगर- कृषी पतसंस्था		
			नागरी बँका	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर (सेवक बँक)	नागरी पतसंस्था	कर्मचारी पतपेढी	इतर
(१)	(२)		(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	संस्था संख्या		१५	१	१०१७	२०७	०
२	सभासद संख्या		५२८५९८	२३२७१	११०८८०३	२६१८०४	०
३	भाग भांडवल		६७७११३	२२६७३	२२८९९६९१	८१७०६६.२	०
४	राखीव व इतर निधी		९८७३९३	११५४२३	७२७३२६	१७९२०४	०
५	ठेवी		३७७६६	४१९४९७	५७८६१८२	११९२२८६	०
६	खेळते भांडवल		२२०३९२७	१३३९७०२	१६१३८४२१	३५०७६२७	०
७	कर्जे	७.१ दिलेली कर्जे	७९३३६४५.००	१०८०९६९.००	७१०१३९४.००	७३६३३२.००	०
		७.२ वसूल कर्जे	४८००७७४.००	६६८२२४.००	५७९३६१०.००	५५९६२२.००	०
		७.३ येणे कर्जे	३१३२८७१.००	४१२७४५.००	१३०७७८४.००	१७६७१०.००	०
		७.४ थकित कर्जे	३६३०४६.००	९१४३.००	४७१३३७.००	३१०८४.००	०

टिप - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांची सन २०२३-२४ या वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण पूर्ण झाले नसल्यामुळे सन २०२२-२३ यावर्षाची माहिती घेण्यात आलेली आहे.

आधार — जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था , मुंबई उपनगर (जिउनि-२, ३ व ४)

तक्ता ६.१५

परवानाधारक सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२२-२३ (₹ हजार)

अ.क्र.	तालुका	परवानाधारक सावकारांची संख्या	व्यापाऱ्यांना दिलेली कर्जे	इतरांना दिलेली कर्जे	एकूण (४+५)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
१	अंधेरी	उ.ना			
२	बोरीवली				
३	कूर्ला				
एकूण मुंबई उपनगर		**११२३**	**०**	**६४५९**	**६४५९**

टिप - १.जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांचे मुंबई उपनगर जिल्ह्यात वॉर्ड निहाय कामकाज होत असल्याने तालुका निहाय माहिती उपलब्ध नाही.

२. जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांची सन २०२३-२४ या वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण पूर्ण झाले नसल्यामुळे सन २०२२-२३ या वर्षाची माहिती घेण्यात आलेली आहे.

आधार — जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, मुंबई उपनगर (जिउनि-२, ३ व ४)

तक्ता ६.१६

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२२-२३

(₹ हजार)

अ. क्र.	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्था	संस्था संख्या	सभासद संख्या	खेळते भांडवल	खरेदीची किंमत			विक्रीची किंमत			उपभोग्य वस्तुची एकुण विक्री
					कृषी उत्पादन	शेतीच्या गरजेच्या वस्तू	उपभोगाच्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	एकूण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	--	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	--	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	--	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

टिप - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांची सन २०२३-२४ या वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण पूर्ण झाले नसल्यामुळे सन २०२२-२३ या वर्षाची माहिती घेण्यात आलेली आहे.

आधार - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारीसंस्था, मुंबई उपनगर (जिउनि-२, ३ व ४)

तक्ता ६.१७

नियंत्रित बाजार पेठातील कृषी मालांची वार्षिक आवक

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

(₹ हजार)

अ. क्र.	तालुका	कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांची संख्या	उप बाजार पेठांची संख्या	भात		तांदूळ		नागली		मूग	
				आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	अंधेरी	उ.ना.									
२	बोरीवली										
३	कुर्ला										
एकूण मुंबई उपनगर		१	५	-	-	४८१४८७	१९१४८७१८	-	-	११८०९	१२१४४६८

अ. क्र.	तालुका	कुलीथ		कांदा		उडीद		गहू		बाजरी	
		आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य	आवक (टन)	मूल्य
(१)	(२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)
१	अंधेरी	उ.ना.									
२	बोरीवली										
३	कुर्ला										
एकूण मुंबई उपनगर		९३५	७७४४८	३३६२८७	५७१६८८२	४९१५	४७६९३२	१८९२५६	६५००९२६	११३१६	३७९०८९

अ.क्र.	तालुका	ज्वारी		तूर		सोयाबीन		मका	
		आवक(टन)	मूल्य	आवक(टन)	मूल्य	आवक(टन)	मूल्य	आवक(टन)	मूल्य
(१)	(२)	(२३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)	(२९)	(३०)
१	अंधेरी	उ.ना.							
२	बोरीवली								
३	कुर्ला								
एकूण मुंबई उपनगर		३३३३३	१४२६३०६	-	-	-	-	१२५७८	४१५४६१

टिप — १. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे कार्यक्षेत्र वाशी येथील कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये समाविष्ट आहे.

२. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती

आधार- मुंबई कृषी उत्पन्न बाजार समिती,नवी मुंबई

तक्ता ६.१८

निवडक कृषि मालाच्या त्रैमासिक सरासरी घाऊक किमंती

जिल्हा-मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्र.	कृषि मालाचे नांव	कृषि मालाचा वाण	त्रैमासिक सरासरी घाऊक किंमती (प्रति क्विंटल मूल्य ₹)							
			एप्रिल-जून २०२३	मागील वर्षीच्यातुलनेत शेकडा वाढ / घट (टक्के-वारी)	जुलै-सप्टेंबर २०२३	मागील वर्षीच्या तुलनेत शेकडा वाढ / घट (टक्के-वारी)	ऑक्टोबर -डिसेंबर २०२३	मागील वर्षीच्या तुलनेत शेकडा वाढ / घट (टक्केवारी)	जानेवारी-मार्च २०२४	मागील वर्षीच्या तुलनेत शेकडा वाढ / घट (टक्केवारी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	ज्वारी	---	३९३१	२४.१२	४४०५	२४.६८	४१३३	१४.२०	४६४५	२२.३०
२	बाजरी	---	३४९३	३९.७२	६९०३	१३६.३२	७०८२	१३२.५०	३२४६	२.४९
३	गहू	---	३३४७	१५.२२	३५११	२३.२८	३४०९	१०.८३	३४७१	-०.१४
४	घेवडा	---	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
५	मूग	---	९७७५	७.७६	१०४१६	१०.७६	९९२८	४.५७	११०१४	१६.९०
६	चवळी	---	७९०३	-९.९०	८६८५	२५.१२	८४०६	३.५५	९७३८	२०.३४
७	मका	---	३१७६	२९.७९	३४४९	२११.०७	३३५९	८.६०	३२३०	१०.०५
८	सोयाबीन	---	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
९	तूर	---	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
१०	हरभरा	---	५६३७	-०.०९	६१६०	११.१५	६०२०	५.४१	६९३९	२५.९८
११	उडीद	---	९५३१	७२.३८	९९७७	४९.१६	९४४१	४७.९५	९८६७	९.४०
१२	भूईमूग	---	६०६५	६.३१	४९७६	-२३.१९	५८६६	-५.१०	७९२४	१८.८५
१३	कांदा	---	८९५	-१५.८८	१४५०	१३.०२	२८८८	५५.३५	१५६९	३०.९७
१४	मिरची	---	३८२००	२९.४१	३३८६७	१४.०५	३३७०	-३.६९	३१८५४	-३३.२६
१५	भात	---	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
१६	धना	---	११२८२	-६.१९	११७५०	-२१.६७	१०८७०	-२५.७९	११४८६	५९.३७
१७	गूळ	---	४७७३	८.७२	४८३६	११.२२	५२१६	९.२६	५१६६	१०.१०
१८	कापूस	---	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.

टिप - १.मुंबई शहर व मुंबई उपनगर हे कार्यक्षेत्र वाशी येथील कृषी उत्पन्न बाजारसमिती मध्ये समाविष्ट आहे.
२. मुंबई शहर व मुंबई उपनगर एकत्रित माहिती.
३ . कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांवरील बंधन उठवल्यामुळे सर्वव्यापारी झालेल्या आवकेची माहिती कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांना देत नाहीत .
४. घेवडा, सोयाबीन, तूर, भात व कापूस यांचे या वर्षाचे बाजार भाव उपलब्ध नाहीत.

आधार - मुंबई कृषी उत्पन्न बाजार समिती, नवी मुंबई

तक्ता ६.१९

सहकारी सूतगिरण्या, हातमाग व यंत्रमाग यांचा तपशिल

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२२-२३

(₹ हजार)

अ.क्र.	तपशिल	अंधेरी	बोरीवली	कुर्ला	एकुण जिल्हा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
	अ) सहकारी सूत गिरण्या				
१	एकूण गिरण्यांची संख्या	०	०	०	०
२	उत्पादन चालू असलेल्या गिरण्यांची संख्या	०	०	०	०
३	सभासद संख्या(०००)	०	०	०	०
४	भाग भांडवल	०	०	०	०
५	त्यापैकी राज्यशासनाचे	०	०	०	०
६	चात्यांची संख्या लाखात	०	०	०	०
७	उत्पादित सूताचे मूल्य	०	०	०	०
८	तोट्यातील गिरण्या (संख्या)	०	०	०	०
९	तोटा	०	०	०	०
	ब) सहकारी हातमाग व यंत्रमाग				
१	एकूण संस्था संख्या	०	०	०	०
२	सभासद संख्या (०००)	०	०	०	०
३	भाग भांडवल	०	०	०	०
४	त्यापैकी राज्य शासनाचे	०	०	०	०
५	मागांची संख्या	०	०	०	०
६	उत्पादित मूल्य	०	०	०	०
७	तोट्यातील संस्था (संख्या)	०	०	०	०
८	तोटा	०	०	०	०

टिप - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांची सन २०२३-२४ या वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण पूर्ण झाले नसल्यामुळे सन २०२२-२३ या वर्षाची माहिती घेण्यात आलेली आहे.

आधार- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, मुंबई उपनगर (जिउनि-२, ३ व ४)

तक्ता ७.१

जिल्ह्यातील विजेचा वापर

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	एकूण विजेचा वापर (००० किलो वॅट तास)							
	तालुका	घरगुती	व्यापारी कामासाठी लघुशक्तीसाठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवाबत्ती	कृषि	इतर	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	१८७५२६१.०३	१८४०७९१.७६	६७६३६१.४८	११४४६.३८	३१.६३	६५५३८.८८	४४६९४३१.१६
२	बोरीवली	१७५७२०१.२७	१०६३६८८.०६	४१४६६२.११	१०८८०.४८	२९.३४	१५५९३.६८	३२६२०५४.९४
३	कुर्ला	१९७१६५७.४३	१०८४१९९.३५	५४०६४०.०८	१३९७१.४९	१२.०९	१११९५४.२४	३७२२४३४.६६
एकूण मुंबई उपनगर		**५६०४११९.७३**	**३९८८६७९.१७**	**१६३१६६३.६६**	**३६२९८.३५**	**७३.०६**	**१९३०८६.८०**	**११४५३९२०.७६**

अ.क्र.	तालुका	विजेचा दरडोई वापर (किलो वॅट तास)	वीज जोडण्यांची संख्या (लाखात)
(१)	(२)	(१०)	(११)
१	अंधेरी	उ.ना	८.३५
२	बोरीवली	उ.ना	९.६६
३	कुर्ला	उ.ना	११.७०
एकूण मुंबई उपनगर		**१००६.३९**	**२९.०८**

टिप - तालुकानिहाय प्रक्षेपित लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे विजेचा दरडोई वापर काढण्याकरिता १ ऑक्टोबर २०२३ ची ११३८११९५ (एकूण मुंबई उपनगर) प्रक्षेपित लोकसंख्या वापरली आहे.

आधार- १. अदानी इलेक्ट्रीसिटी मुंबई लिमिटेड, बोरीवली (प),मुंबई - १०३
२. टाटा पॉवर कॉ. लिमीटेड, लोड कंन्ट्रोल सेंटर, ट्रॉम्बे माहूल रोड, चेंबूर, मुंबई-७४.
३. उपअभियंता, ठाणे नागरी क्षेत्र, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित.

तक्ता ७.२
मोटारवाहनांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्र.	बाब		एकुण नोंदणीकृत वाहने मार्च २०२४ अखेर	संदर्भ वर्षात नोंदणीकृत वाहने	इंधनाच्या प्रकारानुसार वाहने				गेल्या वर्षातील वाहनांची संख्या	गेल्या वर्षाच्या तुलनेत शेकडा वाढ
					डिझेल	पेट्रोल	सी.एन.जी/ एल.पी.जी	इलेक्ट्रीक वाहने		
(१)	(२)		(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	प्रवासी वाहने	बसेस	८६७६	१४००	१२१९	३	१६३	१५	४९१	१८५.१३
२		मोटारी आणि स्टेशन वॅगन्स	९४१३५२	५१४७४	७५६८	२३९३६	१४९८१	४९८९	५१४९९	-०.०५
३		जीप	१९१९९	०	०	०	०	०	०	--
४		टॅक्सी	८०४१२	८१५७	८८१	२६९७	३८९७	६८२	४१८९	९४.७२
		तीन चाकी वाहने (रिक्षा)								
५		अ) ३-सीटर	२४३८८०	८२७८	०	३	८२४८	२७	३१३३	१६४.२२
६		ब) ६-सीटर	०	०	०	०	०	०	०	--
७		दुचाकी वाहने	२०२६७८७	११३७४६	३	१०७६३७	०	६१०६	१०६८१४	६.४९
८		रुग्णवाहिका	११७०	१०७	४८	५९	०	०	७१	५०.७०
९		शाळेच्या बसेस	२९७८	६४	६४	०	०	०	१३८	-५३.६२
१०	एकूण प्रवासी वाहने		३३२४४५४	१८३२२६	९७८३	१३४३३५	२७२८९	११८१९	१६६३३५	१०.१५
११	मालवाहतूक वाहने	तीन चाकी	२६८६२	२०४७	८०४	२१७	१०२६	०	१९८३	३.२३
१२		चार चाकी	५०८७२	३१००	२२९६	६१	७०७	३६	५४३४	-४२.९५
१३		ट्रॅक्टर्स	७३	१	१	०	०	०	७	-८५.७१
१४		जड वाहने	१०१	१४	१४	०	०	०	२०	-३०.००
१५		इतर	१७७७०	५४२६	५०६१	८३	११३	१६९	४०७४	३३.१९
१६		एकूण मालवाहतूक वाहने	९५६७८	१०५८८	८१७६	३६१	१८४६	२०५	११५१८	-८.०७
१७	जिल्ह्यातील एकूण वाहने		**३४२०१३२**	**१९३८१४**	**१७९५९**	**१३४६९६**	**२९१३५**	**१२०२४**	**१७७८५३**	**८.९७**

तक्ता ७.२ (अ)
अनुज्ञाप्ती धारकांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

अ.क्र .	बाब		चालू वर्षातील अनुज्ञाप्ती धारकांची संख्या	मागिल वर्षातील अनुज्ञाप्ती धारकांची संख्या	गेल्या वर्षाच्या तुलनेत शेकडा वाढ/ घट
(१)	(२)		(३)	(४)	(५)
१	अनुज्ञाप्ती धारकांची संख्या	हलकी वाहने	२५२८६०	२८३२३६	-१०.७२
२		जड वाहने	२८१५७	२५९७१	८.४२
३		ॲटोरिक्षा	२३६०२	१६४६६	४३.३४
४	एकुण		**३०४६१९**	**३२५६७३**	**-६.४६**

टिप- १. बसेस मध्ये समाविष्ट स्टेज कॅरेज + कॉन्टक्ट कॅरेज + खाजगी सेवा वाहने.
२. इतर मध्ये ट्रेलर+ट्रक व लॉरी + टँकर +ईत्यादींचा समावेश आहे.
३. परिवहन आयुक्त कार्यालयाने सदर आकडेवारी ही अंदाजित दिलेली आहे.

आधार - परिवहन आयुक्त कार्यालय, मुंबई

तक्ता ७.३

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतूक

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र	बाब	२०२१-२२	२०२२-२३	२०२३-२४	२०२२-२३ च्या तुलनेत २०२३-२४ मधील शेकडा बदल (टक्केवारी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
१	वर्ष अखेरीस मार्गांची संख्या	११	२६	४९	८८.४६
२	मार्गांची एकूण लांबी (कि.मी.)	१८६८.९०	५६९५.४०	६९९७.६०	२२.८६
३	मार्गांची सरासरी लांबी (कि.मी.)	१६९.९	२१९.०५	१४२.८१	-३४.८०
४	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाडयांची संख्या	५६	५९	४९	-१६.९५
५	प्रतिदिन सरासरी सार्थ किमी (लाख)	०.०८	०.१६	०.१५	-६.२५
६	रस्त्यावर धावणाऱ्या बसगाडयांची दैनिक सरासरी संख्या	२८	४१	३९	-४.६२
७	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (संख्या लाखात)	०.०५	०.०६	०.०७	१६.६७
८	वाहतुकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न (₹ लाख)	९६७.२५	२२६४.८९	३१६८.४०	३९.८९
९	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (₹ दर दिवशी)	५३.००	१०३	१२४.०१	१९.९१

आधार – विभाग नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ, मुंबई विभाग

तक्ता ७.४

स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे वाहतूक उपक्रम

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	बाब	परिमाण	बृन्हमुंबई महानगरपालिका
(१)	(२)	(३)	(४)
१	वर्षामध्ये प्रवासी वाहतूक केलेल्या एकूण अंतराची दैनिक सरासरी	कि.मी.	४६७६९१.६
२	दैनिक सरासरी प्रवासी संख्या	संख्या	२९३५५१४
अ)	त्यापैकी विद्यार्थी, अपंग, वरिष्ठ नागरिक, रूग्ण प्रवाश्यांची संख्या	संख्या	४४६८६
३	परिवहन सेवेसाठी वापरात असणाऱ्या दैनिक बसेसची सरासरी संख्या	सरासरी संख्या	२९०२
	(अ) स्थानिक स्वराज्य संस्था	संख्या	१२७०
	(ब) कंत्राटावर	संख्या	१६१०
	(क) इतर	संख्या	१२
४	**निव्वळ नफा/तोटा**	**₹ लाख**	(-)१०३७९३.३१

टिप- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रीत आकडेवारी आहे.
आधार- मुख्य व्यवस्थापक (वाहतूक), बृन्हमुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम.

तक्ता ७.५

पोस्ट आणि दूरध्वनी सेवा यांची आकडेवारी

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	पोस्टांची संख्या	पत्र-पेट्यांची संख्या	पोस्टमनांची संख्या	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	वैयक्तिक दूरध्वनी संख्या			सार्वजनिक दूरध्वनी केंद्रांची संख्या (PCO)
						ग्रामीण	नागरी	एकूण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	३६	१५८	३७९	०	उ.ना			
२	बोरीवली	३३	१३५	३५४	०				
३	कुर्ला	५३	२४७	४१७	०				
एकूण मुंबई उपनगर		**१२२**	**५४०**	**११५०**	**०**	**०**	**११५६४१८**	**११५६४१८**	**३८६०**

टिप - वैयक्तिक दूरध्वनीची आकडेवारी हि रकाना क्र. ७ ते १० मुंबई उपनगर व मुंबई शहर अशी एकत्रित आहे.

आधार- १. सहायक निदेशक डाक सेवा, पोस्टमास्टर जनरल कार्यालय मुंबई क्षेत्र, मुंबई-०१.
२. वरिष्ठ प्रबंधक (प्रचलन नियोजन) , महानगर टेलिफोन निगम लिमिटेड, मुंबई.

तक्ता ७.६

प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी

जिल्हा-मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - ३१ मार्च २०२४ अखेर

(लांबी:- कि.मी. मध्ये)

अ. क्र.	बाब	रस्त्याचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महामार्ग	द्रुतगती मार्ग	प्रमुख राज्य महामार्ग	राज्य महामार्ग	प्रमुख जिल्हा रस्ते	इतर जिल्हा रस्ते	ग्रामीण रस्ते	एकूण रस्त्याची लांबी
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
(१)	**सिमेंट कॉंक्रीट**								
१	अ) सार्वजनिक बांधकाम विभाग	०	४.०९	०	०	०	०	०	४.०९
२	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	०	०	०	०	०
३	क)न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	७९७.९१	०	७९७.९१
(२)	**डांबरी**								
१	अ) सार्वजनिक बांधकाम विभाग	०	०.३५	०	०	०	०	०	०.३५
२	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	०	०	०	०	०.००
३	क)न.पा./म.न.पा.	०	३८.५६	०	०	०	६२४.०९	०	६६२.६५
(३)	**खडीचे**								
१	अ) सार्वजनिक बांधकाम विभाग	०	०	०	०	०	०	०	०
२	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	०	०	०	०	०
३	क)न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	०	०
(४)	**इतर**								
१	अ) सार्वजनिक बांधकाम विभाग	०	०	०	०	०	०	०	०.००
२	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	०	०	०	०	०.००
३	क)न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	१२१.००	०	१२१.००
(५)	**एकूण लांबी**								
१	अ) सार्वजनिक बांधकाम विभाग	०	४.४४	०	०	०	०	०	४.४४
२	ब) जिल्हा परिषद	०	०.००	०	०	०	०	०	०
३	क)न.पा./म.न.पा.	०	३८.५६	०	०	०	१५४३.००	०	१५८१.५६
एकूण मुंबई उपनगर		०	**४३.००**	**०**	**०**	**०**	**१५४३.००**	**०**	**१५८६.००**

टिप -नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन यांचे दि. ३०/०९/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या अखत्यारितील पश्चिम द्रुतगती महामार्गमाहिम जंक्शन ते दहिसर चेकनाका व पूर्व द्रुतगती महामार्ग सायन जंक्शन ते जुना जकातनाका, मुलुंड हे दोन्ही रस्ते बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस दि.०३/१०/२०२२ रोजी हस्तांतरीत करण्यात आलेले आहे.

आधार - १. मुख्य अभियंता यांचे कार्यालय, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
२. उपप्रमुख अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (पश्चिम उपनगरे)
३.उपप्रमुख अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (पूर्व उपनगरे)

तक्ता ७.७

रोड प्लॅन २००१-२०२१ नुसार जिल्ह्यातील रस्ते विकास कार्यक्रमाची प्रगती

जिल्हा - मुंबई उपनगर

अ.क्र.	तालुका	संदर्भ वर्ष - ३१ मार्च २०२४ अखेर					
		ग्रामीण रस्ते		इतर रस्ते		एकूण	
		लक्ष्य (कि.मी.)	साध्य (कि.मी.)	लक्ष्य (कि.मी.)	साध्य (कि.मी.)	लक्ष्य (कि.मी.)	साध्य (कि.मी.)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	ला.ना	ला.ना	८४.७४	२०.००	८४.७४	२०.००
२	बोरीवली			६९.४६	७.००	६९.४६	७.००
३	कुर्ला			०.००	०.००	०.००	०.००
एकूण मुंबई उपनगर		ला.ना	ला.ना	**१५४.२०**	**२७.००**	**१५४.२०**	**२७.००**

आधार - १. मुख्य अभियंता यांचे कार्यालय, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
२. उपप्रमुख अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (पश्चिम उपनगरे)
३.उपप्रमुख अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (पूर्व उपनगरे)

तक्ता ७.८

तालुक्यातील रस्तेविषयक आकडेवारी
(आदिवासी + बिगर आदिवासी क्षेत्र)

जिल्हा- मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	रस्त्यांची लांबी (कि.मी.)							
		राष्ट्रीय महामार्ग	द्रुतगती मार्ग	प्रमुख राज्य महामार्ग	राज्य महामार्ग	प्रमुख जिल्हा रस्ते	इतर जिल्हा रस्ते	ग्रामीण रस्ते	एकूण लांबी
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	०	१६.००	०	०	०	५५२.००	ला.ना	५६८.००
२	बोरीवली	०	१०.००	०	०	०	४४९.००		४५९.००
३	कुर्ला	०	१७.००	०	०	०	५४२.००		५५९.००
एकूण मुंबई उपनगर		**०**	**४३.००**	**०**	**०**	**०**	**१५४३.००**	**ला.ना**	**१५८६.००**

अ.क्र.	तालुका	पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी (कि.मी.)					प्रति शंभर चौ.कि.मी.क्षेत्रफळा मागे रस्त्याची लांबी (कि.मी.)	
		अपृष्ठांकित	पृष्ठांकित					
			खडीचे	डांबरी	सिमेंट कॉंक्रीट	एकूण	पृष्ठांकित	एकूण
(१)	(२)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)
१	अंधेरी	७१.००	०	१९०.००	३०७.००	४९७.००	उ. ना.	
२	बोरीवली	३२.००	०	२०४.००	२२२.००	४२६.००		
३	कुर्ला	१८.००	०	२६९.००	२७३.००	५४२.००		
एकूण मुंबई उपनगर		**१२१.००**	**०**	**६६३.००**	**८०२.००**	**१४६५.००**	**३२८.४८**	**३५५.६१**

आधार - १. मुख्य अभियंता यांचे कार्यालय, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
२. उपप्रमुख अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (पश्चिम उपनगरे)
३.उपप्रमुख अभियंता, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (पूर्व उपनगरे)

तक्ता ८.१

जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष — २०२३ -२४

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	शासकीय शाळा					स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	६३१	४७३५	८४७०७	८२८२३	६३१
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**६३१**	**४७३५**	**८४७०७**	**८२८२३**	**६३१**
		पैकी मुलीं करिता	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	खाजगी अनुदानित शाळा					खाजगी विनाअनुदानित शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्याशाळांची संख्या	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	३०१	२०२४	४०३८६	४१६७८	३०१	५२८	५२६२	११३०९०	९८८४८	५२८
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	१६०	२८०१	२८०११	२४६५०	१६०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	२	१४	०	३५१	२
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**३०१**	**२०२४**	**४०३८६**	**४१६७८**	**३०१**	**६८८**	**८०६३**	**१४११०१**	**१२३४९८**	**६८८**
		पैकी मुलींकरिता	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**२**	**१४**	**०**	**३५१**	**२**

तक्ता ८.१ (पुढे चालू)

जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष — २०२३ -२४

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	एकूण शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	१४६०	१२०२१	२३८१८३	२२३३४९	१४६०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	१६०	२८०१	२८०११	२४६५०	१६०
		पैकी मुलींकरिता	२	१४	०	३५१	२
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१६२०**	**१४८२२**	**२६६१९४**	**२४७९९९**	**१६२०**
		पैकी मुलींकरिता	**२**	**१४**	**०**	**३५१**	**२**

टीप - शिक्षण विभागाची माहिती हि तालुकानिहाय नसुन विभागनिहाय आहे.

आधार - १.बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग , करि रोड, मुंबई.
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.

तक्ता ८.२

जिल्ह्यातील माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष - २०२३ - २०२४

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	शासकीय शाळा					स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	१७८	१५१०	२८५५८	२६६१८	१७८
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	२	४७	१२४०	४८९	२	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**२**	**४७**	**१२४०**	**४८९**	**२**	**१७८**	**१५१०**	**२८५५८**	**२६६१८**	**१७८**
		पैकी मुलींकरिता	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	खाजगी अनुदानित शाळा					खाजगी विनाअनुदानित शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	२६५	५४७४	६८७७७	७५३९२	२६५	२७४	६७४२	१०८०७४	८५३८४	२७४
		पैकी मुलींकरिता	२०	४९५	०	१८४२५	२०	२	९७	०	१७८६	२
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	२६४	५१७६	६२३३१	६१८६८	२६४	२५४	५४०८	६१२३८	४८६०७	२५४
		पैकी मुलींकरिता	११	२१९	०	८७४५	११	३	२७	०	७०८	३
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**५२९**	**१०६५०**	**१३११०८**	**१३७२६०**	**५२९**	**५२८**	**१२१५०**	**१६९३१२**	**१३३९९१**	**५२८**
		पैकी मुलींकरिता	**३१**	**७१४**	**०**	**२७१७०**	**३१**	**५**	**१२४**	**०**	**२४९४**	**५**

तक्ता ८.२(पुढे चालू)

जिल्ह्यातील माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष - २०२३ - २०२४

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	एकूण शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	१७८	१५१०	२८५५८	२६६१८	१७८
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	५४१	१२२६३	१७८०९१	१६१२६५	५४१
		पैकी मुलींकरिता	२२	५९२	०	२०२११	२२
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	५१८	१०५८४	१२३५६९	११०४७५	५१८
		पैकी मुलींकरिता	१४	२४६	०	९४५३	१४
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१२३७**	**२४३५७**	**३३०२१८**	**२९८३५८**	**१२३७**
		पैकी मुलींकरिता	**३६**	**८३८**	**०**	**२९६६४**	**३६**

टीप - शिक्षण विभागाची माहिती ही तालुकानिहाय नसुन विभागनिहाय आहे.

आधार - १. बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग, करी रोड, मुंबई..
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.

तक्ता ८.३

जिल्ह्यातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष –२०२३-२४

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	शासकीय शाळा					स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	१	८३	१५५१	१०८७	१	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१**	**८३**	**१५५१**	**१०८७**	**१**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
		पैकी मुलींकरिता	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	खाजगी अनुदानित शाळा					खाजगी विनाअनुदानित शाळा				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	२७	१६०१	३९८६७	४३५३६	२७	५४	१४५६	२८८८१	२००२७	५४
		पैकी मुलींकरिता	४	१०१	०	४९७९	४	२	२०	०	४२८	२
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	१४	४३३	१०१३१	१५०४७	१४	२०	२११	५७२३	३७४०	२०
		पैकी मुलींकरिता	१	३०	०	२१४७	१	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**४१**	**२०३४**	**४९९९८**	**५८५८३**	**४१**	**७४**	**१६६७**	**३४६०४**	**२३७६७**	**७४**
		पैकी मुलींकरिता	**५**	**१३१**	**०**	**७१२६**	**५**	**२**	**२०**	**०**	**४२८**	**२**

तक्ता ८.३

जिल्ह्यातील उच्च माध्यमिक शाळांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष — २०२३-२४

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	एकूण शाळा				
			संख्या	शिक्षकांचीसंख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छतागृहांची सुविधा असलेल्या शाळांची संख्या
					मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)
१	मुंबई महानगरपालिका	एकूण	०	०	०	०	०
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	८२	३१४०	७०२९९	६४६५०	८२
		पैकी मुलींकरिता	६	१२१	०	५४०७	६
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	३४	६४४	१५८५४	१८७८७	३४
		पैकी मुलींकरिता	१	३०	०	२१४७	१
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**११६**	**३७८४**	**८६१५३**	**८३४३७**	**११६**
		पैकी मुलींकरिता	**७**	**१५१**	**०**	**७५५४**	**७**

टीप - शिक्षण विभागाची माहिती ही तालुकानिहाय नसुन विभागनिहाय आहे.

आधार - १. बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग, करी रोड, मुंबई..
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.

तक्ता ८.४

शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष — २०२३-२४

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	प्राथमिक विद्यार्थी					माध्यमिक विद्यार्थी				
			शास - कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शास कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण
					अनुदा - नित	विना अनुदानित				अनुदा - नित	विना अनुदानित	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	मुंबई महानगरपालिका	एकूण	०	१४५३६	८३३५	९१९८	३२०६९	०	३१४९	०	०	३१४९
		पैकी मुली	०	७४२२	४१००	४३८४	१५९०६	०	१५८२	०	०	१५८२
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	०	०	०	७६०	७६०	६१	०	८६०४	३०२०	११६८५
		पैकी मुली	०	०	०	५	५	०	०	७७६	०	७७६
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	१८७२०	५५०२	२४२२२
		पैकी मुली	०	०	०	०	०	०	०	१९२	३४७९	३६७१
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**०**	**१४५३६**	**८३३५**	**९९५८**	**३२८२९**	**६१**	**३१४९**	**२७३२४**	**८५२२**	**३९०५६**
		पैकी मुली	**०**	**७४२२**	**४१००**	**४३८९**	**१५९११**	**०**	**१५८२**	**९६८**	**३४७९**	**६०२९**

अ. क्र	कार्यालयाचे नाव	बाब	उच्च माध्यमिक विद्यार्थी					महाविद्यालयातील विद्यार्थी					एकूण विद्यार्थी संख्या
			शास- कीय	स्था निक संस्था	खाजगी		एकूण	शास कीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	
					अनुदा- नित	विना अनुदा -नित				अनुदा - नित	विनाअनुदानित		
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)	(२४)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	उ.ना.					३५२१८
		पैकी मुली	०	०	०	०	०						१७४८८
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	१५५	०	४४५६	९६३	५५७४						१८०१९
		पैकी मुली	०	०	३०८	०	३०८						१०८९
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	६४८८	०	६४८८						३०७१०
		पैकी मुली	०	०	१९२	०	१९२						३८६३
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१५५**	**०**	**१०९४४**	**९६३**	**१२०६२**	**१३८**	**०**	**८००९**	**५६९३**	**१३८४०**	**९७७८७**
		पैकी मुली	**०**	**०**	**५००**	**०**	**५००**	**४०**	**०**	**४३२०**	**२२३७**	**६५९७**	**२९०३७**

टीप -१) महाविद्यालयातील विद्यार्थी संख्या ही तालुकानिहाय असल्यामुळे विद्यार्थी संख्या एकुण मुंबई उपनगरमध्ये समाविष्ट केलेली आहे त्यामुळे एकुण विद्यार्थी संख्येची बेरीज जूळणार नाही. एकुण (८३९४७+ १३८४० =९७७८७) पैकी मुली (२२४४० + ६५९७ = २९०३७)

आधार- १.मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग , करि रोड, मुंबई. २. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३.शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर. ४. सांख्यिकी कक्ष, मुंबई विद्यापीठ.

तक्ता ८.५

शैक्षणिक संस्थांतील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	प्राथमिक विद्यार्थी					माध्यमिक विद्यार्थी				
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण
					अनुदानित	विनाअनुदानित				अनुदानित	विनाअनुदानित	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	१२९१	६९५	७२५	२७११	०	३०५	०	०	३०५
		पैकी मुली	०	६५२	२९९	३५१	१३०२	०	१४७	०	०	१४७
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	०	०	०	६९	६९	०	०	१०००	४७७	१४७७
		पैकी मुली	०	०	०	०	०	०	०	७५	०	७५
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	११८१	४०८	१५८९
		पैकी मुली	०	०	०	०	०	०	०	५६	०	५६
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**०**	**१२९१**	**६९५**	**७९४**	**२७८०**	**०**	**३०५**	**२१८१**	**८८५**	**३३७१**
		पैकी मुली	**०**	**६५२**	**२९९**	**३५१**	**१३०२**	**०**	**१४७**	**१३१**	**०**	**२७८**

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	उच्च माध्यमिक विद्यार्थी					महाविद्यालयातील विद्यार्थी					एकूण विद्यार्थी संख्या
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	
					अनु - दानित	विना अनुदानित				अनु - दानित	विना अनु दानित		
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)	(२४)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	उ.ना.					३०१६
		पैकी मुली	०	०	०	०	०						१४४९
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	९	०	५५०	८९	६४८						२१९४
		पैकी मुली	०	०	३९	०	३९						११४
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	४५३	६३	५१६						२१०५
		पैकी मुली	०	०	१०	०	१०						६६
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**९**	**०**	**१००३**	**१५२**	**११६४**	**११**	**०**	**७६३**	**४५०**	**१२२४**	**८५३९**
		पैकी मुली	**०**	**०**	**४९**	**०**	**४९**	**२**	**०**	**३८९**	**१५०**	**५४१**	**२१७०**

टीप - १) महाविद्यालयातील विद्यार्थी संख्या हि तालुकानिहाय असल्यामुळे विद्यार्थी संख्य एकुण मुंबई उपनगर मध्ये समाविष्ट केलेली आहे त्यामुळे एकुण विद्यार्थी संख्येची बेरीज जूळणार नाही. एकुण (७३१५+१२२४ =८५३९) पैकी मुली (१६२९+ ५४१ = २१७०)

आधार - १.बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग , दादर, मुंबई.
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.
४. सांख्यिकी कक्ष, मुंबई विद्यापीठ.

तक्ता ८.६

शैक्षणिक संस्थांतील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष—२०२३-२४

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	प्राथमिक विद्यार्थी					माध्यमिक विद्यार्थी				
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण
					अनुदानित	विनाअनुदानित				अनुदानित	विना अनुदानित	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	८६३१०	२४६२७	६५८५६	१७६७९३	०	२१४८३	०	०	२१४८३
		पैकी मुली	०	**४२४०५**	**१३०३७**	**३११२६**	८६५६८	०	१०२१३	०	०	१०२१३
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	०	०	०	८९७४	८९७४	५३१	०	४०१०१	४२६८२	८३३१४
		पैकी मुली	०	०	०	१०१	१०१	०	०	९५४६	१४०९	१०९५५
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	०	०	०	०	०	४२९७५	४११२०	८४०९५
		पैकी मुली	०	०	०	०	०	०	०	२२५९८	१८०३३	४०६३१
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**०**	**८६३१०**	**२४६२७**	**७४८३०**	**१८५७६७**	**५३१**	**२१४८३**	**८३०७६**	**८३८०२**	**१८८८९२**
		पैकी मुली	**०**	**४२४०५**	**१३०३७**	**३१२२७**	**८६६६९**	**०**	**१०२१३**	**३२१४४**	**१९४४२**	**६१७९९**

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	बाब	उच्च माध्यमिक विद्यार्थी					महाविद्यालयातील विद्यार्थी					एकूण विद्यार्थी संख्या
			शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	शासकीय	स्थानिक संस्था	खाजगी		एकूण	
					अनुदानित	विना अनुदानित				अनुदानित	विना-अनुदानित		
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	**(१८)**	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)	**(२४)**
१	मुंबई महानगर पालिका	एकूण	०	०	०	०	०	उ.ना.					१९८२७६
		पैकी मुली	०	०	०	०	०						९६७८१
२	मुंबई पश्चिम विभाग	एकूण	१०४४	०	१९१२५	१०२४६	३०४१५						१२२७०३
		पैकी मुली	०	०	१९८९	४२४	२४१३						१३४६९
३	मुंबई उत्तर विभाग	एकूण	०	०	१६६३०	८४५७	२५०८७						१०९१८२
		पैकी मुली	०	०	९२७१	३८६६	१३१३७						५३७६८
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१०४४**	**०**	**३५७५५**	**१८७०३**	**५५५०२**	**५८७**	**०**	**२८१७६**	**२५६७५**	**५४४३८**	**४८४५९९**
		पैकी मुली	**०**	**०**	**११२६०**	**४२९०**	**१५५५०**	**३०१**	**०**	**१४५५७**	**९३८४**	**२४२४२**	**१८८२६०**

टीप - १) मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभागकरिता पैकी मुलीं या रकान्यातील माहिती मुंबई उपनगर व मुंबई शहर अशी एकत्रीत आहे. (शिक्षण निरीक्षक, दक्षिण विभाग यांची माहिती वगळून).

२) महाविद्यालयातील विद्यार्थी संख्या हि तालुकानिहाय असल्यामुळे विद्यार्थी संख्या एकुण मुंबई उपनगर मध्ये समाविष्ट केलेली आहे त्यामुळे एकुण विद्यार्थी संख्येची बेरीज जूळणार नाही. एकुण ४२१२२४+ ५४२५१ = ४७५९७५) पैकी मुली (१४२१६९ + २५३५१ =१६७५२०)

आधार - १.बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग, दादर, मुंबई.
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.
४. सांख्यिकी कक्ष, मुंबई विद्यापीठ.

तक्ता ८.७

जिल्ह्यातील साक्षरतेचे प्रमाण

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष-२०११

अ.क्र.	तालुके	ग्रामीण/नागरी	साक्षरता (टक्केवारी)								
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती		
						एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	अंधेरी	नागरी	९०.५७	९३.१३	८७.७३	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
२	बोरीवली		९०.८०	९३.५८	८७.५४	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
३	कुर्ला		८९.३८	९२.७८	८५.३८	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**८९.९१**	**९२.९०**	**८६.४०**	**८५.३०**	**९१.४०**	**७९.००**	**८२.१०**	**८७.७०**	**७५.८०**

टीप - जनगणना २०११ मध्ये तालुका निहाय अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती साक्षरतेची आकडेवारी उपलब्ध नाही

आधार - जनगणना २०११

तक्ता ८.८

इयत्ता निहाय विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष — २०२३-२४

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	विद्यार्थी संख्या									
		१ ली		२ री		३ री		४ थी		५ वी	
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	मुंबई महानगर पालिका	४८५९५	४५७२३	५१२८९	४७९९९	५१६६२	४८१८३	५०२५१	४६५३५	१३८९६	१२९३४
२	मुंबई पश्चिम विभाग	६९२७	६०३१	६९१३	६१७०	७०१९	६२५३	७१५२	६१९६	२५५५६	२३०३८
३	मुंबई उत्तर विभाग	०	०	०	०	०	०	०	०	१७६७०	१५८६१
एकूण मुंबई उपनगर		**५५५२२**	**५१७५४**	**५८२०२**	**५४१६९**	**५८६८१**	**५४४३६**	**५७४०३**	**५२७३१**	**५७१२२**	**५१८३३**

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	विद्यार्थी संख्या									
		६ वी		७ वी		८ वी		९ वी		१० वी	
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
(१)	(२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)
१	मुंबई महानगर पालिका	१३१३९	१२११२	१२७६६	१२१८८	११६२९	१०९८०	८१७२	७४०९	५९३६	६३८८
२	मुंबई पश्चिम विभाग	२७४३९	२४७०७	२८७९३	२६०९१	३०९४७	२७२६५	३३६७४	३०२३१	३१६८२	२९९३३
३	मुंबई उत्तर विभाग	१८१५८	१६१२८	१९३३५	१७०८०	२०९७५	१८७४०	२४४४७	२१३८१	२२९८२	२१२८७
एकूण मुंबई उपनगर		**५८७३६**	**५२९४७**	**६०८९४**	**५५३५९**	**६३५५१**	**५६९८५**	**६६२९३**	**५९०२१**	**६०६००**	**५७६०८**

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	विद्यार्थी संख्या					
		११ वी		१२ वी		एकूण	
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
(१)	(२)	(२३)	(२४)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)
१	मुंबई महानगर पालिका	०	०	०	०	**२६७३३५**	**२५०४५१**
२	मुंबई पश्चिम विभाग	३५१०८	३२२९७	३५१९१	३२३५३	**२७६४०१**	**२५०५६५**
३	मुंबई उत्तर विभाग	८०१२	९४९०	७८४२	९२९७	**१३९४२१**	**१२९२६४**
एकूण मुंबई उपनगर		**४३१२०**	**४१७८७**	**४३०३३**	**४१६५०**	**६८३१५७**	**६३०२८०**

टीप - शिक्षण विभागाची माहिती हि तालुकानिहाय नसुन विभागनिहाय आहे.

आधार - १.बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग , करी रोड, मुंबई.
२.शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.

तक्ता ८.९

प्राथमिक शाळांतील उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची संख्या					
		इ. ५ वी			इ. ८ वी		
		मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	मुंबई महानगरपालिका	१३८९६	१२९३४	२६८३०	११६२९	१०९८०	२२६०९
२	मुंबई पश्चिम विभाग	२५५५६	२३०३८	४८५९४	३०९४७	२७२६५	५८२१२
३	मुंबई उत्तर विभाग	१७६७०	१५८६१	३३५३१	२०९७५	१८७४०	३९७१५
एकूण मुंबई उपनगर		**५७१२२**	**५१८३३**	**१०८९५५**	**६३५५१**	**५६९८५**	**१२०५३६**

टीप - शिक्षण विभागाची माहिती हि तालुकानिहाय नसुन विभागनिहाय आहे.

आधार - १.बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग , करि रोड, मुंबई.
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग, जोगेश्वरी.
३. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग, चेंबूर.

तक्ता ८.१०

प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष—२०२३-२४

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण (टक्केवारी)					
		इ. ५ वी			इ. ८ वी		
		मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	मुंबई महानगरपालिका	०.७२	०.७२	०.७२	०.०९	०.१०	०.०९
२	मुंबई पश्चिम विभाग	०	०	०	०	०	०
३	मुंबई उत्तर विभाग	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**०.७२**	**०.७२**	**०.७२**	**०.०९**	**०.१०**	**०.०९**

टिप - शिक्षण विभागाची माहिती हि तालुकानिहाय नसुन विभागनिहाय आहे.

आधार -१.शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, पश्चिम विभाग.
२. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई, उत्तर विभाग.
३. बृहन्मुंबई महानगरपालिका शिक्षण विभाग , करि रोड, मुंबई.

तक्ता ८.११

शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये, क्रीडांगणे, क्रीडासंस्था आणि क्रीडा शिष्यवृत्तीधारक याबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये (संख्या)	अधिकृत क्रीडासंकुले, क्रीडांगणे, व्यायामशाळा (संख्या)			खेळाच्या स्टेडियमची संख्या	अधिकृत जलतरण तलाव(संख्या)	वर्षात घेतलेली क्रीडा प्रशिक्षण शिबिरे(संख्या)
			क्रीडा संकुले	क्रीडांगणे	व्यायामशाळा			
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	०	३	४	१२	२	२	०
२	बोरीवली	०	३	६	२३	२	१	०
३	कूर्ला	०	२	५	१८	०	१	९
मुंबई उपनगर		**०**	**८**	**१५**	**५३**	**४**	**४**	**९**

अ.क्र.	तालुका	जिल्हा/राज्य पातळीवर निवड झालेल्या खेळाडूंची संख्या		क्रीडा शिष्यवृत्ती धारकांची संख्या		विशेष पुरस्कार प्राप्त खेळाडूंची संख्या				मान्यता प्राप्त क्रीडा प्रशिक्षक (संख्या)
		एकूण	पैकी मुली	एकूण	पैकी मुली	जिल्हा-स्तरीय पुरस्कार	राज्य-स्तरीय पुरस्कार	राष्ट्रीय पुरस्कार	आंतर-राष्ट्रीय पुरस्कार	
(१)	(२)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)
१	अंधेरी	५७२७३	२४६५४	१९	१०	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	३७७८९	२१७८०	२२	१२	०	०	०	०	०
३	कूर्ला	७६०८९	३२२३५	१२	७	०	०	०	०	१
मुंबई उपनगर		**१७११५१**	**७८६६९**	**५३**	**२९**	**०**	**०**	**०**	**०**	**१**

टिप - सन २०२३-२४ या वर्षामध्ये क्रिडाविभागाच्या पुरस्कारांचे वितरण झालेले नसल्याने माहिती निरंक आहे.
आधार- जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालय, मुंबई उपनगर.

तक्ता ८.१२
इयत्ता दहावी नंतर विविध क्षेत्रातील संस्था संख्या, उपलब्ध प्रवेश क्षमता व प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर **संदर्भ वर्ष** - २०२३-२४

अ.क्र	तालुका	आयटीआय						तंत्रनिकेतन					
		शासकीय			खाजगी			शासकीय			खाजगी		
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	*संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	१	२७६	२३०	१	८४	६०	३	११२०	९५२	०	०	०
२	बोरीवली	१	३६४	३४०	३	६१३	३००	०	०	०	२	६३०	५७२
३	कुर्ला	४	१९१२	१८९०	५	५४४	४६०	१	४२०	३९५	१	२७०	१५१
एकुण मुंबई उपनगर		**६**	**२५५२**	**२४६०**	**९**	**१२४१**	**८२०**	४	१५४०	१३४७	३	९००	७२३

अ.क्र	तालुका	एम.सी.व्ही.सी						विज्ञान शाखा					
		शासकीय			खाजगी			शासकीय			खाजगी		
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश
(१)	(२)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)	(२४)	(२५)	(२६)
१	अंधेरी	२	१५०	०	१२	१३६०	५४३	१	३६०	३४३	७०	१४०००	१३५२४
२	बोरीवली	०	०	०	११	११००	३१०	०	०	०	३७	१४५६०	७४९४
३	कुर्ला	१	१२०	०	१५	१६५०	८४०	०	०	०	५६	१६८००	१३७५१
एकुण मुंबई उपनगर		**३**	**२७०**	**०**	**३८**	**४११०**	**१६९३**	**१**	**३६०**	**३४३**	**१६३**	**४५३६०**	**३४७६९**

अ.क्र	तालुका	वाणिज्य शाखा						कला शाखा					
		शासकीय			खाजगी			शासकीय			खाजगी		
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश
(१)	(२)	(२७)	(२८)	(२९)	(३०)	(३१)	(३२)	(३३)	(३४)	(३५)	(३६)	(३७)	(३८)
१	अंधेरी	१	३६०	३५८	७१	३६०९०	३४१०५	१	२४०	२०१	२०	४९३०	३४६८
२	बोरीवली	०	०	०	५५	२३२२०	१२२६९	०	०	०	२२	२१४०	१०५२
३	कुर्ला	०	०	०	८२	२९७००	२१४५९	०	०	०	४९	५२३०	३३५८
एकुण मुंबई उपनगर		**१**	**३६०**	**३५८**	**२०८**	**८९०१०**	**६७८३३**	**१**	**२४०**	**२०१**	**९१**	**१२३००**	**७८७८**

अ.क्र	तालुका	इतर (द्विलक्षी)						एकुण					
		शासकीय			खाजगी			शासकीय			खाजगी		
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्रवेश
(१)	(२)	(३९)	(४०)	(४१)	(४२)	(४३)	(४४)	(४५)	(४६)	(४७)	(४८)	(४९)	(५०)
१	अंधेरी	१	२००	१३०	३०	३५९०	२८७०	१०	२७०६	२२१४	२०४	६००५४	५४५७०
२	बोरीवली	०	०	०	३४	३४००	३३५०	१	३६४	३४०	१६४	४५६६३	२५३४७
३	कुर्ला	०	०	०	४०	४२००	२३८०	६	२४५२	२२८५	२४८	५८३९४	४२३९९
एकुण मुंबई उपनगर		**१**	**२००**	**१३०**	**१०४**	**१११९०**	**८६००**	**१७**	**५५२२**	**४८३९**	**६१६**	**१६४१११**	**१२२३१६**

टिप - * तंत्रनिकेतन मधील शासकीय संस्थांचा संख्येत शासकीय व शासकीय अनुदानित संस्थेचा समावेश आहे.

आधार - १. जिल्हा व्यवसाय व प्राशिक्षण अधिकारी, मुंबई उपनगर. २. तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई ३.शिक्षण उपसंचालक, मुंबई विभाग

तक्ता ८.१३

जिल्ह्यातील महाविद्यालयांबाबतची माहिती

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	बाब	शासकीय महाविद्यालये					खाजगी अनुदानित महाविद्यालये				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	अंधेरी	एकूण	०	०	०	०	०	२७	९५८	२४४८२	२७८४६	२७
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	१	१०	०	१००	१
२	बोरीवली	एकूण	१	४७	१५७४	१२९७	१	१३	४९०	१८७४१	१९८२२	१३
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	कुर्ला	एकूण	०	०	०	०	०	१७	८२८	१९८४०	२५४१७	१७
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	१	१२	१०२	११३९	१
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१**	**४७**	**१५७४**	**१२९७**	**१**	**५७**	**२२७६**	**६३०६३**	**७३०८५**	**५७**
		पैकी मुलींकरिता	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**२**	**२२**	**१०२**	**१२३९**	**२**

अ.क्र.	तालुका	बाब	खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालये					एकूण महाविद्यालये				
			संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये	संख्या	शिक्षकांची संख्या	पटांवरील विद्यार्थी संख्या		स्वच्छता गृहांची सुविधा असलेले महाविद्यालये
					मुले	मुली				मुले	मुली	
(१)	(२)	(३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)
१	अंधेरी	एकूण	४८	१०४९	२०५३७	१२४३५	४८	७५	२००७	४५०१९	४०२८१	७५
		पैकी मुलींकरिता	२	३३	४८	८५०	२	३	४३	४८	९५०	३
२	बोरीवली	एकूण	६२	१५२८	३०६९३	१९७८७	६२	७६	२०६५	५१००८	४०९०६	७६
		पैकी मुलींकरिता	१	८	०	३३१	१	१	८	०	३३१	१
३	कुर्ला	एकूण	५१	१०९८	२३८९८	१६८६१	५१	६८	१९२६	४३७३८	४२२७८	६८
		पैकी मुलींकरिता	०	०	०	०	०	१	१२	१०२	११३९	१
एकूण मुंबई उपनगर		**एकूण**	**१६१**	**३६७५**	**७५१२८**	**४९०८३**	**१६१**	**२१९**	**५९९८**	**१३९७६५**	**१२३४६५**	**२१९**
		पैकी मुलींकरिता	**३**	**४१**	**४८**	**११८१**	**३**	**५**	**६३**	**१५०**	**२४२०**	**५**

आधार - मुंबई विद्यापीठ.

तक्ता ८.१४

व्यावसायिक शिक्षण संस्थांबाबतची माहिती

जिल्हा—मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षणाच्या शाळा				अभियांत्रिकी शिक्षण संस्था							
						पदविका स्तरावरील				पदवी स्तरावरील			
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्तअर्ज	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	*प्राप्त अर्ज	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	*प्राप्त अर्ज	प्रवेश
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	६	१०२०	३५०	३४०	३	११२०	उ.ना	९५२	८	३७२०	उ.ना	१४४०
२	बोरीवली	७	६६०	१५०	१३७	२	६३०		५७२	३	२०१०		१८५१
३	कुर्ला	६	९६०	२७०	२४०	२	६९०		५४६	४	२२२०		२०७८
एकूण मुंबई उपनगर		**१९**	**२६४०**	**७७०**	**७१७**	**७**	**२४४०**	**उ.ना**	**२०७०**	**१५**	**७९५०**	**उ.ना**	**५३६९**

अ.क्र.	तालुका	शैक्षणिक संस्था प्रकार							
		वैद्यकिय शिक्षण							
		पदविका स्तरावरील				पदवी स्तरावरील			
		संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्तअर्ज	प्रवेश	संस्था संख्या	प्रवेश क्षमता	प्राप्तअर्ज	प्रवेश
(१)	(२)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)
१	अंधेरी	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
२	बोरीवली	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
३	कुर्ला	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
एकूण मुंबई उपनगर		उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.

टिप - * अभियांत्रिकी शिक्षण संस्थेतील पदविका व पदवी स्तरावरील ' प्राप्त अर्ज 'हे महाराष्ट्र स्तरावर (CAP) नुसार स्विकारले जात असल्याने जिल्हानिहाय माहिती उपलब्ध होवू शकली नाही.

आधार - १. वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२. तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३. जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, मुंबई उपनगर.

तक्ता ८.१५

सार्वजनिक व शासन सहाय्यीत वैद्यकीय सुविधांची माहिती

जिल्हा -मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	सार्वजनिक वैद्यकीय सुविधा (संख्या)							
		रुग्णालये	विशेष रुग्णालये (कँसर, टी.बी.इ.)	दवाखाने	प्रसूतिगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	उपकेंद्रे	डॉक्टर व वैद्य	परिचारिका
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	४	१	४४	६	३७	०	४९८	५७६
२	बोरीवली	७	१	८६	९	५०	०	२८२	५५८
३	कुर्ला	८	०	६७	१२	७१	०	३६४	७९७
एकूण मुंबई उपनगर		**१९**	**२**	**१९७**	**२७**	**१५८**	**०**	**११४४**	**१९३१**

अ.क्र.	तालुका	खाटांची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (००)			उपचार केलेले बाहयरुग्ण (००)		
		एकूण	एकूण पैकी स्त्रियांसाठी	एकूण पैकी मुलांसाठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
(१)	(२)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)
१	अंधेरी	१९१७	९४१	३३०	७६३	८६२	३३४	५३४५	४२८६	१९५९
२	बोरीवली	१४३०	६७४	२२३	४०१	६३१	१७२	५९५९	७५२५	३३९८
३	कुर्ला	१७९४	८७८	२६०	५४११	४१८१	२२४१	६९२६	८५२४	३६६२
एकूण मुंबई उपनगर		**५१४१**	**२४९३**	**८१३**	**६५७५**	**५६७४**	**२७४७**	**१८२३०**	**२०३३५**	**९०१९**

आधार- सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.१५ (अ)

कोविड-१९ बाधित रुग्णांसाठी उपलब्ध उपचार सुविधा

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र	वर्गीकरण	संख्या	एकूण विलगीकरण खाटा (अतिदक्षता विभागातील खाटावगळून)	कोविड-१९ बाधित रूग्णांसाठी विलगीकरणखाटा	संशयीत रूग्णांसाठी विलगीकरणखाटा	एकूण अतिदक्षता विभागातील खाटा	व्हेंटिलेटरची संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	कोविड-१९ साठी राखीव रूग्णालये	४५	२८०२	१४८७	१३१५	२९५	३८६
२	कोविड-१९ साठी राखीव आरोग्य केंद्रे	०	०	०	०	०	०
३	कोविड-१९ साठी राखीव केंद्रे	०	०	०	०	०	०
४	एकूण	४५	२८०२	१४८७	१३१५	२९५	३८६

आधार- उपकार्यकारी आरोग्य अधिकारी, साथरोग कक्ष, परेल, मुंबई.

तक्ता ८.१६

खाजगी वैद्यकीय सुविधांची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	खाजगी वैद्यकीय सुविधा (संख्या)				
		रुग्णालये	विशेष रुग्णालये (कँसर, टी.बी.इ.)	दवाखाने	प्रसूतिगृहे	खाटांची संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	अंधेरी	१७४	४	६६५	१३७	६३६७
२	बोरीवली	३३९	३	१८०८	२४८	७७४८
३	कुर्ला	३३७	०	१७९७	११७	८२६७
एकूण मुंबई उपनगर		**८५०**	**७**	**४२७०**	**५०२**	**२२३८२**

आधार- सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.१७

जिल्हयातील आरोग्य व्यवस्थापन माहिती प्रणाली अंतर्गत जन्म व मृत्यूंची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र	तालुका	एकूण ग्रामीण / नागरी	जिवीत जन्मांची संख्या			एकुण मृत्यूंची संख्या	एकुण बालमृत्यूंची संख्या (० ते ५ वर्षे वयोगट)	पैकी अर्भक मृत्यूंची संख्या (० ते १ वर्ष वयोगट)
			मुले	मुली	एकुण			
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	१३१३८	१२३२४	२५४६२	१६८९१	४८६	४२९
		एकूण	१३१३८	१२३२४	२५४६२	१६८९१	४८६	४२९
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	१४३८३	१३५४६	२७९२९	१८११७	३०३	२५४
		एकूण	१४३८३	१३५४६	२७९२९	१८११७	३०३	२५४
३	कुर्ला	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	१८७८४	१८०८९	३६८७३	१९३२३	५५०	४८१
		एकूण	१८७८४	१८०८९	३६८७३	१९३२३	५५०	४८१
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**					
		नागरी	**४६३०५**	**४३९५९**	**९०२६४**	**५४३३१**	**१३३९**	**११६४**
		एकूण	**४६३०५**	**४३९५९**	**९०२६४**	**५४३३१**	**१३३९**	**११६४**

टिप - सदर माहिती CRS System नुसार कँलेंडर वर्ष - २०२३ (जानेवारी २०२३ ते डिसेंबर २०२३) अन्वये आहे.
आधार- सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.१८

जिल्हयातील प्रसुतीपूर्व तपासणींची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र	तालुका	प्रसुतीपूर्व तपासणी केलेल्या स्त्रीयांची संख्या	संस्थात्मक प्रसुतींची संख्या	प्रसुतीसाठी दाखल करण्यात आलेल्या सरासरी दिवसांची संख्या	प्रसुती दरम्यान मृत्यू झालेल्यांची संख्या	
					महिला	अर्भक
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	अंधेरी	२९७१४	१६८८१	४	१२	१०४
२	बोरीवली	४३३५३	२२३३८	४	१८	६६
३	कुर्ला	४९४३७	३१९०२	४	४७	६१
एकूण मुंबई उपनगर		**१२२५०४**	**७११२१**	४	**७७**	**२३१**

टिप - प्रसुती दरम्यान झालेल्या अर्भक मृत्युंची संख्या कँलेडर वर्ष २०२३ (जानेवारी ते डिसेंबर २०२३) प्रमाणे आहे.
आधार- सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.१९

विविध कारणांनुसार मृत्यूची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	मृत्यूंचे कारण	मृत्यूंची संख्या		
		पुरुष	स्त्री	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
अ	**साथीचे विकार**			
१	हिवताप	१	१	२
२	विषमज्वर	५	३	८
३	क्षयरोग	९१०	५३४	१४४४
४	न्युमोनिया/श्वसन क्रियेसंबधी	४४०	३९५	८३५
५	अमांश, अतिसार, गॅस्ट्रो	६५	७५	१४०
६	डेंग्यू	४	४	८
७	स्वाईन फ्ल्यु	८	१०	१८
ब	**बिगर साथीचे विकार**			
१	एडस	१०४	५९	१६३
२	ह्रदय विकार	६४९६	५०४०	११५३६
३	कर्करोग	२९६१	२८८५	५८४६
४	बाळंतपणात मातेचा मृत्यू	०	७७	७७
५	पक्षाघात	१५९	१३३	२९२
६	मुत्रपिंड विषयक	६२५	५०३	११२८
क	**अपघात**			
१	आत्महत्या	१	०	१
२	रहदारी वाहतूक	५६	११	६७
३	विद्युत धक्का	३०	८	३८
४	भाजणे/ जळणे	१७	१६	३३
५	इतर अपघात	१५८२	६१५	२१९७
ड	इतर कारणे	१६४६१	१४६९३	३११५४
एकूण मृत्यू		२९९२५	२५०६२	५४९८७

टीप - सदर माहिती हि जानेवारी २०२३ ते डिसेंबर २०२३ या कॅलेंडर वर्षानुसार आहे.
आधार - सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.२०

माता व बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४ (संख्या)

अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण /नागरी	त्रिगुणी लस	पोलिओ	बीसीजी	गोवर	व्दिगुणी (डी.टी)	धनुर्वातलस			काविळ		पेंटावॅलेन्ट-३
								१० वर्षे	१६ वर्षे	गरोदरस्त्रिया	ब-III	ब-०	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना										
		नागरी	१५	२००५१	१८९१५	२०८८२	०	१६५८८	१०९८३	२४६५२	०	१६१६३	२००४४
		एकूण	१५	२००५१	१८९१५	२०८८२	०	१६५८८	१०९८३	२४६५२	०	१६१६३	२००४४
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना										
		नागरी	१९०	३१४४७	२५७५७	३३९०७	०	३२०४४	२४९०४	३६६२२	०	२०७९१	३१३९७
		एकूण	१९०	३१४४७	२५७५७	३३९०७	०	३२०४४	२४९०४	३६६२२	०	२०७९१	३१३९७
३	कूर्ला	ग्रामीण	ला.ना										
		नागरी	१२	४३७५६	३९०११	४४७२६	०	४४१२५	३४८९४	४८४०७	०	३१५४८	४३७१३
		एकूण	१२	४३७५६	३९०११	४४७२६	०	४४१२५	३४८९४	४८४०७	०	३१५४८	४३७१३
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**										
		नागरी	**२१७**	**९५२५४**	**८३६८३**	**९९५१५**	**०**	**९२७५७**	**७०७८१**	**१०९६८१**	**०**	**६८५०२**	**९५१५४**
		एकूण	**२१७**	**९५२५४**	**८३६८३**	**९९५१५**	**०**	**९२७५७**	**७०७८१**	**१०९६८१**	**०**	**६८५०२**	**९५१५४**

आधार - सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.२१

कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाची प्रगती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	**तालुका**	ग्रामीण / नागरी	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या	जननक्षम जोडप्यांची संख्या	३१ मार्चअखेर संरक्षित जोडप्यांची संख्या			
					पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	लूपपध्दती	इतर पध्दतीने
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	४७	२३४८९६	२	१२००	४४७७	१०७२८
		एकूण	४७	२३४८९६	२	१२००	४४७७	१०७२८
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	५१	५२६७९४	१०	१२३३	४२६७	१५३६७
		एकूण	५१	५२६७९४	१०	१२३३	४२६७	१५३६७
३	कूर्ला	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	७१	८७४६१६	१६९	२४७२	७८८४	१६७११
		एकूण	७१	८७४६१६	१६९	२४७२	७८८४	१६७११
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**					
		नागरी	**१६९**	**१६३६३०६**	**१८१**	**४९०५**	**१६६२८**	**४२८०६**
		एकूण	**१६९**	**१६३६३०६**	**१८१**	**४९०५**	**१६६२८**	**४२८०६**

आधार -सार्वजनिक आरोग्य खाते, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.

तक्ता ८.२२

जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या, कार्यरत सेविका व अंगणवाड्या इमारतींचा तपशिल

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	ग्रामीण/नागरी	आंगणवाड्यांची संख्या		कार्यरत अंगणवाडी सेविका (संख्या)	आंगणवाड्या इमारतींचा तपशिल (संख्या)			शौचालय असलेल्या अंगणवाड्या(संख्या)
			मंजूर	कार्यरत		स्वमालकीच्या	भाड्याच्या इमारती	नियमित इमारती शिवाय	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना						
		नागरी	१०६५	१०६५	१०३१	९५	८६५	०	१४२
		एकूण	१०६५	१०६५	१०३१	९५	८६५	०	१४२
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना						
		नागरी	९७८	९७८	९६७	१२४	९६०	०	९७
		एकूण	९७८	९७८	९६७	१२४	९६०	०	९७
३	कुर्ला	ग्रामीण	ला.ना						
		नागरी	२१७८	२१७८	२१५०	१६३	२०१४	०	४३०
		एकूण	२१७८	२१७८	२१५०	१६३	२०१४	०	४३०
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**						
		नागरी	**४२२१**	**४२२१**	**४१४८**	**३८२**	**३८३९**	**०**	**६६९**
		एकूण	**४२२१**	**४२२१**	**४१४८**	**३८२**	**३८३९**	**०**	**६६९**

आधार -बालविकास प्रकल्प अधिकारी (ना) तथा नोडल अधिकारी, अंधेरी पश्चिम.

तक्ता ८.२३

जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या व त्यामधील बालके

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण /नागरी	आंगण-वाड्यामध्ये दाखल मुले (संख्या)	स्तनदा मातांची संख्या	वयोगटनिहाय मुलांची संख्या			
					०-१ वर्ष	१ ते ३ वर्ष	३ ते ५ वर्ष	एकूण (० ते ५ वर्ष)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	६३५००	४८५९	११०७५	२३६४७	२८१७६	६२८९८
		एकूण	६३५००	४८५९	११०७५	२३६४७	२८१७६	६२८९८
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	८६७६०	५८००	१४०६२	३०६७६	३४१७९	७८९१७
		एकूण	८६७६०	५८००	१४०६२	३०६७६	३४१७९	७८९१७
३	कुर्ला	ग्रामीण	ला.ना					
		नागरी	१७५४९८	१०३८३	३०११०	६१६३८	६९७६४	१६१५१२
		एकूण	१७५४९८	१०३८३	३०११०	६१६३८	६९७६४	१६१५१२
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**					
		नागरी	**३२५७५८**	**२१०४२**	**५५२४७**	**११५९६१**	**१३२११९**	**३०३३२७**
		एकूण	**३२५७५८**	**२१०४२**	**५५२४७**	**११५९६१**	**१३२११९**	**३०३३२७**

तक्ता ८.२३ (पुढे चालू)

जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्या व त्यामधील बालके

अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण/ नागरी	संदर्भ कालावधीतील			बाल मृत्यूदर (११/१०)*१०००	उपजत मृत्यूदर (१२/(१०+१२)*१०००
			नोंदविलेले जन्म (संख्या)	बालमृत्यू (संख्या)	उपजतमृत्यू (संख्या)		
(१)	(२)	(३)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना				
		नागरी	५१७९	९	७	१.७४	१.३५
		एकूण	५१७९	९	७	१.७४	१.३५
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना				
		नागरी	६६४८	१०	०	१.५०	०.००
		एकूण	६६४८	१०	०	१.५०	०.००
३	कुर्ला	ग्रामीण	ला.ना				
		नागरी	१२०५८	३९	१७	३.२३	१.४१
		एकूण	१२०५८	३९	१७	३.२३	१.४१
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**				
		नागरी	**२३८८५**	**५८**	**२४**	**२.४३**	**१.००**
		एकूण	**२३८८५**	**५८**	**२४**	**२.४३**	**१.००**

आधार- बालविकास प्रकल्पअधिकारी (ना) तथा नोडल अधिकारी, अंधेरी पश्चिम

तक्ता ८.२४

जिल्ह्यातील कार्यरत अंगणवाड्यामधील कुपोषीत बालकांचे श्रेणीनिहाय वर्गीकरण

जिल्हा-मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण/ नागरी	०-५ वर्षे वयोगटातील बालके (संख्या)	वर्षभरात वजन घेतलेली		बालकांचे कुपोषण श्रेणीनिहाय वर्गीकरण स्तंभ- ५पैकी				
				बालके (संख्या)	टक्केवारी	सर्वसाधारण वजनाची बालके (संख्या)	मध्यम कमी वजनाची बालके* (MAM) (संख्या)	तीव्र कमी वजनाची बालके* (SAM)S(संख्या)	मध्यम कमी वजनाची बालकांची टक्केवारी (स्तंभ क्र. ८ ची स्तंभ क्र.५ शी)	तीव्र कमी वजनाची बालकांची टक्केवारी (स्तंभ क्र.९ ची स्तंभ क्र.५ शी)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना							
		नागरी	६२८९८	५६१६७	८९.३०	४८७९८	६९१५	२२३४	१२.३१	३.९८
		एकूण	६२८९८	५६१६७	८९.३०	४८७९८	६९१५	२२३४	१२.३१	३.९८
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना							
		नागरी	७८९१७	७४९७७	९५.०१	६९७८३	५१९५	३८१	६.९३	०.५१
		एकूण	७८९१७	७४९७७	९५.०१	६९७८३	५१९५	३८१	६.९३	०.५१
३	कुर्ला	ग्रामीण	ला.ना							
		नागरी	१६१५१२	१५०८९३	९३.४३	१३९२५९	१११३१	९२४	७.३८	०.६१
		एकूण	१६१५१२	१५०८९३	९३.४३	१३९२५९	१११३१	९२४	७.३८	०.६१
एकूण मुंबई उपनगर		**ग्रामीण**	**ला.ना**							
		नागरी	**३०३३२७**	**२८२०३७**	**९२.९८**	**२५७८४०**	**२३२४१**	**३५३९**	**८.२४**	**१.२५**
		एकूण	**३०३३२७**	**२८२०३७**	**९२.९८**	**२५७८४०**	**२३२४१**	**३५३९**	**८.२४**	**१.२५**

* Moderate Acute Malnutrition (MAM),

* Severe Acute Malnutrition (SAM)

आधार- बालविकास प्रकल्प अधिकारी (ना) तथा नोडल अधिकारी, अंधेरी पश्चिम

तक्ता ८.२५

एकात्मिक बालविकास सेवा योजना- माता व बालसंगोपन

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २००५

अ. क्र.	तालुका	ग्रामीण / नागरी	० ते ५ वयोगटा-तील बालके	अंगणवाडीचा लाभ घेणारे		कार्यरत अंगणवाड्या (संख्या)					स्वत:ची इमारत असलेल्या अंगणवाडीं तील लाभधार— कांची संख्या
				बालक (संख्या)	माता (संख्या)	स्वत:ची इमारत असलेल्या	स्वत:ची इमारत नसलेल्या: बांधकाम हाती घेतलेल्या	स्वत:ची इमारत नसलेल्या: बांधकाम हाती न घेतलेल्या	स्वत:ची इमारत नसलेल्या: एकूण (७+८)	एकूण (६+९)	
(१)	(२)		(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	अंधेरी	ग्रामीण	ला.ना								
		नागरी	६२८९८	६२८९८	५०४९	९५	०	८६५	८६५	१०६५	३५५१७
		एकूण	६२८९८	६२८९८	५०४९	९५	०	८६५	८६५	१०६५	३५५१७
२	बोरीवली	ग्रामीण	ला.ना								
		नागरी	७८९१७	७८९१७	७९०१	१२४	०	९६०	९६०	९७८	४६३१०
		एकूण	७८९१७	७८९१७	७९०१	१२४	०	९६०	९६०	९७८	४६३१०
३	कुर्ला	ग्रामीण	ला.ना								
		नागरी	१६१५१२	१६१५१२	९८४७	१६३	०	२०१४	२०१४	२१७८	८९६७६
		एकूण	१६१५१२	१६१५१२	९८४७	१६३	०	२०१४	२०१४	२१७८	८९६७६
एकूण मुंबई उपनगर		ग्रामीण	**ला.ना**								
		नागरी	**३०३३२७**	**३०३३२७**	**२२७९७**	**३८२**	**०**	**३८३९**	**३८३९**	**४२२१**	**१७१५०३**
		एकूण	**३०३३२७**	**३०३३२७**	**२२७९७**	**३८२**	**०**	**३८३९**	**३८३९**	**४२२१**	**१७१५०३**

आधार- बालविकास प्रकल्प अधिकारी (ना) तथा नोडल अधिकारी, अंधेरी पश्चिम

तक्ता ८.२६

शहरी भागातील दारिद्रय रेषेखालील कुटुंबे

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २००५

अ. क्र	महानगर पालिका व नगरपरिषद	शहरी कुटुंबाची एकूण संख्या	दारिद्रय रेषेखालील शहरी कुटुंबे(संख्या)					दारिद्रय रेषेखालील कुटुंबांची टक्केवारी
			अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	अल्पसंख्यांक	इतर	एकुण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	अंधेरी	५५२१३०	उ.ना					
२	बोरीवली	७१७०८९						
३	कुर्ला	८३६३८५						
एकूण मुंबई उपनगर		**२१०५६०४**	**उ.ना**					

टिप - स्तंभ क्र. ३ ची आकडेवारी जनगणना २०११ नुसार दर्शविली आहे.
आधार - सहायक आयुक्त (नियोजन), बृहन्मुंबई महानगरपालिका

तक्ता ८.२८

सिडकोने /म्हाडाने बांधलेल्या घरांचा तपशिल

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

मंडळाचे नांव-मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, मुंबई-५१								(सदनिकांची संख्या)		
अ. क्र.	तालुका	औद्योगिक	झोपडपटटी पुर्नवसन	आर्थिक दुर्बल घटक	अल्प उत्पन्न गट	मध्यम उत्पन्न गट	उच्च उत्पन्न गट	इतर	एकुण	झालेला खर्च (₹ लाखात)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०	७२	०	७२	२१३८.००
२	बोरीवली	०	०	०	०	०	०	०	०	१०६८७.००
३	कुर्ला	०	०	०	८६	०	०	१३९	२२५	१८९२४.३७
एकूण मुंबई उपनगर		**०**	**०**	**०**	**८६**	**०**	**७२**	**१३९**	**२९७**	**३१७४९.३७**

टिप - यंत्रणेने सूचित केल्याप्रमाणे अपूर्ण घरकुलांवरील खर्च नोंदविल्याने पूर्ण सदनिकांची संख्या निरंक असूनही खर्च दिसतो.
आधार - मुख्य अधिकारी मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, म्हाडा, बांद्रा (पुर्व)मुंबई- ५१.

तक्ता ८.३२

जिल्ह्यातील मागास वर्गीय वसतीगृहे, त्यांची प्रवेश क्षमता व दिलेले प्रवेश

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२३-२४ (संख्या)

अ.क्र.	तालुका	मंजूर वसतीगृहे			कार्यरत वसतीगृहे		
		शासकीय	अनुदानित	एकूण	शासकीय	अनुदानित	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	१	०	१	१	०	१
२	बोरीवली	१	०	१	१	०	१
३	कुर्ला	६	०	६	४	०	४
एकूण मुंबई उपनगर		**८**	**०**	**८**	**६**	**०**	**६**

अ.क्र.	तालुका	त्यामधील प्रवेश क्षमता						संदर्भ कालावधीत दिलेले प्रवेश					
		शासकीय		अनुदानित		एकूण		शासकीय		अनुदानित		एकूण	
		मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली
(१)	(२)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)
१	अंधेरी	१४०	०	०	०	१४०	०	१३३	०	०	०	१३३	०
२	बोरीवली	१००	०	०	०	१००	०	७६	०	०	०	७६	०
३	कुर्ला	४००	२९५	०	०	४००	२९५	४००	२१५	०	०	४००	२१५
एकूण मुंबई उपनगर		**६४०**	**२९५**	**०**	**०**	**६४०**	**२९५**	**६०९**	**२१५**	**०**	**०**	**६०९**	**२१५**

टिप - एकूण ८ शासकीय वस्तीगृह मंजूर असून त्यापैकी फक्त ६ वापरात असून उर्वरीत २ वस्तीगृहांचे बांधकाम सुरु असून सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून प्रत्यक्षात ताबा देण्यात आलेला नाही.

आधार- सहायक आयुक्त, समाज कल्याण ,मुंबई उपनगर.

तक्ता ८.३३

जिल्ह्यातील नागरी अनुसूचित जाती व नवबौध्द वस्त्या, त्यामधील लोकसंख्या व अनुसूचित जाती व नवबौध्द वस्त्यांची सुधारणा

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्र.	तालुका	अनुसूचित जाती व नवबौध्द वस्त्यांची संख्या	त्यामधील लोक-संख्या	संदर्भ कालावधीतील कामे (संख्या)			त्यांची प्रशासकीय मंजूरीची रक्कम (₹ लाख)		
				अपुर्ण(मागील वर्ष अखेरीस)	नविन मंजूर	एकूण	अपुर्ण(मागील वर्ष अखेरीस)	नविन मंजूर	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	उ.ना.		६९	४९	११८	१६५५.००	९००.००	२५५५.००
२	बोरीवली			६३	७१	१३४	१६००.००	२६००.००	४२००.००
३	कुर्ला			७०	६५	१३५	१९१०.००	१८६०.००	३७७०.००
एकूण मुंबई उपनगर				**२०२**	**१८५**	**३८७**	**५१६५.००**	**५३६०.००**	**१०५२५.००**

अ. क्र.	तालुका	एकूण हाती घेतलेल्या कामांचे प्रकार (स्तंभ - ७ नुसार अपूर्ण व नवीन सह)						संदर्भ कालावधीत पुर्ण कामे	
		पाणीपुरवठा	स्वच्छता / मलनिस्सा:-रणाचीकामे	सार्वजनिक वाचनालये	रस्ते,पूल / पोचरस्ते	समाजमंदीर	इतर	संख्या	त्यांवरील खर्च (₹.लाख)
(१)	(२)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)
१	अंधेरी	८	१९	०	०	५	८६	६९	९००.००
२	बोरीवली	१	१२	०	३	३	११५	६३	२६००.००
३	कुर्ला	१	१४	०	०	१५	१०५	७०	१८६०.००
एकूण मुंबई उपनगर		**१०**	**४५**	**०**	**३**	**२३**	**३०६**	**२०२**	**५३६०.००**

आधार- सहायक आयुक्त, समाज कल्याण , मुंबई उपनगर.

तक्ता ८.३४

अल्पसंख्यांक विकास विभागाकडून राबविण्यात येत असलेल्या विविध योजनांमधील लाभार्थि संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

अ.क्र.	बाब	एकूण खर्च (₹.लाखात)	लाभार्थ्यांची संख्या	
			२०२२-२३	२०२३-२४
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	उच्च व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्याअल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्ती योजना*	९५१.९५	१०२८	९७६
२	निरंतर प्रशिक्षण योजना / तंत्रशिक्षण परीक्षा मंडळ / मुक्तविद्यापीठयांच्या मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक लाभार्थ्यांची संख्या	उ.ना		
३	राज्यातील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांना शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधून अल्पमुदतीच्या व्यावसायिक प्रशिक्षणाकरिता अनुदानित लाभार्थ्यांची संख्या			
४	बेरोजगार अल्पसंख्यांक उमेदवारांना मॉल्समध्ये नोकरी उपलब्ध			
५	अल्पसंख्यांक शाळांना, मदरसांना संगणक पुरविणे	१८	५	४
६	ग्रामीण भागात सुविधा पुरविणे	ला.ना		
७	नागरी भागात सुविधा पुरविणे	५०९६.९८	३७	१५८

टिप - * सन २०१८-१९ पासून सदर योजना महाराष्ट्र शासनाच्या महाडीबीटी पोर्टलवर समाविष्ट करण्यात आली.

सन २०२२-२३ साठी १०२८ अलॉटेड विद्यार्थ्याकरिता ४,८६,४३,९७९/- इतकी शिष्यवृत्तीची रक्कम तसेच सन२०२३-२४ साठी ९७६ अलॉटेड विद्यार्थ्याकरिता ४,६५,५१,८७३/- इतकी शिष्यवृत्तीची रक्कम याप्रमाणे दोन्ही वर्षा करिता मिळून एकुण मंजूर शिष्यवृत्ती रक्कम रु. ९,५१,९५,८५२/- इतकी आहे.

आधार - १.तंत्र शिक्षण संचालनालय, मुंबई
२. जिल्हा नियोजन समिती कार्यालय, मुंबई उपनगर

तक्ता ८.३५

महसुल विभागाकडील सामाजिक सुरक्षा योजना अंतर्गत केलेले अर्थसहाय्याबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४ (अनुदान ₹ लाख)

अ.क्र.	तालुका	संजय गांधी निराधार योजना		श्रावणबाळ सेवा योजना		इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृध्दापकाळ योजना		राष्ट्रीय कुटुंब लाभ योजना	
		लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	११५२	१५६.१४	२६१	३९.८६	५७	३.११	०	०
२	बोरीवली	१२३३	१६२.३५	४८६	६४.६८	६९	३.५५	०	०
३	कुर्ला	४५०१	६५७.६२	११६७	१९२.९२	१३४	५.१४	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**६८८६**	**९७६.११**	**१९१४**	**२९७.४५**	**२६०**	**११.८०**	**०**	**०**

आधार — जिल्हाधिकारी कार्यालय (संजय गांधी शाखा)

तक्ता ८.३६

संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेंतर्गत केलेले अर्थसहाय्याबाबतची माहिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भवर्ष-२०२३-२४ (अनुदान ₹ लाख)

अ.क्र.	तालुका	६५ वर्षाखालील निराधार व्यक्ती		अनाथ मुले		अपंग		निराधार विधवा		घटस्फोट झालेल्या निराधार महिला		अत्याचारित व वेश्या व्यवसायातून मुक्त झालेल्या महिला	
		लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान	लाभार्थी संख्या	दिलेले अनुदान
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	४९	६.६४	०	०	२३३	३१.५८	८५०	११५.२०	२०	२.७१	०	०
२	बोरीवली	१८२	१९.०१	०	०	२७१	२७.५८	७६१	९२.२४	१९	२३.५१५	०	०
३	कुर्ला	५५८	९२.०७	०	०	१४१८	२२५.४६	२५०८	३३७.२९	१७	२.८०५	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**७८९**	**११७.७२**	**०**	**०**	**१९२२**	**२८४.६३**	**४११९**	**५४४.७२**	**५६**	**२९.०३**	**०**	**०**

आधार — जिल्हाधिकारी कार्यालय (संजय गांधी शाखा)

.

तक्ता ८.३७

पुनर्वसन प्रकल्पांची सद्य:स्थिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	पुनर्वसन अधिनियमांतर्गत अधिसुचना निर्गमित दिनांक	निश्चित केलेला स्लॅब	बाधित गांवे (संख्या)	बाधित क्षेत्र (हेक्टर)	जमिन वाटप	
						खातेदार (संख्या)	क्षेत्र (हेक्टर)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	लागू नाही.						
२							
३							
एकूण मुंबई उपनगर		लागू नाही.					

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	भुखंड वाटप			प्रकल्पग्रस्त	
		वसाहत (संख्या)	खातेदार (संख्या)	क्षेत्र (हेक्टर)	निर्गमित केलेले दाखले (संख्या)	नोकरी मिळालेले उमेदवार
(१)	(२)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१	लागू नाही.					
२						
३						
एकूण मुंबई उपनगर		लागू नाही.				

आधार - सहायक आयुक्त (मालमत्ता), बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई

तक्ता ८.३८

जिल्ह्यातील दुष्काळामुळे झालेली हानी व पुनर्वसन व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ. क्रं.	तालुका	दुष्काळामुळे झालेली हानी				मदत पुनर्वसनांतर्गत केलेले सहाय्य				
		पिकांचे झालेले नुकसान (आणेवारी)	दुष्काळा-मुळे मृतप्राणी (संख्या)	स्थलांतरी-तांची संख्या	इतर	रोजगार हमी योजनेंतर्गत पुरविलेला रोजगार (मनुष्य दिन लाखात)	दुष्काळग्रस्त प्राण्यांसाठी उभारलेल्या छावण्यांची संख्या	पिक आणेवारीनुसार दिलेली नुकसान भरपाई		कर्जमाफी दिलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या
								अर्थसहाय्य (₹ लाख)	बी-बियाणे (क्विंटल)	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	अंधेरी	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	कुर्ला	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०	०	०	०	०	०

आधार -तहसिलदार कार्यालय अंधेरी, बोरीवली व कुर्ला.

तक्ता ८.३९

जिल्हयातील आपत्तीमुळे झालेली हानी व आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत दिलेले सहाय्य

जिल्हा – मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	आपत्तीचा प्रकार	आपत्तीमुळे झालेली हानी								आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत वाटलेले सहाय्य (₹ लाख)
		मनुष्य (संख्या)	प्राणी (संख्या)	कृषि (हे.)	घरे (संख्या)	रस्ते (कि.मी.)	पुल (संख्या)	सार्वजनिक इमारती (संख्या)	इतर (विद्युतयोजना)	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	भूकंप	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	पूर	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	वादळ	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	भूस्खलन	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	गारपीट	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	इतर - अतिवृष्टी-वीजपडणे	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		०	०	०	०	०	०	०	०	०

आधार -तहसिलदार कार्यालय अंधेरी, बोरीवली व कुर्ला.

तक्ता ९.१

जिल्हा नियोजन समिती अंतर्गत विविध योजनांतर्गत नियतव्यय, प्राप्त निधी व खर्चाचा आढावा

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष -२०२३-२४

(₹ लाख)

अ. क्र.	जिल्हा योजना	२०२२-२३				२०२३-२४				२०२४-२५
		मंजूर नियतव्यय	प्राप्त निधी	खर्च	खर्चाची टक्के-वारी	मंजूर नियतव्यय	प्राप्त निधी	खर्च	खर्चाची टक्के-वारी	मंजूर नियतव्यय
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	सर्वसाधारण योजना	८४९००.००	८४९००.००	८४७९९.००	९९.८८	९२०००.००	९२०००.००	९२०००.००	१००.००	१०१२००.००
२	अनुसूचित जाती उपयोजना	५१००.००	५१००.००	५०९२.६०	९९.८५	५१००.००	५१००.००	५१००.००	१००.००	७१००.००
३	आदिवासी उपयोजना	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील योजना	५७७.१६	५७७.१६	५७१.९३	९९.०९	५७७.१६	५७७.१६	२८८.६१	५०.०१	५७७
५	डोंगरी विकास कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	खासदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	४५००.००	२५००.००	२१६९.००	८६.७६	४५००.००	३८९९.५२	३५२३.६१	९०.३६	४५००.००
७	आमदारांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	१६५०५.४४	१६५०५.४४	१६५०५.४४	१००.००	१६५००.००	१६६४०.२४	१६४७४.९७	९९.००	१६०००.००
८	प्रादेशिक पर्यटन विकास कार्यक्रम (राज्यस्तर)	४५४७.३५	११३६.२२	११३६.२२	१००.००	५९४०.००	१४०७.००	१४०७.००	१००.००	०
९	अल्पसंख्यांक बहुल क्षेत्र विकास कार्यक्रम	७५०.००	७५०.००	७५०.००	१००.००	४६८६.९८	४०७१.९८	४०७१.९८	१००.००	०

आधार- जिल्हा नियोजन समिती, मुंबई उपनगर

तक्ता ९.२

विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	विकासशीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च (₹ लाख)				
		सर्वसाधारण	आदिवासी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	**कृषि व संलग्न सेवा**					
	१.१ पीक संवर्धन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.२ फलोत्पादन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.३ मृद व जलसंधारण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.४ पशुसंवर्धन	९१.८०	०.००	०.००	०.००	९१.८०
	१.५ दुग्ध शाळा विकास	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.६ मत्स्य व्यवसाय	२०००.५४	०.००	०.००	०.००	२०००.५४
	१.७ वने व वन्य जीवन	२०२३.६१	०.००	०.००	०.००	२०२३.६१
	१.८ सामाजिक वनीकरण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.९ धान्य साठवण,गोदामे व पणन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.१० कृषि शिक्षण आणि संशोधन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	१.११ सहकार	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	एकूण (एक)	**४११५.९५**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**४११५.९५**
२	**ग्रामीण विकास**					
	२.१ एकात्मिक ग्रामीण विकास	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	२.२ अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	२.३ ग्रामीण रोजगार	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	२.४ भू-सुधारणा	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	२.५ रोजगार हमी योजना	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	२.६ सामूहिक विकास	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	२.७ ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	एकूण (दोन)	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	०.००
३	**पाटबंधारे व पूरनियंत्रण**					
	३.१ लघु पाटबंधारे (राज्यक्षेत्र)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	३.२ लघु पाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	३.३ जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	३.४ मोठे व मध्यम पाटबंधारे	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	३.५ पूरनियंत्रण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	एकूण (तीन)	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**०.००**
४	**ऊर्जा**					
	४.१ ऊर्जा विकास (नवीन)	६२०.६१	०.००	२००.६१	०.००	८२१.२२
	४.२ जलविद्युत ऊर्जा विकास (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	४.३ अपारंपारीक ऊर्जा विकास	१९७.५९	०.००	०.००	०.००	१९७.५९
	एकूण (चार)	**८१८.२०**	**०.००**	**२००.६१**	**०.००**	**१०१८.८१**

तक्ता ९.२ (पुढे चालू)

विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	विकासशीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च (₹ लाख)				
		सर्वसाधारण	आदिवासी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
(१)	(२)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
५	**उद्योग व खाण**					
	५.१ ग्रामीण व लघुउद्योग	२०.००	०.००	०.००	०.००	२०.००
	५.२ मोठे व मध्यम उद्योग	०.००	०.००	०.००	१९.९३	१९.९३
	एकूण (पाच)	**२०.००**	**०.००**	**०.००**	**१९.९३**	**३९.९३**
६	**परिवहन**					
	६.१ बंदरे, दिपगृहे व नौकावहन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	६.२ रस्ते व पूल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	६.३ रस्ते वाहतूक	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	६.४ देशांतर्गत जलवाहतूक	४७८.०७	०.००	०.००	०.००	४७८.०७
	६.५ शहरी लोहमार्ग व मेट्रो वाहतूक (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	६.६ हवाई वाहतूक	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	एकूण (सहा)	**४७८.०७**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**४७८.०७**
७	**सामान्य आर्थिक सेवा**					
	७.१ तिर्थक्षेत्र विकास (नवीन)	१७८४.६७	०.००	०.००	०.००	१७८४.६७
	७.२ पर्यटन विकास (नवीन)	४७१५.२७	०.००	०.००	०.००	४७१५.२७
	७.३ प्रादेशिक ग्रामीण बँकेचा विकास	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	एकूण (सात)	**६४९९.९४**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**६४९९.९४**
८	**सामाजिक व सामूहिक सेवा**					
	८.१ सामान्यशिक्षण	२३८.८२	०.००	०.००	०.००	२३८.८२
	८.२ तंत्रशिक्षण	८१.५१	०.००	०.००	०.००	८१.५१
	८.३ वैद्यकीय शिक्षण	१६२.९१	०.००	०.००	०.००	१६२.९१
	८.४ उच्च शिक्षण (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.५ उच्च शिक्षण (कला) (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.६ व्यावसायीक शिक्षण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.७ आदिवासींचे शिक्षण (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.८ मागासवर्गीयांसाठी शिक्षण (नवीन)	१५.००	०.००	०.००	०.००	१५.००
	८.९ लोक वाचनालय (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.१० कला व संस्कृती	४५.९९	०.००	०.००	०.००	४५.९९
	८.११ क्रिडा व युवक कल्याण	३२.००	०.००	०.००	७.००	३९.००
	८.१२ मागासवर्गीयांचे कल्याण	०.००	०.००	०.००	६७.९६	६७.९६
	८.१३ आदिवासींचे कल्याण (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.१४ अल्पसंख्याकांचे कल्याण (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.१५ दुर्बल घटकांचे कल्याण (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००

तक्ता ९.२ (पुढे चालू)
विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च

जिल्हा- मुंबई उपनगर 　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	विकासशीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च (₹ लाख)				
		सर्वसाधारण	आदिसी उपयोजना	आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील	अनुसूचित जाती उपयोजना	एकूण
(१)	(२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)
	८.१६ महिला व बालकल्याण (नवीन)	५७६.००	०.००	०.००	०.००	५७६.००
	८.१७ पोषण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.१८ कामगार व कामगार कल्याण	५८५.०७	०.००	०.००	०.५९	५८५.६६
	८.१९ सामाजिक सुरक्षा व विमा (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.२० रोजगार व स्वयंरोजगार	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	८.२१ सार्वजनिक आरोग्य	७५९.६६	०.००	०.००	०.००	७५९.६६
	८.२२ पाणी पुरवठा व स्वच्छता	०.००	०.००	८०.००	०.००	८०.००
	८.२३ गृहनिर्माण	११५००.००	०.००	०.००	०.००	११५००.००
	८.२४ नगर विकास	५३५३७.४७	०.००	०.००	४७५०.२६	५८२८७.७३
	८.२५ आमदाराचा स्थानिक विकास	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	एकूण (आठ)	**६७५३४.४३**	**०.००**	**८०.००**	**४८२५.८१**	**७२४४०.२४**
९	**सामान्य सेवा**					
	९.१ प्रशासन व सांख्यिकी संनियंत्रण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.२ कायदा व अंमलबजावणी प्रशासन	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.३ तुरूंग व सुधार सेवा (नवीन)	१४५९.९३	०.००	०.००	०.००	१४५९.९३
	९.४ आपत्कालीन व्यवस्थापन (नवीन)	८१.४८	०.००	०.००	०.००	८१.४८
	९.५ सार्वजनिक कार्यालय व पायाभूत सुविधा (नवीन)	७२८०.९४	०.००	०.००	०.००	७२८०.९४
	९.६ कर्मचारी प्रशिक्षण कार्यक्रम (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.७ कर्मचारी गृहनिर्माण (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.८ ई-गव्हर्नन्स (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.९ लेखन सामग्री व छपाई (नवीन)	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.१० माहिती व प्रसिध्दी	०.००	०.००	०.००	१५२.६३	१५२.६३
	९.११ शासकीय निवासी इमारती	११२५.९७	०.००	०.००	०.००	११२५.९७
	९.१२ इतर जिल्हा योजना	२२०.१५	०.००	०.००	०.००	२२०.१५
	९.१३ जिल्हा नियोजन समिती बळकटीकरण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	९.१४ नाविन्यपूर्ण योजना	२३१०.५२	०.००	८.००	७६.१३	२३९४.६५
	९.१५ योजनांचे मुल्यमापन, संनियंत्रण व डाटा एंट्री करणे	५४.४२	०.००	०.००	२५.५०	७९.९२
	एकूण (नऊ)	**१२५३३.४१**	**०.००**	**८.००**	**२५४.२६**	**१२७९५.६७**
	एकूण (एक ते नऊ)	**९२०००.००**	**०**	**२८८.६१**	**५१००.००**	**९७३८८.६१**

आधार- जिल्हा नियोजन समिती,मुंबई उपनगर

तक्ता ९.३

वीस कलमी कार्यक्रमाची भौतिक प्रगती

जिल्हा- मुंबई उपनगर   संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	बाब	परिमाण	उदिष्ट	साध्य
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	अ) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना	लाभार्थी संख्या	ला.ना.	ला.ना.
	ब)संपुर्ण ग्रामीण रोजगार योजना	म.दि.लाखात	ला.ना.	ला.ना.
	क)लघु उद्योगांना प्रोत्साहन	उद्योग संख्या	०	०
२	**अतिरिक्त जमिनीचे वाटप**	हेक्टर	०	०
३	**पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी**	गांव/वाडया	०	०
४	**अ) सर्वांसाठी आरोग्य (मुलांसाठी रोग प्रतिबंधक लस टोचणे)**			
	१. गोवरलस	संख्या	१२४८३२	९९७७९
	२. डि.टी.पी.	संख्या	१२४८३२	९५४४२
	३. पोलीओ	संख्या	१२४८३२	९५५३५
	४. बीसीजी	संख्या	११३०९७	८४६३७
	ब)कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया	संख्या	उ.ना.	६८४०
	क)सममूल्य शस्त्रक्रिया			
	१.आय.यु.डी. (तांबी)	संख्या	उ.ना.	२११४६
	२.ओ.पी.	संख्या	उ.ना.	१४१५०३
	३. सी.सी. युझर्स(निरोध)	संख्या	उ.ना.	३६९४९
५	**अ)अनु.जातींच्या कुटुंबांना सहाय्य**			
	१.दारिद्रय रेषेवर आणण्यासाठी अनुसुचित व नवबौध्द शेतक-यांना अर्थसहाय्य	संख्या	ला.ना.	ला.ना.
	२.महात्मा फुले विकास महामंडळ योजना अनुदान/ बिजभांडवल योजना	संख्या	८०	४
	३. अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ प्रशिक्षण योजना/बीजभांडवल/ अनुदान भेट	संख्या	११५	९
	४. जिल्हा उद्योग केंद्र सुशिक्षित बेरोजगारांना बीज भांडवल/उद्योजकता प्रशिक्षण कार्यक्रम	संख्या	६६०	६६०
	५. खादि ग्रामोद्योग मंडळ ग्रामीण कारागीरांना ५० टक्के अनुदान व कर्ज	संख्या	ला.ना.	ला.ना.
	६.सुवर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना	लाभार्थी संख्या	ला.ना.	ला.ना.
	७. संत रोहीदास चर्मकार व चर्मोद्योग विकास महामंडळ मर्या.	लाभार्थी संख्या	०	०
६	**ब)अनु. जमातींच्या कुटुंबांना सहाय्य**			
	१.आदिवासी शेतकारी कुटूंबांना दारिद्य रेषेवर आणण्यासाठी कृषि निविष्ठा वाटप	लाभार्थी संख्या	ला.ना.	ला.ना.
	२. तलंगाचे गट वाटप	लाभार्थी संख्या	ला.ना.	ला.ना.
	३.मासेमारी साधनांच्या खरेदीसाठी अर्थसहाय्य (नायलॉन सुत/जाळे)	लाभार्थी संख्या	०	०
	४.सुशिक्षित बेरोजगारांना बीजभांडवल	लाभार्थी संख्या	०	०
	५. विद्युत पंप पुरविणे	लाभार्थी संख्या	ला.ना	ला.ना.
	६.तेल इंजिनांचा पुरवठा (राज्यस्तर)	लाभार्थी संख्या	०	०
	७. घराची गवती छपरे बदलून मंगलोरी कौले/जीआय सीट पत्रे बसविणे	लाभार्थी संख्या	०	०
	८.स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना	लाभार्थी संख्या	ला.ना	ला.ना.
	९.केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्यु.ब) राज्ययोजना	संख्या	०	०

तक्ता ९.३ (पूढे चालू)

वीस कलमी कार्यक्रमाची भौतिक प्रगती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	बाब	परिमाण	उदिष्ट	साध्य
(१)	(२)	(६)	(७)	(८)
७	इंदिरा आवास योजना (घरकुल)	घरकुल	ला.ना.	ला.ना.
८	अत्यल्प उत्पन्न गट गृहनिर्माण योजना	सदनिका	०	०
९	राष्ट्रीय गलिच्छ वस्ती सुधारणा कार्यक्रम	लोकसंख्या	०	०
१०	सामाजिक वनीकरण (नवीन धोरण) झाडे लावणे	रोपे संख्या लाखात	०	०
११	सामाजिक वनीकरण सामुहिक क्षेत्रावर वृक्ष लागवड	हेक्टर	०	०
१२	ग्रामीण विद्युतीकरण (पंप संचाचे विद्युतीकरण)	संख्या	ला.ना.	ला.ना.

आधार - १.बृहन्मुंबई महानगरपालिका, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मुंबई.
२.महात्मा फुले विकास महामंडळ मर्यादित, म्हाडा बिल्डिंग, मुंबई उपनगर.
३. साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाउ साठे विकास महामंडळ, म्हाडा बिल्डिंग, मुंबई उपनगर.
४.उद्योग उप संचालक (मुंबई प्राधिकरण विभाग) यांचे कार्यालय चेंबुर.

तक्ता ९.५

खासदार स्थानिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम
(लोकसभा मतदार संघ/राज्यसभा सदस्य)

जिल्हा :मुंबई उपनगर

(I) १६ वी लोकसभा (२०१४-१५ ते २०१८-१९ अखेर) (₹ लाख)

अ.क्र.	लोकसभा मतदार संघ	प्रवर्ग	एकूण प्राप्त निधी	मंजुर कामे(संख्या)	मंजुर कामाची रक्कम	पुर्ण झालेली कामे(संख्या)	प्रगती पथावरील कामे(संख्या)	सुरू न झालेली कामे(संख्या)	प्रत्यक्ष झालेला खर्च
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	मुंबई उत्तर लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती / अ.जमाती	५६५.४९	७९	५९६.६१	७९	०	०	५४२.४६
		इतर	१९५९.७५	१७३	२०८१.४४	१७३	०	०	१९२४.००
		एकुण	२५२५.२४	२५२	२६७८.०५	२५२	०	०	२४६६.४६
२	मुंबई उत्तर - मध्य लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती / अ.जमाती	५९८.५०	१०३	७१५.६०	१०३	०	०	६१४.३४
		इतर	२०६२.१७	३१४	२२५३.८०	३१४	०	०	२००६.८६
		एकुण	२६६०.६७	४१७	२९६९.४०	४१७	०	०	२६२१.२०
३	मुंबई उत्तर-पूर्व लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती / अ.जमाती	५९८.०५	५७	६६९.९९	५७	०	०	५९६.७६
		इतर	२०५९.९७	२६२	२२६२.९६	२६२	०	०	१९६०.९७
		एकुण	२६५८.०२	३१९	२९३२.९५	३१९	०	०	२५५७.७३
४	मुंबई उत्तर-पश्चिम लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती / अ.जमाती	६७९.८८	८४	६९९.१०	८४	०	०	५२१.२६
		इतर	२३४१.८२	२५२	२४४६.५६	२५२	०	०	२३१४.११
		एकुण	३०२१.७०	३३६	३१४५.६६	३३६	०	०	२८३५.३७
५	मुंबई दक्षिण मध्य लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती / अ.जमाती	६०१.२५	१३२	९१४.१३	१३२	०	०	५८९.२६
		इतर	२०७०.९८	२६१	१९६०.१४	२६१	०	०	१९२३.१७
		एकुण	२६७२.२३	३९३	२८७४.२७	३९३	०	०	२५१२.४३
एकूण लोकसभा मतदार संघ		**अ.जाती / अ.जमाती**	**३०४३.१७**	**४५५**	**३५९५.४३**	**४५५**	**०**	**०**	**२८६४.०८**
		इतर	**१०४९४.६९**	**१२६२**	**११००४.९**	**१२६२**	**०**	**०**	**१०१२९.११**
		एकुण	**१३५३७.८६**	**१७१७**	**१४६००.३३**	**१७१७**	**०**	**०**	**१२९९३.१९**

तक्ता ९.५ (पूढे चालू)
खासदार स्थानिक क्षेत्रविकास कार्यक्रम
(लोकसभा मतदार संघ/राज्यसभा सदस्य)

(II) १७ वी लोकसभा (सन २०१९-२० ते संदर्भ वर्ष २०२३-२४ पर्यत संचित) (₹ लाख)

अ.क्र.	लोकसभा मतदार संघ	प्रवर्ग	एकुण प्राप्त निधी	मंजुर कामे (संख्या)	मंजुर कामाची रक्कम	पुर्ण झालेली कामे (संख्या)	प्रगती पथावरील कामे (संख्या)	सुरू न झालेलीकामे (संख्या)	प्रत्यक्ष झालेला खर्च
(१)	(२)	(३)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)
१	मुंबई उत्तर लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती	२२३.४३	१६	३९२.१८	७	९	०	१६५.१७
		अ.जमाती							
		इतर	७६९.५८	१०५	१३५०.८	७५	३०	०	८२६.५२
		एकुण	९९३.०१	१२१	१७४२.९८	८२	३९	०	९९१.६९
२	मुंबई उत्तर मध्य लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती	२२२.०८	१४	३८९.७	९	५	०	२२२.१७
		अ.जमाती							
		इतर	७६४.९४	९४	१३४२.३	६२	३२	०	७६३.८३
		एकुण	९८७.०२	१०८	१७३२.००	७१	३७	०	९८६.००
३	मुंबई उत्तर-पूर्व लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती	१७३.५५	१२	४०१.६३	७	५	०	२०८.६५
		अ.जमाती							
		इतर	६१५.५३	७७	१३८३.४	३०	४७	०	५७४.३५
		एकुण	७८९.०८	८९	१७८५.०३	३७	५२	०	७८३.००
४.	मुंबई उत्तर-पश्चिम लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती	२२१.७३	१७	३८९.०२	७	१०	०	१९३.२१
		अ.जमाती							
		इतर	७६३.३७	९१	१३४०.००	५२	३९	०	७८८.७९
		एकुण	९८५.१०	१०८	१७२९.०२	५९	४९	०	९८२.००
५	मुंबई उत्तर-दक्षिण लोकसभा मतदार संघ	अ.जाती	१६३.२४	१८	३८६.७८	११	७	०	२०८.३३
		अ.जमाती							
		इतर	५५९.७९	७६	१३३२.२	४५	३१	०	५११.६५
		एकुण	७२३.०३	९४	१७१८.९८	५६	३८	०	७१९.९८
एकुण लोकसभा मतदार संघ		**अ.जाती**	**१००४.०३**	**७७**	**१९५९.३**	**४१**	**३६**	**०**	**९९७.५३**
		अ.जमाती							
		इतर	**३४७३.२१**	**४४३**	**६७४८.७**	**२६४**	**१७९**	**०**	**३४६५.१४**
		एकुण	**४४७७.२४**	**५२०**	**८७०८.०१**	**३०५**	**२१५**	**०**	**४४६२.६७**

तक्ता ९.५ (पूढे चालू)

खासदार स्थानिक क्षेत्रविकास कार्यक्रम
(लोकसभा मतदार संघ/राज्यसभा सदस्य)

जिल्हा :मुंबई उपनगर

(I) राज्यसभा- मागील वर्ष (२०२२-२३)										(₹ लाख)
अ.क्र.	राज्यसभा सदस्याचे नाव (राज्यसभेवर असलेले सदस्य)	प्रवर्ग	एकूण प्राप्त निधी	मंजुर कामे (संख्या)	मंजुर कामाची रक्कम	पुर्ण झालेली कामे (संख्या)	प्रगतीपथावरील कामे (संख्या)	सुरू न झालेली कामे (संख्या)	प्रत्यक्ष झालेला खर्च	
(१)	(२)	(३)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)	(२४)	
१	श्री. रामदास आठवले	अ.जाती	११८.५८	१६	१७४.६०	५	११	०	८९.५६	
		अ.जमाती								
		इतर	४०८.४३	६५	६०१.४०	३३	३२	०	२४४.४४	
		एकुण	५२७.०१	८१	७७६.००	३८	४३	०	३३४.००	
२	श्रीम. प्रियांका चतुर्वेदी	अ.जाती	६३.००	५	१४९.६३	०	५	०	०.००	
		अ.जमाती								
		इतर	२१७.००	२६	५१५.३८	२	२४	०	३५.००	
		एकुण	२८०.००	३१.००	६६५.०१	२	२९	०	३५.००	
३	श्री. संजय राउत	अ.जाती	५६.७०	५	१०२.८३	०	५	०	०.००	
		अ.जमाती								
		इतर	१९५.३०	२०	३५४.१८	०	२०	०	०.००	
		एकुण	२५२.००	२५	४५७.०१	०	२५	०	०.००	
४	श्री .व्हि. मुरलीधरण	अ.जाती	१९१.४८	८	२४०.९८	४	४	०	१५१.२०	
		अ.जमाती								
		इतर	६५९.५३	९०	८३०.०३	३७	५३		५३१.८०	
		एकुण	८५१.०१	९८	१०७१.०१	४१	५७	०	६८३.००	
एकुण राज्यसभा सदस्य (राज्यसभेवर असलेले सदस्य)		**अ.जाती**	**४२९.७६**	**३४**	**६६८.०४**	**९**	**२५**	**०**	**२४०.७६**	
		अ.जमाती								
		इतर	**१४८०.२६**	**२०१**	**२३००.९९**	**७२**	**१२९**	**०**	**८११.२४**	
		एकुण	**१९१०.०२**	**२३५**	**२९६९.०३**	**८१**	**१५४**	**०**	**१०५२.००**	

तक्ता ९.५(पूढे चालू)

खासदार स्थानिक क्षेत्रविकास कार्यक्रम
(लोकसभा मतदार संघ/राज्यसभा सदस्य)

जिल्हा - मुंबई उपनगर

(II) राज्यसभा- अहवाल वर्ष (२०२३-२४)									(₹ लाख)
अ.क्र.	राज्यसभा सदस्याचे नाव (राज्यसभेवर असलेले सदस्य)	प्रवर्ग	एकूण प्राप्त निधी	मंजुर कामे (संख्या)	मंजुर कामाची रक्कम	पुर्ण झालेली कामे (संख्या)	प्रगतीपथावरील कामे (संख्या)	सुरू न झालेली कामे (संख्या)	प्रत्यक्ष झालेलाखर्च
(१)	(२)	(३)	(२५)	(२६)	(२७)	(२८)	(२९)	(३०)	(३१)
१	श्री. रामदास आठवले	अ.जाती अ.जमाती	११९.६५	२१	२८७.०१	९	१२	०	९३.२५
		इतर	४१३.५६	७५	९८८.९९	३७	३८	०	३५६.२८
		एकुण	५३३.२१	९६	१२७६.००	४६	५०	०	४५०
२	श्रीम. प्रियांका चतुर्वेदी	अ.जाती अ.जमाती	६३.०२	९	२८६.४३	३	६	०	३२.०९
		इतर	२१७.१४	३९	९८६.५७	४	३५	०	९६.३७
		एकुण	२८०.१६	४८	१२७३.००	७	४१	०	१२८.४६
३	श्री.संजय राउत	अ.जाती अ.जमाती	५६.७३	६	२१५.३३	२	४	०	२६.३९
		इतर	१९५.३६	४०	७४१.६७	७	३३	०	१६५.३२
		एकुण	२५२.०९	४६	९५७.००	९	३७	०	१९१.७१
४	श्री .व्हि. मुरलीधरण	अ.जाती अ.जमाती	१९१.५३	२४	६८६.२५	११	१३		१७३.२०
		इतर	६५९.८९	११३	२३६३.८०	४५	६८		६६२.९५
		एकुण	८५१.४२	१३७	३०५०.०५	५६	८१	०	८३६.१५
एकूण राज्यसभा सदस्य (राज्यसभेवर सध्या असलेले सदस्य)		**अ.जाती अ.जमाती**	**४३०.९३**	**६०**	**१४७५.०२**	**२५**	**३५**	**०.००**	**३२४.९३**
		इतर	**१४८५.९५**	**२६७**	**५०८१.०३**	**९३**	**१७४**	**०.००**	**१२८०.९२**
		एकुण	**१९१६.८८**	**३२७**	**६५५६.०५**	**११८**	**२०९**	**०.००**	**१६०५.८५**

टिप – केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी व कार्यक्रम कार्यान्वयीन विभागाचे परिपत्रक क्रमांक ई- ४/२०२०/एमपीएलएडी (भाग-२), दिनांक-८ एप्रिल २०२० अन्वये कोविड-१९ च्या विषाणूमुळे उदभवलेल्या साथरोगाच्या पार्श्वभूमीवर खासदार स्थानिक क्षेत्रविकास कार्यक्रम सन २०२०-२१ वर्षाकरीता राबविण्यात येवू नये असा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यामुळे सन २०२०-२१ च्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार- जिल्हा नियोजन समिती, मुंबई उपनगर.

तक्ता ९.६

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदार संघ)

जिल्हा -मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४ (₹ लाख)

अ.क्र.	विधानसभा मतदार संघ	शासनाकडुन प्राप्त निधी	कामाची संख्या			नविन मंजूर कामाची प्रशासकीय मंजूरी	वितरीत निधी		
			जूनी अपूर्ण कामे	नविन मंजूर कामे	एकूण		अपूर्ण कामावरील	नविन मंजूर कामावरील	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	बोरीवली	५००.००	१७	१९	३६	४७५.००	१८१.३४	३१८.६६	५००.००
२	दहीसर	५००.००	२४	२४	४८	४६२.००	१९१.९९	३०८.०१	५००.००
३	मागाठाणे	५००.००	१४	२०	३४	४७०.००	१८५.०५	३१४.९५	५००.००
४	मुलुंड	५००.००	१५	१९	३४	४७५.००	१८१.९५	३१८.०५	५००.००
५	विक्रोळी	५००.००	१७	४२	५९	४८४.००	१७७.१०	३२२.९०	५००.००
६	भांडूप (प.)	५००.००	११	२९	४०	४५३.९३	१८१.५३	३१८.४७	५००.००
७	जोगेश्वरी (पू.)	५००.००	२७	३५	६२	४८२.००	१७६.०५	३२३.९५	५००.००
८	दिंडोशी	५००.००	२२	३१	५३	४६०.००	१९०.३२	३०९.६८	५००.००
९	कांदीवली (पू.)	५००.००	१०	२८	३८	४१७.००	९८.७०	४०१.३०	५००.००
१०	चारकोप	५००.००	१४	४५	५९	४७९.६८	१७६.८३	३२३.१७	५००.००
११	मालाड (प.)	५००.००	१७	२९	४६	४८०.००	१७७.७९	३२२.२१	५००.००
१२	गोरेगाव	५००.००	२८	३१	५९	४७०.००	१८२.४१	३१७.५९	५००.००
१३	वर्सोवा	५००.००	१८	२२	४०	४८०.००	१७९.४३	३२०.५७	५००.००
१४	अंधेरी (प.)	५००.००	१७	२०	३७	४७०.००	१७९.११	३२०.८९	५००.००
१५	अंधेरी (पू.)	५००.००	६	४०	४६	६४१.००	७२.१३	४२७.८७	५००.००
१६	विलेपार्ले	५००.००	१९	२४	४३	४८०.००	१७९.९१	३२०.०९	५००.००
१७	चांदीवली	५००.००	७	२५	३२	४९२.००	१७१.३४	३२८.६६	५००.००
१८	घाटकोपर (प.)	५००.००	२२	३३	५५	४६०.००	१८२.०१	३१७.९९	५००.००
१९	घाटकोपर (पू.)	५००.००	२५	२५	५०	४७५.००	१८०.५२	३१९.४८	५००.००
२०	मानखुर्द	५००.००	२४	२९	५३	४९३.००	१७१.२१	३२८.७९	५००.००
२१	अणुशक्तीनगर	५००.००	१०	२९	३९	४८२.००	१७६.२९	३२३.७१	५००.००
२२	चेंबूर	५००.००	१६	२०	३६	४८५.००	१७४.३०	३२५.७०	५००.००
२३	कूर्ला	५००.००	८	१९	२७	४५१.००	१९९.०६	३००.९४	५००.००
२४	कलिना	५००.००	११	२०	३१	४७५.००	१८२.९४	३१७.०६	५००.००
२५	वांद्रे (पू.)	५००.००	१०	२०	३०	५००.००	१६६.५३	३३३.४७	५००.००
२६	वांद्रे (प.)	५००.००	१४	२२	३६	४८५.००	१७५.१७	३२४.८३	५००.००
एकूण विधानसभा मतदार संघ		**१३०००.००**	**४२३**	**७००**	**११२३**	**१२४७७.६१**	**४४९१.०१**	**८५०८.९९**	**१३०००.००**

तक्ता ९.६ (पूढे चालू)

आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदार संघ)

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२३-२४ (₹ लाख)

अ.क्र	विधानसभा मतदार संघ	एकूण खर्च			वर्ष अखेरीस		
		अपूर्ण कामावरील	नविन मंजूर कामावरील	एकूण	पूर्ण कामे	अपूर्ण कामे	सूरू न झालेली कामे
(१)	(२)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)
१	बोरीवली	१८१.३४	३१८.६६	५००.००	२७	७	२
२	दहीसर	१९१.९९	३०८.०१	५००.००	३८	७	३
३	मागाठाणे	१८५.०५	३१४.९५	५००.००	२६	५	३
४	मुलुंड	१८१.९५	३१८.०५	५००.००	२७	५	२
५	विक्रोळी	१७७.१०	३२२.९०	५००.००	४०	१५	४
६	भांडूप (प.)	१८१.५३	३१८.४७	५००.००	३०	७	३
७	जोगेश्वरी (पू.)	१७६.०५	३२३.९५	५००.००	५०	८	४
८	दिंडोशी	१९०.३२	३०९.६८	५००.००	४४	५	४
९	कांदीवली (पू.)	९८.७०	४०१.३०	५००.००	२७	९	२
१०	चारकोप	१७६.८३	३२३.१७	५००.००	४०	१५	४
११	मालाड	१७७.७९	३२२.२१	५००.००	३५	८	३
१२	गोरेगाव	१८२.४१	३१७.५९	५००.००	४९	७	३
१३	वर्सोवा	१७९.४३	३२०.५७	५००.००	३२	६	२
१४	अंधेरी (प.)	१७९.११	३२०.८९	५००.००	३१	४	२
१५	अंधेरी (पू.)	७२.१३	४२७.८७	५००.००	३३	१०	३
१६	विलेपार्ले	१७९.९१	३२०.०९	५००.००	३५	६	२
१७	चांदीवली	१७१.३४	३२८.६६	५००.००	२१	८	३
१८	घाटकोपर (प.)	१८२.०१	३१७.९९	५००.००	४४	९	२
१९	घाटकोपर (पू.)	१८०.५२	३१९.४८	५००.००	४२	६	२
२०	मानखुर्द	१७१.२१	३२८.७९	५००.००	४३	७	३
२१	अणुशक्ती नगर	१७६.२९	३२३.७१	५००.००	२८	९	२
२२	चेंबूर	१७४.३०	३२५.७०	५००.००	२९	५	२
२३	कूर्ला	१९९.०६	३००.९४	५००.००	२०	५	२
२४	कलिना	१८२.९४	३१७.०६	५००.००	२४	४	३
२५	वांद्रे (पू.)	१६६.५३	३३३.४७	५००.००	२३	५	२
२६	वांद्रे (प)	१७५.१७	३२४.८३	५००.००	२८	५	३
एकूण विधानसभा मतदारसंघ		**४४९१.०१**	**८५०८.९९**	**१३०००.००**	**८६६**	**१८७**	**७०**

आधार- जिल्हा नियोजन समिती,मुंबई उपनगर

तक्ता ९.७

स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधान परिषद सदस्य)

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष-२०२३-२४ (₹ लाख)

अ. क्र.	विधानपरिषद सदस्याचे नाव	शासना- कडुन/ इतर जिल्हया कडून प्राप्त निधी	जिल्ह्यातील कामांकरीता उपलब्ध निधी	जिल्ह्या बाहेरील कामांकरीता वर्ग केलेला निधी	जिल्हयांतर्गत कामांची संख्या			नविन मंजूर कामांची प्रशासकीय मंजूरी रक्कम
					जूनी अपूर्ण कामे	नविन मंजूर कामे	एकूण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	मा.आ.उध्दव बाळासाहेब ठाकरे	५००.००	२२९.४५	२७०.५५	२०	५७	७७	५९८.३७
२	मा.आ. श्री.सुभाष देसाई	११.४०	०.००	११.४०	१	०	१	०.००
३	मा.आ..श्री. कपिल पाटील	५००.००	४८०.७०	१९.००	२३	३७	६०	३७०.००
४	मा.आ.श्री. अनिल परब	५००.००	३५६.७२	५४.९९	२	२३	२५	४०६.८९
५	मा.आ.श्री. विजय भाई गिरकर	५७४.२४	३९१.३४	१३३.२२	३०	२०	५०	४१६.१३
६	मा.आ.श्री. प्रविण दरेकर	५००.००	३११.३९	१६१.६२	१३	२९	४२	४०३.४८
७	मा.आ..श्री. विलास पोतनीस	५६६.००	४११.००	१५५.००	३०	२१	५१	३०७.००
८	मा.आ..श्री.राजहंस सिंह	५००.००	५००.००	०.००	५	२०	२५	४५३.५०
९	मा. आ.श्री. आर. एन.सिंग	१५०.९४	१४३.४४	७.४९	१५	०	१५	०.००
	एकूण	**३८०२.५८**	**२८२४.०४**	**८१३.२६**	**१३९**	**२०७**	**३४६**	**२९५५.३७**

अ. क्र.	विधानपरिषद सदस्याचे नाव	वितरीत निधी			एकूण खर्च			वर्ष अखेरीस		
		अपूर्ण कामावरील	नविन मंजूर कामावरील	एकूण	अपूर्ण कामावरील	नविन मंजूर कामावरील	एकूण	पूर्ण कामे (संख्या)	अपुर्ण कामे (संख्या)	सुरू न झालेली कामे (संख्या)
(१)	(२)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)
१	मा.आ.उध्दव बाळासाहेब ठाकरे	९५.९५	४०४.०५	५००.००	६४.६९	४०४.०५	४६८.७४	२०	३७	२०
२	मा.आ. श्री.सुभाष देसाई	११.४०	०.००	११.४०	११.३४	०.००	११.३४	१	०	०
३	मा.आ. श्री. कपिल पाटील	१२९.७०	३७०.००	४९९.७०	१२९.७०	३७०.००	४९९.७०	२३	३५	२
४	मा.आ. श्री. अनिल परब	२६.७२	३८४.९९	४११.७१	२६.७२	३१३.०७	३३९.७९	२	१३	१०
५	मा.आ.श्री. विजय भाई गिरकर	५७.०८	४६७.४७	५२४.५५	१७.६८	४०६.६३	४२४.३१	३०	१८	२
६	मा.आ.श्री. प्रविण दरेकर	१५४.९०	३१८.१०	४७३.००	१४५.६५	३१३.१०	४५८.७५	१३	२६	३
७	मा.आ..श्री. विलास पोतनीस	१९३.००	३७३.००	५६६.००	१८४.००	२२५.००	४०९.००	३०	२०	१
८	मा.आ..श्री.राजहंस सिंह	४६.५०	४५३.५०	५००.००	४६.५०	४५३.५०	५००.००	५	२०	०
९	मा. आ.श्री. आर. एन.सिंग	१५०.९३	०.००	१५०.९३	१५०.९३	०.००	१५०.९३	१५	०	०
	एकूण	**८६६.१८**	**२७७१.११**	**३६३७.२९**	**७७७.२१**	**२४८५.३**	**३२६२.५६**	**१३९**	**१६९**	**३८**

आधार- जिल्हा नियोजन समिती, मुंबई उपनगर

तक्ता १०.१

पोलिस अधिकारी / कर्मचारी यांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र	तालुका	पोलिस ठाणे		आउट पोस्ट		पोलिस चौकी	
		संख्या	अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांची संख्या	संख्या	अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांची संख्या	संख्या	अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांची संख्या
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	उ.ना					
२	बोरीवली						
३	कुर्ला						
एकूण		**९४**	**१५९८१**	**१**	**४**	**३३७**	**४३६५**

तक्ता १०.१ (अ)

अत्याचार झालेल्या महिलांबाबत नोंदविलेल्या गुन्ह्यांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र	तालुका	बलात्कार	अपहरण व पळवून नेणे	हुंडाबळी	लैंगिक अत्याचार	अनैतिक व्यापार	इतर
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	उ.ना.					
२	बोरीवली						
३	कुर्ला						
एकूण		**६५६**	**४१४**	**४२९**	**२१५५**	**२३९**	**९७४**

तक्ता १०.१ (ब)

अत्याचार झालेल्या बालकांबाबत नोंदविलेल्या गुन्ह्यांची संख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र	तालुका	खून		बालकांवरील बलात्कार	अपहरण व पळवून नेणे	परित्याग	इतर
		गर्भातील जीव	इतर				
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	उ.ना.					
२	बोरीवली						
३	कुर्ला						
एकूण		**२**	**६**	**७४२**	**१६४६**	**११**	**४४१**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रीत माहिती आहे.

आधार - पोलीस आयुक्त बृहन्मुंबई यांचे कार्यालय, मुंबई -०१.

तक्ता १०.२

जिल्ह्यात कार्यरत विविध न्यायालये , त्यामधील न्यायाधीशांची संख्या व निकालात काढलेली प्रकरणे

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ.क्र.	न्यायालये	कार्यरत न्यायालये संख्या	न्यायाधीशांची संख्या		एकूण प्रकरणे	मूळ प्रकरणे (संख्या)		अपील प्रकरणे (संख्या)	
			मंजूर पदे	भरलेली पदे		नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	दिवाणी न्यायालय	१५	१६	१५	११५२८	४९३३	६५९५	०	०
२	फौजदारी न्यायालय				७५१२	२७६	७०७०	१६६	०
३	लोकन्यायालय	उ.ना							
४	कामगार न्यायालय	७	११	७	३२७४	२७०२	५७२	०	०
५	औद्योगिक न्यायालय	६	९	६	१७३४	६६१	२५०	८२३	०
६	कौटुंबिक न्यायालय	७	७	७	९८९६	८७७४	११२२	०	०
७*	जिल्हा दंडाधिकारी तथा कार्यकारी दंडाधिकारी	३८	३८	३८	१६०१०२	१४८६२५	११४७७	०	०
८	जिल्हा ग्राहक मंच	२	२	२	३९७	२६६	१३१	०	०

टिप - १. * सदर न्यायालयाच्या रकान्यात मुख्य दंडाधिकारी तथा फौजदारी न्यायालयाचा समावेश आहे.

२. कामगार न्यायालय, औद्योगिक न्यायालय व कौटुंबिक न्यायालयामधील एकूण प्रकरणांची संख्या हि मुंबई उपनगर व मुंबई शहर अशी एकत्रित आहे.

आधार- १. विधी व न्याय विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२.

२. अतिरिक्त ग्राहक तक्रार निवारण मंच, मुंबई उपनगर.

३. ग्राहक तक्रार निवारण मंच, मुंबई उपनगर.

तक्ता १०.३

जिल्ह्यातील प्रकाशित झालेली वर्तमान पत्रे व नियतकालिके

जिल्हा-मुंबई उपनगर — संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	दैनिक वर्तमान पत्रे आणि नियतकालिके (संख्या)					
		दैनिक	साप्ताहीक	पाक्षिक	मासिक	त्रैमासिक	वार्षिक
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	उ.ना					
२	बोरीवली						
३	कुर्ला						
एकूण मुंबई उपनगर		**९६**	**१०६**	**१३**	**४८**	**११**	**२२**

टिप - तालुकानिहाय माहिती उपलब्ध नाही.
आधार - पुस्तके व प्रकाशने महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .

तक्ता १०.४

चित्रपटगृहे, व्ही.डी.ओ.केंद्र आणि केबल धारक यांची आकडेवारी

जिल्हा- मुंबई उपनगर — संदर्भ वर्ष-२०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	कायमस्वरुपी चित्रपटगृहे			
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	केबल ग्राहक संख्या	वसूल केलेला करमणूक कर (₹ हजार)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
१	अंधेरी	१७	१३६३१	२१३६११	उ. ना.
२	बोरीवली	२४	१७२८७	१७९४४२	
३	कुर्ला	२६	२६४६१	२८७६१२	
एकूण मुंबई उपनगर		**६७**	**५७३७९**	**६८०६६५**	

टिप - दि. १ जुलै, २०१७ पासून राज्यात वस्तू व सेवा कर लागू झाल्याने जिल्हाधिकारी कार्यालय (करमणूक शाखा) यांचेमार्फत करमणूक कर वसूल केला जात नाही अथवा करमणूक साधनांना परवाना दिला जात नाही.त्यामुळे सन २०१७-१८ या वर्षाची आकडेवारी घेण्यात आलेली आहे.
आधार - अपर जिल्हाधिकारी कार्यालय (करमणूक शाखा), मुंबई उपनगर.

तक्ता १०.५

लोकसभा व विधानसभा निवडणूकी बाबतची आकडेवारी

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष :- २०२३-२४

अ.क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या				मतदानाची टक्केवारी
			पुरूष	स्त्रिया	पोस्टल	एकूण	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
लोकसभा निवडणूक - २०१९							
१	२६-उत्तर मुंबई	१६४७२०८	५४२०९५	४४५७९४	१७०३	९८९५९२	६०.०८
२	२७ -उत्तर पश्चिम मुंबई	१७३२०८५	५२१७७७	४१८३५०	१३२६	९४१४५३	५४.३५
३	२८-उत्तर पुर्व मुंबई	१५८८३३१	५०३९६५	४०३२२२	१७४५	९०८९३२	५७.२३
४	२९-उत्तर मध्य मुंबई	१६७९७३१	४९५९२०	४०४५२६	१३३३	९०१७७९	५३.६९
	लोकसभा एकूण	**६६४७३५५**	**२०६३७५७**	**१६७१८९२**	**६१०७**	**३७४१७५६**	**५६.२९**
विधानसभा निवडणूक- २०१९							
१	१५२- बोरीवली	३०१४४६	९०११५	७५५९०	२४५	१६५९५०	५५.०५
२	१५३- दहिसर	२५५२७९	७५९६९	५८९९२	८२	१३५०४३	५२.९०
३	१५४- मागाठाणे	२७४०५६	८६१६४	६५०३०	१७५	१५१३६९	५५.२३
४	१५५- मुलुंड	२८७१२५	८५०५९	६९३७२	८७	१५४५१८	५३.८२
५	१५६- विक्रोळी	२३१०४७	७०३९०	५७२८७	२६३	१२७९४०	५५.३७
६	१५७- भांडुप पश्चिम	२८३१६८	९०९७५	६८०२५	२४८	१५९२४८	५६.२४
७	१५८- जोगेश्वरी	२८१९३१	८३१८४	६५८९७	३१०	१४९३९१	५२.९९
८	१५९- दिंडोशी	२८१६४०	९१८७०	६४१८७	१७५	१५६२३२	५५.४७
९	१६०- कांदिवली पूर्व	२६९४८४	७८२६३	५६२९५	१२५	१३४६८३	४९.९८
१०	१६१- चारकोप	२८८५७८	८७२४४	६४७७५	१६६	१५२१८५	५२.७४
११	१६२- मालाड	२९६४७७	८६०८८	७००५४	८७	१५६२२९	५२.७०
१२	१६३- गोरेगाव	३२७८९९	८७४६७	६४६९९	१२४	१५२२९०	४६.४४
१३	१६४- वर्सोवा	२८५०९४	६९००९	५१७४०	६९	१२०८१८	४२.३८
१४	१६५- अंधेरी प.	३०६२११	७२५७५	६०६३४	७१	१३३२८०	४३.५३
१५	१६६- अंधेरी पूर्व	२७४६८७	८२४३९	६५२३५	१४१	१४७८१५	५३.८१
१६	१६७- विर्लेपार्ले	२६२३२७	७५८६७	६३२९२	१०९	१३९२६८	५३.०९
१७	१६८- चांदिवली	३७९२७९	११४२२१	८२०१०	१०९	१९६३४०	५१.७७
१८	१६९- घाटकोपर प.	२७१२८५	८४०५५	६५१७१	१८७	१४९४१३	५५.०८
१९	१७०- घाटकोपर पू.	२३४६२३	६९९४७	५६५०९	१५७	१२६६१३	५३.९६
२०	१७१- मानखुर्द शि .न.	३०४४६५	८३८५३	५९८९६	१२८	१४३८७७	४७.२६
२१	१७२- अणूशक्तीनगर	२५१८३८	७५०२८	६३७६१	४३१	१३९२२०	५५.२८
२२	१७३- चेंबूर	२५३८४७	७२४०७	६०११२	१०६	१३२६२५	५२.२५
२३	१७४- कुर्ला अ.जा.	२७४७७०	७०३८९	५२८२४	२१०	१२३४२३	४४.९२
२४	१७५- कलिना	२३७६४२	६६१८३	५२२५६	१३३	११८५७२	४९.९०
२५	१७६- वांद्रे पूर्व	२५१३५७	७०३०८	५६१००	१८४	१२६५९२	५०.३६
२६	१७७- वांद्रे प.	२९७७०६	७०५८२	६०३१६	१०२	१३१०००	४४.००
	विधानसभा एकूण	**७२६३२६१**	**२०८९६५१**	**१६३००५९**	**४२२४**	**३७२३९३४**	**५१.२७**

तक्ता १०.५ (पुढे चालू)
लोकसभा व विधानसभा निवडणूकी बाबतची आकडेवारी

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्षनिहाय मिळालेली मते (संख्या)									
		काँग्रेस आय	राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी	रिपब्लिक पार्टी (ए)	शिवसेना	भा.ज.प.	बहुजन समाज पार्टी	म.न.से.	अपक्ष	इतर पक्ष	NOTA
(१)	(२)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)
लोकसभा निवडणूक - २०१९											
१	२६ -उत्तर मुंबई	२४१४३१	०	०	०	७०६६७८	३९२५	०	५६४९	२०११०	११९६६
२	२७ उत्तर पश्चिम मुंबई	३०९७३५	०	०	५७००६३	०	०	०	६६०२	३६८७२	१८२२५
३	२८-उत्तर पुर्व मुंबई	२८८११३	०	०	०	५१४५९९	७७७७	०	११५०६	७४५३२	१२४६६
४	२९-उत्तर मध्य मुंबई	३५६६६७	०	०	०	४८६६७२	४१९५	०	६४२८	३७१५३	१०६६९
	लोकसभा एकूण	**११९५९४६**	**०**	**०**	**५७००६३**	**१७०७९४९**	**१५८९७**	**०**	**३०१८५**	**१६८६६७**	**५३३२६**
विधानसभा निवडणूक - २०१९											
१	१५२-बोरीवली	२८६९१	०	०	०	१२३७१२	२२३२	०	०	१२३४	१००९५
२	१५३-दहिसर	२३६९०	०	०	०	८७६०७	१०१५	७०५२	२८१	११८७	४२२२
३	१५४-मागाठाणे	०	७३३९	०	९०२०६	०	१२४६	४१०६०	५४६९	१२०३	४८४९
४	१५५-मुलुंड	२३८५४	०	०	०	८७२५३	९५१	२९९०५	१९७७	५३९७	५२००
५	१५६-विक्रोळी	०	३४९५३	०	६२७९४	०	८३४	१६०४२	३६२	९७९८	३१६८
६	१५७-भांडुप	३०७३१	०	०	७१९५५	०	१४८३	४२७८२	३५२	८२४७	३७३२
७	१५८-जोगेश्वरी पूर्व	३१८६७	०	०	९०६५४	०	१२५०	०	४२३१	८९३२	१२०३१
८	१५९- दिंडोशी	०	३७६९२	०	८२२०३	०	०	२५८५४	११७०	६०५१	३२६६
९	१६०-कांदिवली	३२७९८	०	०	०	८५१५२	५२९	१०१३२	०	३२९६	२७८०
१०	१६१-चारकोप	३४४५३	०	०	०	१०८२०२	१०३७	०	३५८	३२१५	४९२७
११	१६२-मालाड प.	७९५१४	०	०	०	६९१३१	८६४	०	१९३५	१३८४	३४९०
१२	१६३-गोरेगाव	३२३२६	०	०	०	८१२३३	११८१	२६६८९	९६६	५६८५	४२१७
१३	१६४-वर्सरेवा	३५८७१	०	०	०	४१०५७	०	५०३७	३३३९६	३१६५	२२९४
१४	१६५-अंधेरी प.	४६६५३	०	०	०	६५६१५	०	६८९१	१०१२	१०००५	३१०३
१५	१६६-अंधेरी पूर्व	२७९५१	०	०	६२७७३	०	९१७	०	४६५९०	४५७५	४३११
१६	१६७-विर्लेपार्ले	२६५६४	०	०	०	८४९९१	०	८४०६	८१२	४२१३	४२८६
१७	१६८-चांदिवली	८५४७०	०	०	८५८७९	०	०	७०९८	२९२६	११६०८	३३६०
१८	१६९-घाटकोपर प.	९३१३	०	०	०	७०२६३	७५०	१५०१९	४३५७२	८२३९	२२९७
१९	१७०- घाटकोपर पूर्व	१५७५३	०	०	०	७३०५४	१३४९	३९७३५	११३१६	२११२	३२९७
२०	१७१-मानखुर्द शि .न.	०	०	०	४३४८१	०	२७३३	०	१४४२३	८०८७८	१८७६
२१	१७२-अणूशक्ती न.	०	६५२१७	०	५२४६६	०	१३१९	५८७९	१०७९३	१२६२	२२९०
२२	१७३-चेंबूर	३४२४६	०	०	५३२६४	०	९१०	१४४०४	१७८२	२४४७०	३५७८
२३	१७४-कुर्ला अ.जा.	०	३४०३६	०	५५०४९	०	१९७९	९७७१	०	१८०७८	४५२१
२४	१७५-कलिना	३८३८८	०	०	४३३१९	०	११९२	२२४०५	२४४१	७८२४	३०१२
२५	१७६- वांद्रे पूर्व	३८३३७	०	०	३२५४७	०	१०९१	१०६८३	२४६९६	१६६९५	२५४८
२६	१७७-- वांद्रे प.	४८३०९	०	०	०	७४८१६	१०३६	०	०	३३१२	३५३१
	विधानसभा एकूण	**७२४७७९**	**१७९२३७**	**०**	**८२६५९०**	**१०५२०८६**	**२५८९८**	**३४४८४४**	**२१०८६०**	**२५२०६५**	**१०६२८१**

टीप :- १.लोकसभा निवडणूकीमध्ये इतर -२१७, Votes not retrieved from EVM - ४० व Postral rejected votes - २० आहे. त्यामुळे पक्षनिहाय मिळालेली एकूण मत मतदान केलेल्या एकूण मतदारांच्या संख्येशी जुळणार नाही. २.विधानसभा निवडणूकीमध्ये मतदान केलेल्या मतदारांच्या संख्येत इतर १७० चा समावेश नाही तसेच Votes not retrieved from EVM व Postral rejected votes यांची संख्या १४६४ आहे त्यामुळे पक्षनिहाय मिळालेली एकूण मत मतदान केलेल्या एकूण मतदारांच्या संख्येशी जुळणार नाही.

आधार:- जिल्हा निवडणूक अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, मुंबई उपनगर.

तक्ता १०.६

जिल्ह्यात गोळा करण्यात आलेला कर महसूल

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर

संदर्भ वर्ष - २०२३-२४

(₹ लाख)

अ. क्र.	बाब	२०२१-२२	२०२२-२३	२०२३-२४
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	मूल्यवर्धित कर (व्हॅट)	५८०७९.५६	१०६१५५.७४	९९४६८.३८
२	मुद्रांक व नोंदणी शुल्क	-१५५८२.१५	-२३७४३.९९	-८६५३.५६
३	राज्य उत्पादन शुल्क	-५३.६४	-१६६.९५	-१६.३४
४	विजेवरील शुल्क	१५६४.८८	१८२३.०७	२४७७.२८
५	करमणूक कर, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	६३८९.३१	५७१७.४५	३२०१.४०
६	वाहनांवरील कर	-२७७.६७	-६३९.४४	-३९१.१४
७	माल व उतारुं वरील कर	३७९६९.८२	१५५७४१.३१	४८२०६.८५
८	जमीन महसूल	७१.१८	-६६१.४८	६७१.१९
९	इतर महसूल	-१६६५८८.५७	-१६०१.६२	८२२०९.३५
	एकूण महसूल	**-७८४२७.२८**	**२४२६२४.०९**	**२२७१७३.४१**

टिप - १. मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती आहे.

२. वित्त विभाग अधिसूचना दि. 21/10/2011 नुसार कर महसुला च्या रकमा इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने जमा करता येतील व याचा लेख आभासी कोषागाराकडे असेल. या पद्धतीमुळे मुद्रांक व नोंदणी शुल्क virutal treasury कडे जमा होते व वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण – 1009/प्रक्र. ३२/कोषा-प्रशा-५, दि. १/०७/२०१६ मुद्दा क्र. २ अन्वये ई-जमेचा (Refund of E-payment) परतावा प्रदान अधिदान व लेखा कार्यालयाकडून होत असल्याने उपरोक्त विवरणपत्रातील मुद्रांक व नोंदणी शुल्क जमा रक्कम वजा (-) दिसून येते.

३. गतवर्षीच्या प्रकाशनात देण्यात आलेली सन २०२१-२२ व २०२२-२३ ची अंदाजित आकडेवारी उपरोक्त तक्त्यात अंतिम करुन देण्यात आलेली आहे.

आधार - अधिदान व लेखा कार्यालय (संगणक) ,वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पुर्व) मुंबई-४०००५१.

तक्ता १०.७

जिल्ह्यात गोळा करण्यात आलेला कायदेनिहाय जमा महसूल
(मूल्यवर्धित कर आणि वस्तू व सेवा कर)

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष - २०२३-२४ (₹ लाख)

अ.क्र.	बाब	२०२२-२३		२०२३-२४	
		नोंदीत व्यापाऱ्यांची संख्या	जमा महसूल	नोंदीत व्यापाऱ्यांची संख्या	जमा महसूल
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
१	मुंविका/ मूल्यवर्धित कर (व्हॅट) कायदा	३६४०	४३२९१५२.००	३६३५	४१८४२८५
२	मोटार स्पिरिट टॅक्स (एमएसटी)	०	०.००	०	१३५७५.००
३	केंद्रीय विक्रीकर (सीएसटी) कायदा	५४१८	९२११७.००	५४४७	७५४६४.००
४	ऊस खरेदी कर (एससीपीटी) कायदा	१	१०.००	१	०.००
५	व्यवसाय कर कायदा	६५८५०६	१२०६४३.००	६५८३६४	१२०१२८
६	प्रवेश कर कायदा	८	०.००	८	२.००
७	ऐषाराम कर कायदा	७७५	१११.००	७७५	७८.००
८	एकूण व्हॅट (₹ लाख) अ.क्र. ८= अ.क्र. (१ ते ७)	६६८३४८	४५४२०३३.००	६६८२३०	४३९३५३२
९	वस्तू व सेवा कर कायदा (एसजीएसटी)	५०५८७७	४४९७५७४.००	५०८७७६	५२१४०३९.००
१०	वस्तू व सेवा कर कायदा (आयजीएसटी)		उ.ना		उ.ना.
११	एकूण वस्तू व सेवा कर कायदा	५०५८७७	४४९७५७४.००	५०८७७६	५२१४०३९.००
१२	मिळणारी भरपाई*	०	०	०	०
१३	**एकूण (व्हॅट+ जीएसटी) (₹ लाख) अ.क्र. १३ =अ.क्र.(८ +११ + १२)**	११७४२२५	९०३९६०७.००	११७७००६	९६०७५७१

टिप -१. अ.क्र. ४ व्यवसाय व कर कायदा अंतर्गत PTEC व PTRC एकूण संख्या देण्यात आलेली आहे.
२. अ. क्र. ९ व १० वस्तू व सेवाकर कायद्यान्वये नोंदीत व्यापाऱ्यांची संख्या एकत्रित देण्यात आलेली आहे.
३. * वस्तू व सेवा कर कायदा (आयजीएसटी) संबंधित माहिती मिळणारी भरपाई राज्यस्तरीय उपलब्ध असून विभागनिहाय उपलब्ध नाही.
४. मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती आहे.

आधार- वस्तू व सेवा कर विभाग, महाराष्ट्र शासन

तक्ता १०.८

कोषागारात सादर झालेल्या देयकांचे तपशिल

जिल्हा - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	कोषागार/उपकोषागाराचे नाव	एकुण कार्यालयांची संख्या	कोषागारात सादर झालेल्या देयकांची एकूण संख्या	पारित झालेल्या देयकांची संख्या	वर्षभरात खर्ची पडलेली एकूण रक्कम (₹ हजार)	प्राप्त झालेली एकूण चलने	एकूण जमा रक्कम (₹ हजार)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अधिदान व लेखा कार्यालय	७०७	२३०१०२	२००७६४	१४४२७११०.००	२९१३१	१९५४१८७.४०
जिल्हा एकूण		**७०७**	**२३०१०२**	**२००७६४**	**१४४२७११०**	**२९१३१**	**१९५४१८७.४०**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती आहे.
आधार- अधिदान व लेखा कार्यालय वांद्रे-कुर्ला संकुल, मुंबई.

तक्ता १०.९

जिल्हयातील पर्यटन स्थळाच्या विकासाबाबत सद्यस्थिती

जिल्हा- मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०२३-२४

अ.क्र.	तालुका	पर्यटन स्थळांची वर्गवारी	पर्यटन स्थळांची संख्या	पर्यटन स्थळाच्या ठिकाणी मंजूर विकास कामे(संख्या)			पर्यटन स्थळाच्या ठिकाणी विकास कामावर झालेला खर्च(₹ लाख)
				चालु वर्षाच्या सुरवातीची अपुर्ण कामे	नविन मंजूर कामे	एकूण कामे	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	अ	०	०	०	०	०
		ब	०	०	०	०	०
		क	११	०	१४	१४	५०००.००
		ड	०	०	०	०	०
२	बोरीवली	अ	०	०	०	०	०
		ब	०	०	०	०	०
		क	११	०	१०	१०	१५१५.२९
		ड	०	०	०	०	०
३	कुर्ला	अ	०	०	०	०	०
		ब	०	०	०	०	०
		क	३	०	६	६	२४७.१९
		ड	०	०	०	०	०
एकूण मुंबई उपनगर		**अ**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
		ब	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
		क	**२५**	**०**	**३०**	**३०**	**६७६२.४८**
		ड	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**

पर्यटन स्थळांची वर्गवारी –'अ' वर्ग-राष्ट्रीय स्तरावरिल महत्वाचे पर्यटन स्थळ, 'ब' वर्ग-राज्य स्तरावरिल महत्वाचे पर्यटन स्थळ
'क' वर्ग-जिल्हा स्तरावरिल महत्वाचे पर्यटन स्थळ , 'ड' वर्ग-स्थानिक स्तरावरील महत्वाचे पर्यटन स्थळ
आधार- जिल्हा नियोजन समिती, मुंबई उपनगर

भाग - ३

गणनाविषयक आकडेवारी

पान क्र - १३५ ते १४३

तक्ता ११.१

लोकसंख्या विषयक निवडक आकडेवारी

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष- २०११

अ.क्र.	बाब/ तालुका		क्षेत्र चौ.कि.मी.	गावांची संख्या	शहरांची संख्या	लोकसंख्या			कुटुंबांची संख्या २०११	लोकसंख्येची घनता (प्रतिचौ.कि.मी)	स्त्री-पुरुष प्रमाण	प्रक्षेपित लोकसंख्या (१ ऑक्टोबर, २०२३)
						एकूण	पुरुष	स्त्रिया				
(१)	(२)		(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	अंधेरी	ग्रामिण	ला.ना									
		नागरी	उ.ना	२५	उ.ना	२४३७३९३	१३०९६८०	११२७७१३	५५२१३०	उना.	८६१	उना.
२	बोरीवली	ग्रामिण	ला.ना									
		नागरी	उ.ना	३३	उ.ना	३०८९६३२	१६५९२०१	१४३०४३१	७१७०८९	उना.	८६२	उना.
३	कुर्ला	ग्रामिण	ला.ना									
		नागरी	उ.ना	२९	उ.ना	३८२९९३७	२०६२४४२	१७६७४९५	८३६३८५	उना.	८५७	उना.
एकूण मुंबई उपनगर			**४४६**	**८७**	**१**	**९३५६९६२**	**५०३१३२३**	**४३२५६३९**	**२१०५६०४**	**२०९८०**	**८६०**	**११३८११९५**

टिप - कुटूंबाचा संख्येत बेघर व संस्थात्मक घरांचा समावेश आहे.

आधार- महानिबंधक व जनगणना आयुक्त कार्यालय, भारत सरकार.

तक्ता ११.२

जिल्ह्यातील मागासवर्गीयांची लोकसंख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष-२०११

अ. क्र.	बाब/ तालुका	मागासवर्गीय लोकसंख्या						मागासवर्गीय लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येतील प्रमाण	
		अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			अ.जा.	अ.ज.
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	९८६०३	५०४९२	४८१११	२१४४१	११४३५	१०००६	४.०५	०.८८
२	बोरीवली	१३८७९२	७२१०१	६६६९१	४०२८७	२०९८२	१९३०५	४.४९	१.३०
३	कुर्ला	३४५९०७	१७७६९८	१६८२०९	४२८३२	२२६१६	२०२१६	९.०३	१.१२
एकूण मुंबई उपनगर		**५८३३०२**	**३००२९१**	**२८३०११**	**१०४५६०**	**५५०३३**	**४९५२७**	**६.२३**	**१.१२**

आधार- महानिबंधक व जनगणना आयुक्त कार्यालय, भारत सरकार.

तक्ता ११.३

लोकसंख्या आणि वृद्धिदर

जिल्हा - मुंबई उपनगर | संदर्भ वर्ष -१९६१-२०११

जनगणना वर्ष	ग्रामीण/ नागरी	लोकसंख्या					दशवार्षिक वृध्दीदर			वार्षिक चक्रवाढ वृध्दीदर		
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	सर्व साधारण	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	सर्व साधारण	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१९६१	एकूण	४१५२०५६	२४९६१७६	१६५५८८०	१२३५२७	२२४५५	४३.८०	०	०	०	०	०
	ग्रामीण	लागू नाही										
	नागरी	४१५२०५६	२४९६१७६	१६५५८८०	१२३५२७	२२४५५	४३.८०	०	०	०	०	०
१९७१	एकूण	५९७०५७५	३४७८३७८	२४९२१९७	२१०४९७	३००१६	४३.८०	७०.४१	३३.६७	३.७०	५.४७	२.९४
	ग्रामीण	लागू नाही										
	नागरी	५९७०५७५	३४७८३७८	२४९२१९७	२१०४९७	३००१६	४३.८०	७०.४१	३३.६७	३.७०	५.४७	२.९४
१९८१	एकूण	८२४३४०५	४६५२६४६	३५९०७५९	३९९०७६	८४०७३	३८.०७	८९.५९	१८०.०९	३.२८	६.६१	१०.८५
	ग्रामीण	लागू नाही										
	नागरी	८२४३४०५	४६५२६४६	३५९०७५९	३९९०७६	८४०७३	३८.०७	८९.५९	१८०.०९	३.२८	६.६१	१०.८५
१९९१	एकूण	९९२५८९१	५४६०१४५	४४६५७४६	६४६९१४	१०३७७५	२०.४१	६२.१०	२३.४३	१.८७	४.९५	२.१३
	ग्रामीण	लागू नाही										
	नागरी	९९२५८९१	५४६०१४५	४४६५७४६	६४६९१४	१०३७७५	२०.४१	६२.१०	२३.४३	१.८७	४.९५	२.१३
२००१	एकूण	८६४०४१९	४७४१७२०	३८९८६९९	४०१५६९	७०४५४	उ.ना.					
	ग्रामीण	लागू नाही										
	नागरी	८६४०४१९	४७४१७२०	३८९८६९९	४०१५६९	७०४५४	उ.ना.					
२०११	एकूण	९३५६९६२	५०३१३२३	४३२५६३९	५८३३०२	१०४५६०	८.२९	४५.२६	४८.४१	०.८०	३.८०	४.०३
	ग्रामीण	लागू नाही										
	नागरी	९३५६९६२	५०३१३२३	४३२५६३९	५८३३०२	१०४५६०	८.२९	४५.२६	४८.४१	०.८०	३.८०	४.०३

टिप - मुंबई उपनगर जिल्हयाची स्थापना १ ऑक्टोंबर १९९० रोजी झाली आहे. वर्ष १९६१ ते १९९१ पर्यंत मुंबई उपनगर व मुंबई शहरची माहिती एकत्रित होती.
आधार - महानिबंधक व जनगणना आयुक्त कार्यालय, भारत सरकार.

तक्ता ११.४

शहरांची वर्गवारी आणि त्यांची लोकसंख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष- २०११

अ. क्र.	शहराचे नाव	शहराचे वर्गीकरण	लोकसंख्या			लोकसंख्या वाढीचा दशवार्षिक वृध्दीदर (टक्के)
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१	**बृहन्मुंबई महानगरपालिका**	**अ वर्ग म.न.पा.**	**९३५६९६२**	**५०३१३२३**	**४३२५६३९**	**८.२९**

आधार - महानिबंधक व जनगणना आयुक्त कार्यालय, भारत सरकार.

तक्ता ११.५

मुख्य व सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे उद्योगगट निहाय वर्गीकरण

जिल्हा-मुंबई उपनगर संदर्भ वर्ष - २०११ (संख्या)

अ.क्र.	बाब/ तालुका	मुख्य काम करणारे					सिमांतिक काम करणारे				
		शेतकरी	शेत मजूर	वस्तूनिर्माण, सेवा दुरुस्त्या व घरघुती उद्योग	इतर काम करणारे	एकूण	शेतकरी	शेतमजूर	वस्तूनिर्माण, सेवा दुरुस्त्या व घरघुती उद्योग	इतर काम करणारे	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
१	अंधेरी	३६१६	४६६६	२३९७१	९२३२०७	९५५४६०	१६६९	१०४६	३२०४	५५४२७	६१३४६
२	बोरीवली	३३९१	६०५४	३६१५९	११३५१६७	११८०७७१	१९२६	१०५९	४८८२	६१२८२	६९१४९
३	कुर्ला	३३८९	६९०१	४४६६६	१३२४७३५	१३७९६९१	२०९५	९९६	५९३४	७९५७९	८८६०४
एकूण		**१०३९६**	**१७६२१**	**१०४७९६**	**३३८३१०९**	**३५१५९२२**	**५६९०**	**३१०१**	**१४०२०**	**१९६२८८**	**२१९०९९**

काम करणाऱ्यांचे वर्गीकरण					
अ.क्र.	बाब/ तालुका	मुख्य व सिमांतिक काम करणारे एकूण	काम करणाऱ्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	एकूण काम न करणारे	काम न करणाऱ्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी
(१)	(२)	(१३)	(१४)	(१५)	(१६)
१	अंधेरी	१०१६८०६	४१.७२	१४२०५८७	५८.२८
२	बोरीवली	१२४९९२०	४०.४६	१८३९७१२	५९.५४
३	कुर्ला	१४६८२९५	३८.३४	२३६१६४२	६१.६६
एकूण		**३७३५०२१**	**३९.९२**	**५६२१९४१**	**६०.०८**

आधार- महानिबंधक व जनगणना आयुक्त कार्यालय, भारत सरकार.

तक्ता ११.६

धर्म व वयोगटानुसार लोकसंख्या

जिल्हा - मुंबई उपनगर

संदर्भ वर्ष - २०११

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		पुरुष	स्त्री	पुरुष	स्त्री	पुरुष	स्त्री
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
धर्मानुसार							
१	बोध्द	लागू नाही		२३५८६९	२३३६९९	२३५८६९	२३३६९९
२	ख्रिश्चन			१५७२९३	१६५१८३	१५७२९३	१६५१८३
३	हिंदू			३४३९२३६	२८९७८९६	३४३९२३६	२८९७८९६
४	जैन			१७२०४२	१७१५९७	१७२०४२	१७१५९७
५	मुस्लिम			९८०८३२	८१४९५६	९८०८३२	८१४९५६
६	शीख			२४६३४	२२६५४	२४६३४	२२६५४
७	*इतर			२१४१७	१९६५४	२१४१७	१९६५४
सर्वधर्म (एकूण)				**५०३१३२३**	**४३२५६३९**	**५०३१३२३**	**४३२५६३९**
वयोगटानुसार (वर्षे)							
अ.क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		पुरुष	स्त्री	पुरुष	स्त्री	पुरुष	स्त्री
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	० - ६	लागू नाही		४८६६९६	४४४१८८	४८६६९६	४४४१८८
२	७ - १४			६२७०९६	५५८९५२	६२७०९६	५५८९५२
३	१५ - १९			४६२६६०	३७२१७१	४६२६६०	३७२१७१
४	२० - २४			५६३९२५	४३५५०२	५६३९२५	४३५५०२
५	२५ - २९			५४१६०२	४४३५६८	५४१६०२	४४३५६८
६	३० - ३४			४५५५३९	३८१५०८	४५५५३९	३८१५०८
७	३५ - ३९			४०८६७०	३५५७९७	४०८६७०	३५५७९७
८	४० - ४९			६४५९०३	५६४५८४	६४५९०३	५६४५८४
९	५० - ५९			४३४६५६	३७३२९२	४३४६५६	३७३२९२
१०	६० वर्षावरील			३८६१३८	३८१४८०	३८६१३८	३८१४८०
११	वय अनिर्देशित			१८४३८	१४५९७	१८४३८	१४५९७
सर्व वयोगट (एकूण)				**५०३१३२३**	**४३२५६३९**	**५०३१३२३**	**४३२५६३९**

टिप - * अनिर्देशित आकडेवारीचा इतर मध्ये समावेश करण्यात आला आहे.

आधार- महानिबंधक व जनगणना आयुक्त कार्यालय, भारत सरकार.

तक्ता ११.८ (अ)

जिल्ह्यातील पशुधन (गाई व बैल)

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर — संदर्भ वर्ष -२०१९

अ. क्र.	तालुका	विदेशी गाई व बैल संख्या						संकरित गाई व बैल संख्या					
		एक वर्षापर्यंतच्या गाई	एक ते अडीच वर्षापर्यंतच्या गाई	अडीच वर्षांवरील गाई	दीड वर्षापर्यंतचे बैल	दीड वर्षांवरील बैल	**एकूण विदेशी गाई व बैलसंख्या**	एक वर्षापर्यंतच्या गाई	एकते अडीच वर्षापर्यंतच्या गाई	अडीच वर्षांवरील गाई	दीड वर्षापर्यंतचे बैल	दीड वर्षां-वरील बैल	**एकूण संकरित गाई व बैल संख्या**
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)
१	अंधेरी	उ.ना						उ.ना					
२	बोरीवली												
३	कुर्ला												
जिल्हा एकूण		**२९**	**३५**	**३२७**	**७**	**२७**	**४२५**	**१२५**	**१२०**	**४८४**	**२२**	**१५६**	**९०७**

अ.क्र.	तालुका	इतर संकरित विदेशी गाई व बैल संख्या						देशी गाई व बैल संख्या					
		एक वर्षा - पर्यंतच्या गाई	एकते अडीच वर्षा- पर्यंतच्या गाई	अडीच वर्षांवरील गाई	दीड वर्षा- पर्यंतचे बैल	दीड वर्षांवरील बैल	**एकूण इतर संकरित विदेशी गाई व बैल संख्या**	एक वर्षा- पर्यंतच्या गाई	एक ते तीन वर्षा- पर्यंतच्या गाई	तीन वर्षा- वरील गाई	दोन वर्षा - पर्यंतचे बैल	दोन वर्षा - वरील बैल	**एकूण देशी गाई व बैल संख्या**
(१)	(२)	(१५)	(१६)	(१७)	(१८)	(१९)	(२०)	(२१)	(२२)	(२३)	(२४)	(२५)	(२६)
१	अंधेरी	उ.ना						उ.ना					
२	बोरीवली												
३	कुर्ला												
जिल्हा एकूण		**०**	**१**	**७**	**२**	**०**	**१०**	**१०३**	**१०९**	**७३९**	**९०**	**२०८**	**१२४९**

अ.क्र.	तालुका	अवर्गीकृत गाई व बैल संख्या						**एकूण गाई व बैल (स्तंभक्र. ८ + १४ +२० + २६ +३२)**
		एक वर्षापर्यंतच्या गाई	एक ते तीन र्षापर्यंतच्या गाई	तीन वर्षांवरील गाई	दोन वर्षापर्यंतचे बैल	दोन वर्षांवरील बैल	एकूणअवर्गीकृतगाईवबैलसंख्या	
(१)	(२)	(२७)	(२८)	(२९)	(३०)	(३१)	(३२)	(३३)
१	अंधेरी	उ.ना						उ.ना
२	बोरीवली							
३	कुर्ला							
जिल्हा एकूण		**६६**	**१०५**	**३६८**	**३४**	**६२**	**६३५**	**३२२६**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई (२०वी पशुगणना वर्ष २०१९)

तक्ता ११.८ (ब)

जिल्ह्यातील पशुधन (म्हशी / रेडे)

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भवर्ष - २०१९

अ. क्र.	तालुका	देशी म्हशी व रेडे संख्या					
		एक वर्षापर्यंतच्या म्हशी	एक ते तीन वर्षापर्यंतच्या म्हशी	तीन वर्षांवरील म्हशी	दोन वर्षापर्यंतचे रेडे	दोन वर्षांवरील रेडे	**एकूण देशी म्हशी व रेडे संख्या**
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अंधेरी	उ.ना					
२	बोरीवली						
३	कुर्ला						
जिल्हा एकूण		**८४९**	**८३४**	**२१०२५**	**२६१**	**६२१**	**२३५९०**

अ. क्र.	तालुका	अवर्गीकृत म्हशी व रेडे संख्या						**एकूण म्हशी व रेडे संख्या**
		एक वर्षापर्यंतच्या म्हशी	एक ते तीन वर्षापर्यंतच्या म्हशी	तीन वर्षांवरील म्हशी	दोन वर्षापर्यंतचे रेडे	दोन वर्षांवरील रेडे	**एकूण अवर्गीकृत म्हशी व रेडे संख्या**	
(१)	(२)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)	(१४)	(१५)
१	अंधेरी	उ.ना						उ.ना
२	बोरीवली							
३	कुर्ला							
जिल्हा एकूण		**३८**	**७३**	**३६६**	**४०**	**२८१**	**७९८**	**२४३८८**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई (२० वी पशुगणना वर्ष २०१९)

तक्ता ११.८ (क)

जिल्ह्यातील एकूण पशुधन

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भ वर्ष- २०१९

अ. क्र.	तालुका	गायी व बैल (तक्ता ११.८ (अ) स्तंभ क्र. ३३)	म्हशी व रेडे (तक्ता ११.८ (ब) स्तंभक्र.१५)	मेंढया	बकऱ्या	घोडे, शिंगरे व खेचरे	गाढवे	इतर पशुधन (डुकरे, उंट)	**एकूण पशुधन**
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	उ.ना							
२	बोरीवली								
३	कुर्ला								
जिल्हा एकूण		**३२२६**	**२४३८८**	**४५८**	**६३८९**	**१०१**	**३८**	**४१९**	**३५०१९**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई (२० वी पशुगणना वर्ष २०१९)

तक्ता ११.८ (ड)

जिल्ह्यातील एकूण कुक्कट पक्षी

जिल्हा- मुंबई उपनगर व मुंबई शहर संदर्भवर्ष -२०१९

अ. क्र.	तालुका	कोंबड्या			बदके			इतर कुक्कुट पक्षी (टर्की, क्वेल व इतर कुक्कुटपालन केंद्रातील पक्षी)	**एकूण कुक्कुट पक्षी**
		व्यवसायिक	परसातील	एकूण	व्यवसायिक	परसातील	एकूण		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)
१	अंधेरी	उ.ना			उ.ना			उ.ना	उ.ना
२	बोरीवली								
३	कुर्ला								
जिल्हा एकूण		**८१०७**	**१७०५**	**९८१२**	**९५**	**२६७**	**३६२**	**९८८९**	**२००६३**

टिप - मुंबई उपनगर व मुंबई शहर एकत्रित माहिती.

आधार- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई (२० वी पशुगणना वर्ष २०१९)

तक्ता ११.९

कृषी व बिगर-कृषीउद्योग

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ - सहावी आर्थिक गणना- २०१३

अ.क्र.	बाब	* कृषी आस्थापना			बिगर-कृषी आस्थापना			कृषी व बिगर-कृषी एकूण आस्थापना*		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)
१	आस्थापनांची संख्या									
	१.१ विना वेतनी कामगार असलेल्या	लागू नाही	१९०४	१९०४	लागू नाही	२३९६९२	२३९६९२	लागू नाही	२४१५९६	२४१५९६
	१.२ किमान एकतरी वेतनी कामगार असलेल्या		७५६	७५६		२२३०६४	२२३०६४		२२३८२०	२२३८२०
	१.३ एकूण		२६६०	२६६०		४६२७५६	४६२७५६		४६५४१६	४६५४१६
२	मालकीच्या प्रकारानुसार आस्थापना									
	२.१ सहकारी	लागू नाही	०	०	लागू नाही	१५९३	१५९३	लागू नाही	१५९३	१५९३
	२.२ सार्वजनिक		८	८		७२८८	७२८८		७२९६	७२९६
	२.३ खाजगी		२६५२	२६५२		४५३८७५	४५३८७५		४५६५२७	४५६५२७
३	मालकाच्या सामाजिक गटानुसार आस्थापना (एकूण टक्केवारी)									
	३.१ अनुसूचित जाती	लागू नाही	४.१७	४.१७	लागू नाही	८.०७	८.०७	लागू नाही	८.०५	८.०५
	३.२ अनुसूचित जमाती		३.३८	३.३८		२.३५	२.३५		२.३५	२.३५
४	जागेविरहित कार्यान्वित असलेल्याआस्थापना (एकूणशी टक्केवारी)		६१.०९	६१.०९		१७.५	१७.५		१७.७५	१७.७५
५	सर्वसाधारणपणे काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या									
	५.१ एकूण कामगार	लागू नाही	६८२४	६८२४	लागू नाही	१६६४१७५	१६६४१७५	लागू नाही	१६७०९९९	१६७०९९९
	५.२ वेतनावर काम करणारे कामगार		३०५६	३०५६		११२६९७७	११२६९७७		११३००३३	११३००३३
	५.३ वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी		४४.७८	४४.७८		६७.७२	६७.७२		६७.६३	६७.६३
	५.४ कामगारांची प्रति आस्थापना सरासरी संख्या		२.५७	२.५७		३.६	३.६		३.५९	३.५९

टीप - * पीक उत्पादन, मळे, सार्वजनिक प्रशासन, संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्ये वगळून

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

तक्ता ११.१०

ढोबळ कार्यस्थितीनुसार आस्थापनांची आणि नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या

जिल्हा- मुंबई उपनगर

संदर्भ-सहावी आर्थिक गणना- २०१३

अ. क्र.	ढोबळ कार्यस्थिती संकेतांक	ढोबळ कार्यस्थिती	ग्रामीण		नागरी		एकूण*	
			आस्थापना	कामगार	आस्थापना	कामगार	आस्थापना	कामगार
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)
१	०१	कृषी	०	०	२६६०	६८२४	२६६०	६८२४
२	०५	खाणकाम व दगडकाम	०	०	४६	३६६	४६	३६६
३	०६	वस्तुनिर्माण	०	०	११३४२०	४५७४४८	११३४२०	४५७४४८
४	०७ व ०८	वीज, गॅसआणि पाणी पुरवठा	०	०	३४७२	१६२७५	३४७२	१६२७५
५	०९	बांधकाम	०	०	८९९०	३३१६५	८९९०	३३१६५
६	१०	विक्री, देखभाल व दुरुस्ती	०	०	७८२८	२९९०४	७८२८	२९९०४
७	११	घाऊक व्यापार	०	०	७९८८	३०५५८	७९८८	३०५५८
८	१२	किरकोळ व्यापार	०	०	१३७४८१	२९५६१८	१३७४८१	२९५६१८
९	१३	वाहतूकआणि साठवण (टपाल व कुरियर कार्यासह)	०	०	४०६०२	७७४९७	४०६०२	७७४९७
१०	१४	उपाहारगृहे आणि हॉटेल्स	०	०	२४५७७	१०८६३६	२४५७७	१०८६३६
११	१५	माहिती व दळणवळण (संगणक प्रणाली, सल्ला व तत्संबंधीत सेवासहीत)	०	०	६५६८	१००६०१	६५६८	१००६०१
१२	१६	वित्तीय व विमा कार्य	०	०	९५९०	७७२४८	९५९०	७७२४८
१३	१७	स्थावर मालमत्तेसंबंधी कार्य	०	०	९०६२	१७२८०	९०६२	१७२८०
१४	१८	व्यावसायिक, वैज्ञानिक व तांत्रिक कार्य (जाहिरात, पणन, संशोधन आणि पशुचिकीत्सक कार्य यासहीत)	०	०	१४६४२	१०२८१०	१४६४२	१०२८१०
१५	१९	प्रशासकीय व आधार सेवा कार्य (ट्रॅव्हल एजन्सी, रोजगार विषयक कार्य व अधिवेशन व व्यापार प्रदर्शने आयोजीत)	०	०	१०७९५	७०३७४	१०७९५	७०३७४
१६	२०	शैक्षणिक	०	०	१४७६३	९०२९०	१४७६३	९०२९०
१७	२१	मानवी आरोग्य व सामाजिक कार्य (निवासी व बिगर निवासी शुश्रुषा)	०	०	१३२५४	६३३२९	१३२५४	६३३२९
१८	२२	कला, करमणूक, क्रिडा व मनोरंजन (अवैध जुगार व पैज लावणे वगळून)	०	०	३४९६	१४४२१	३४९६	१४४२१
१९	२३	इतर सेवाकार्य (इतरत्र वर्गीकृत केली नसलेली)	०	०	३६१८२	७८३५५	३६१८२	७८३५५
२०	२४	बिगर-कृषी सेवाकार्य (एकूण)	०	०	४६२७५६	१६६४१७५	४६२७५६	१६६४१७५
		कृषी व बिगर-कृषी सेवाकार्य (एकूण)	०	०	४६५४१६	१६७०९९९	४६५४१६	१६७०९९९

टीप:- * पीक उत्पादन, मळे, सार्वजनिक प्रशासन, संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्ये वगळून

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

जिल्हयातील महत्वपूर्ण घडामोडी

पान क्र - १४७ ते १५६

जिल्हयातील वैशिष्टपूर्ण योजना २०२३-२४

१. मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील बृहन्मुंबई मनपाच्या २०० शाळांमध्ये ओपन जिम तयार करणे

मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील मोकळ्या मैदानांच्या कमतरतेमुळे शालेय विद्यार्थांना शाळेतच ओपन जिमची सुविधा देवून त्यांना व्यायामाच्या आवड निर्माण करणेसाठी मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील बृहन्मुंबई मनपाच्या २०० शाळांमध्ये ओपन जिमची सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या प्रकल्पासाठी जिल्हा वार्षिक योजना २०२३-२४ अंतर्गत नाविन्यपुर्ण योजनेमधून रु. १०.०० कोटी निधी उपलब्ध करण्यात आला.

२. जिल्ह्यातील विविध न्यायालयात ई सेवा केंद्र तयार करणे –

सर्वसामान्य नागरिकांना न्यायालयाच्या सेवा जलद व सुलभपणे उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने जिल्ह्यातील ८ न्यायालयांच्या ठिकाणी ई-सेवा केंद्रे तयार करण्यात आली आहेत. त्यासाठी जिल्हा वार्षिक योजना-२०२३-२४ मध्ये नाविन्यपुर्ण योजनेंतर्गत रु. ६४.९७ लाख निधी उपलब्ध करून देण्यात आला.

३. अमर महल जंक्शन चेंबूर येथील सांताक्रुज लिंकरोडच्या उन्नत पुलाखालील मोकळया जागेत सिग्नल शाळा उभारणे

मुंबई उपनगर जिल्ह्यात रोजगाराच्या शोधात देशातील विविध प्रांतामधून मोठ्याप्रमाणावर होत असलेल्या स्थलांतरामुळे गरीब व हलाखीच्या परिस्थितीतील काही कुटूंबे रस्त्याकडेला तात्पुरता निवारा बांधून राहतात. या कुटूंबांकडे मुलभूत सुविधांचा अभाव असल्याने त्या कुटूंबांतील लहान मुले त्यांच्या सुरक्षित जीवन व प्राथमिक शिक्षणाच्या नैसर्गिक हक्कापासून वंचित रहातात. रस्त्याकडेला तात्पुरता निवा-यामध्ये रहात असलेल्या कुटूंबांतील मुले जिल्ह्यातील मोठ्या चौकांतील सिग्नलच्या ठिकाणी थांबणाऱ्या वाहनांची स्वच्छता करणे, त्यांना काही वस्तू विकणे अशाप्रकारची कामे करताना आढळतात. हालाखीच्या आर्थिक परिस्थितीमुळे पालक मुलांना कुटूंबाच्या तात्पुरत्या निवाऱ्यापासून दूरवरील अथवा नियमित शाळेत पाठविण्यास तयार नसतात. शासनाकडून अशा कुटूंबांतील मुलांचे संरक्षण व हक्क अबाधित राहण्यासाठी अनेक उपाययोजना केल्या जातात. अशी शिक्षणापासून वंचित राहणाऱ्या मुलांची संख्या विचारात घेवून

त्यांना अनुकूल शिक्षण पदधतीद्वारे शिक्षण प्रदान करणे, दुर्बल व वंचित मुलांना शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणणे या उद्देशाने सिग्नलच्या ठिकाणीच शालेय शिक्षण सुविधा उपलब्ध करुन देण्यासाठी जिल्हा वार्षिक योजना-२०२३-२४ मध्ये नाविन्यपुर्ण योजनेंतर्गत रु. २१०.०० लाख अंदाजित खर्चाचा 'सिग्नल शाळा उभारणेचा प्रकल्प' हाती घेण्यात आला.

४. भांडुप येथे फ्लेमिंगो पार्ककडे जाणासाठी तरंगती जेट्टी विकसित करणे.

ठाणे खाडीतील फ्लेमिंगो या पक्षांचा नोव्हेंबर ते मे स्थलांतराचा काळ हा पक्षीप्रेमींसाठी पर्वणीचा असतो. मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील भांडुप येथील खाडीच्या बाजूने या पक्षांना न्याहळणे शक्य व्हावे यासाठी मुलभूत सुविधा उपलब्ध करून दिल्यास पर्यटकांसाठी जिल्ह्यातील आकर्षणाचे केंद्र ठरु शकते. यादृष्टीने भांडूप येथे खाडीकिनारी पर्यावरणाचा समतोल राखून पर्यटन सुविधा निर्माण करण्यासाठी तरंगती जेट्टी विकसित करण्यासाठी जिल्हा वार्षिक योजनेंच्या पर्यटन विकास कार्यक्रमांतर्गत सन २०२३-२४ मध्ये रु. ४७.०० लाखाचा प्रकल्प हाती घेण्यात आला आहे.

५. पवई तलावाचे सौंदर्यीकरण तसेच लाईट अँड साउड शो विकसित करणे.

मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील पवई तलाव हे पर्यटकांसाठी आकर्षण केंद्र असून याठिकाणी स्थानिक तसेच अन्य ठिकाणाहून पर्यटक मोठ्याप्रमाणावर भेट देत असतात. या तलावाचे सौंदर्य व पर्यावरणीय समतोल अबाधित ठेवून तेथे परिसराचे सौंदर्यीकरण करणे व अधिकाधिक पर्यटकांना आकर्षित करण्यासाठी लाईट अँड साउंड शो तयार करण्यासाठी

जिल्हा वार्षिक योजना २०२३-२४ अंतर्गत पर्यटन सुविधांचा विकास या योजनेंतर्गत रु. ३०.०० कोटी अंदाजित खर्चाचा प्रकल्प हाती घेण्यात आला आहे.

६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर गार्डन, वांद्रे (पु) येथील सौदर्यीकरण प्रकल्प -

मुंबई उपनगर या राज्यातील सर्वात लोकसंख्येची घनता असलेल्या संपुर्ण नागरी जिल्ह्यात सार्वजनिक मोकळ्या जागांची आत्यंतिक कमतरता आहे. त्यामुळे सर्वसामान्य जनतेला मोकळी, शुध्द हवा व मनोरंजन सुविधा असणा-या सार्वजनिक उद्याने, मैदाने व विरंगुळा केंद्रे उपलब्ध करून देवून जीवन अधिकाधिक सुकर (Ease of Living) करण्याच्या दृष्टीने सन २०२३-२४ च्या जिल्हा वार्षिक योजनेंतर्गत नागरी दलित वस्ती सुधारणा योजनेच्या तरतुदीमधून वांद्रे (पु) येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर उद्यानाच्या सौंदर्यीकरणाचा रु. ५.०० कोटी खर्चाचा प्रकल्प हाती घेण्यात आला आहे.

७. मुंबई किनारी रस्ता प्रकल्प (दक्षिण) - (प्रिन्सेस स्ट्रीट फ्लायओव्हर ते वांद्रे वरळी सी लिंकच्या)

मुंबई परिसरातील वाढती लोकसंख्या व काम करणाऱ्यांचे उपनगरांत वा शेजारील ठाणे जिल्ह्यातील निवासस्थान असल्याने बृहन्मुंबईतील दक्षिण भागातून मुंबईच्या अन्य ठिकाणी जाणाऱ्या सर्व मार्गांवर तसेच अन्य प्रवासी वाहतूक साधनांवर अत्याधिक ताण असतो. यावर उपाययोजना म्हणून शासनाने बृहन्मुंबई मनपाच्या माध्यमातून रु. १३९८३.८३ कोटी अंदाजित खर्चाचा मुंबई किनारी रस्ता प्रकल्प हाती घेतला असून या अंतर्गत प्रिन्सेस स्ट्रीट फ्लायओव्हर ते वांद्रे

वरळी सी लिंकपर्यंत १०.५८ किमी लांबीचा भारतातील वैशिष्ट्यपुर्ण किनारी रस्ता तयार करण्यात आला आहे. सन २०२३-२४ मध्ये मुंबई सागरी किनारा रस्ता प्रकल्पाची दक्षिण व उत्तर वाहिनी मार्गिका सुरू करण्यात आल्या आहेत. सागरी किनारी रस्त्याच्या या एकमेवाद्वितीय प्रकल्पामुळे या मार्गावर प्रवास करणा-या मुंबई उपनगरातील नागरिकांच्या प्रवासाच्या वेळेची व इंधनाची लक्षणिय बचत होणार असून त्यामुळे प्रती वर्षी विदेशी चलनाच्या मोठया प्रमाणातील बचती बरोबरच ध्वनी व वायू प्रदुषण कमी होणार आहे.

जिल्हयातील पर्यटन क्षेत्र व ऐतिहासिक वास्तू

प्रेक्षणीय स्थळे :-

मुंबई उपनगर जिल्हयात जुहू बीच, मढ बीच, वर्सोवा बीच, मनोरी बीच, गोराई बीच व एरंगल बीच अशा अनेक बीच असून कान्हेरी व जोगेश्वरी येथे गुंफा आहेत. तसेच तुलसी, विहार व पवई हे सरोवर आहेत. तसेच बोरीवली राष्ट्रीय उदयान, एस्सेल वर्ल्ड, गोरेगाव चित्रनगरी इत्यादी पर्यटन स्थळे आहेत. जिल्हयाच्या अंधेरी उपनगरात गिलबर्ट हिल नावाची टेकडी आहे. ही टेकडी अमेरीकेतील डेव्हील्स टॉवरसारखी आहे. मात्र डेव्हील्स टॉवर टेकडी ही पिवळा खडक (यलोस्टोन) याप्रकारच्या दगडाची आहे. तर मुंबईतील गिलबर्ट हिल ही ब्लॅक बेसॉल्ट या अतिकठिण दगडापासून बनलेली आहे. जगातील अशा प्रकारची एकमेव टेकडी आहे. तसेच पर्यटकांना आकर्षित करु शकतील अशी अनेक ठिकाणे मुंबई उपनगर जिल्हयात आहेत. जिल्हयात २५ पर्यटनस्थळे आहेत व या पर्यटनस्थळांच्या विकासासाठी २०२३-२४ या वर्षात एकुण रु. ६७४२.४८ लाख खर्च करण्यात आले.

१) ग्लोबल पॅगोडा :-

ग्लोबल पॅगोडा हा मुंबईतील गोराई येथे उभारण्यात आलेला जगातील सर्वात मोठा खांब रहित पॅगोडा आहे. बुध्दांच्या स्मृतीचिन्हांची जपणूक करण्यासाठी २००० वर्षात प्रथमच हा पॅगोडा बांधण्यात आला होता तसेच विपश्यना ध्यान धारणेची ओळख व्हावी म्हणून याची निर्मिती केली होती. ग्लोबल पॅगोडात एकाचवेळी ८ ते १० हजार लोक बसू शकतील अशी व्यवस्था या ठिकाणी आहे. पॅगोडाच्या कळसाची उंची २९ मीटर असून भूकंपरोधक आहे. पॅगोडामध्ये असलेल्या गौतम बुध्दाच्या स्मृती चिन्हातून परावर्तित होणाऱ्या तरंग लहरी विपश्यना करणाऱ्या साधकांना त्यांचा ध्यानधारणेत मदत करतात आणि आध्यात्मिक आनंद देतात.जून २०१३ मध्ये निवडण्यात आलेल्या महाराष्टातील सात आश्चर्यापैकी विश्व विपश्यना पॅगोडा हे प्रमुख आश्चर्य ठरले होते.

२) संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान :-

संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान क्षेत्राला इ. स. पू. चौथ्या शतकातील दीर्घ इतिहास आहे. प्राचीन भारतात, ग्रीस आणि मेसोपोटेमिया सारख्या प्राचीन संस्कृतींशी व्यापार करणारी सोपोआरा आणि कल्याण ही जवळपासची दोन बंदरे होती. या दोन बंदरांमधील ४५ कि. मी. (२८ मैल) जमिनीवरील मार्ग अंशतः या जंगलातून होता. स्वातंत्र्यपूर्व काळात या उद्यानाला 'कृष्णगिरी राष्ट्रीय उद्यान' असे नाव देण्यात आले होते. त्यावेळी उद्यानाचे क्षेत्रफळ फक्त २०.२६ चौरस किमी (७.८२ चौरस मैल) होते. १९६९ मध्ये, उद्यानाला लागून असलेल्या विविध राखीव वन मालमत्तांचे अधिग्रहण करून उद्यानाचा सध्याच्या १०४ चौरस किमी आकारापर्यंत विस्तार करण्यात आला. कृष्णगिरी राष्ट्रीय उद्यानाचे १९७४ साली 'बोरीवली राष्ट्रीय उद्यान' असे नामकरण करण्यात आले. यानंतर, 'बोरीवली राष्ट्रीय उद्यान उपविभाग' नावाच्या वन विभागाच्या स्वतंत्र तुकडीने या क्षेत्राचे प्रशासन चालवले. सन १९८१ मध्ये नावात परत एकदा बदल होऊन या उद्यानाला "संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान " असे नाव देण्यात आले. पक्षांच्या २७४, केवळ फुलपाखरांच्या १७०, वाघ, हरीण इ. सारख्या सस्तन प्राण्यांच्या ३५ व विविध प्रकाराच्या वनस्तपतींच्या १३०० पेक्षा अधिक प्रजातींच्या जैवविविधतेने नटलेले हे अभयारण्य जगात सर्वात मोठे शहरी जंगल असून ते मुंबई या महानगराचे फुफ्पुस म्हणून ओळखले जाते.

३) विहार सरोवर :-

विहार सरोवर हे मुंबई उपनगरातील अतिशय प्रेक्षणीय व निसर्गरम्य स्थळ आहे. मध्य रेल्वेवरील भांडूप स्थानकाच्या पश्चिमेस ४.८ किमी तर पश्चिम रेल्वेवरील गोरेगाव स्थानकाच्या पूर्वेस ९.६ किमी वर हे सरोवर आहे. मुंबई शहर व उपनगरला पाणीपूरवठा करणारे हे एक प्रमुख सरोवर आहे. सरोवरचा विस्तार ५६६.५ हेक्टर क्षेत्रात असून तलाव पूर्णपणे भरलेला असतो, विहार प्रवाहाचे पाणी अडवून त्याचा साठा करुन ते पाणी मुंबई शहराला पुरविण्याची पहिली कल्पना सन १८४५ मध्ये कॅप्टन क्रॉफर्ड यांनी मांडली. विहार येथील धरण हे त्या काळातील जगातील सर्वात उंच मातीचे धरण होते. मार्च १८६० पासून धरणात प्रत्यक्ष पाणी साठविण्यास सुरुवात झाली. विहार धरणाजवळ एक विश्रामगृह तसेच सुंदर उद्यान आहे. सहलीचे ठिकाण म्हणून हा परिसर प्रसिध्द आहे. सुटटीच्या दिवशी त्याचप्रमाणे उन्हाळयात हे पर्यटन स्थळ गजबजलेले असते

४) माउंट मेरी चर्च :

अंधेरी तालुक्यातील बांद्रा उपनगरात समुद्रसपाटी पासून ८० मी. उंच टेकडीवर असेलेल माउंट मेरी चर्च ही एक ऐतिहासिक वास्तू आहे.आंतरिक सजावटीसाठी हे चर्च प्रसिध्द आहे. या चर्च मध्ये मरियनच्या दोन प्रतिमा आहे. आठ सप्टेंबर नंतर येणारा रविवार हा येथे धार्मिक वार्षिक सोहळा म्हणून साजरा केला जातो. त्यावेळी होणाऱ्या बांद्रयातील जत्रेच्या वेळेला हजारोनी लोक प्राथनेसाठी येतात. १९ व्या शतकाच्या अखेरीस सप्टेंबर मधील वाढत्या भक्तगणांना सामावून घेण्यासाठी नविनच चर्च बांधण्याचे ठरवले गेले. शापूरजी चड्डाभॉय या वास्तूविशारदाने निओ गोथिक पध्दतिने नवीन प्रार्थनास्थळाची आखणी करुन ते बांधले. सध्याची चर्चची इमारत ही १२० वर्ष जूनी आहे.

५) कान्हेरी लेणी :

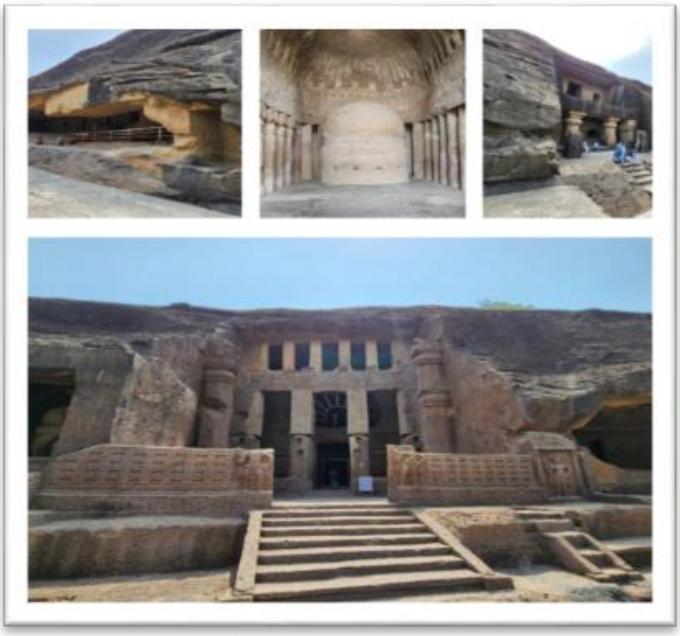

कान्हेरी लेणी ही उत्तर मुंबईमध्ये बोरीवली जवळ साष्टी बेटाच्या अरण्यात आहेत. ही भारतीय पुरातत्व विभागामार्फत संरक्षित लेणी इ.स.पू. पहिल्या शतका दरम्यान निर्माण केलेली आहेत. " कान्हेरी " या शब्दाचा उगम कृष्णगिरी या संस्कृत नावापासून झाला आहे. ही लेणी काळाकुटट दगड तासून बनविलेली आहे. ही लेणी संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या मुख्य प्रवेशव्दारापासून ६ कि.मी व बोरीवली रेल्वे स्टेशनपासून ७ कि.मी अंतरावर आहेत. पर्यटकांसाठी हया लेण्या सकाळी ७.३० ते सायंकाळी ५.०० वाजेपर्यंत खुल्या असतात. या लेण्यांतून भारताच्या बुध्दकाळातील कला व संस्कृतीचे दर्शन घडते.

६) एस्सेल वर्ल्ड :

मुंबईतील गोराई येथे एस्सेल वर्ल्ड हे एक मनोरंजन पार्क आहे. सन १९८९ मध्ये सुरु झालेल्या या उद्यानाची मालकी पॅन इंडिया टुरिझम प्रायव्हेट लिमिटेडकडे आहे. एस्सेल वर्ल्ड आणि वॉटर किंगडम हे उद्यान एकुण ६४ एकरात पसरले आहे. एकत्रितपणे हा सर्वात मोठा 'करमणूक पार्क आणि पाण्याचे उद्यान' मानले जाते. एडलॅब्स इमॅजिकासह एस्सेल वर्ल्ड हे देशातील सर्वात मोठे करमणूक करणारे उद्यान आहे. दरवर्षी या उद्यानास मोठ्या संख्येने पर्यटक विशेषत: शालेय विद्यार्थी भेट देतात. एस्सेल वर्ल्ड मध्ये सर्व वयोगटातील व्यक्तींसाठी मनोरंजनपुर्ण विविध प्रकारचे झोपाळे असून यात रोलरकोस्टर आणि साहसी राईड सारख्या थीम पार्कचा समावेश आहे.

जिल्हयातील शासकीय, निमशासकीय, आंतरराष्ट्रीय, देशपातळीवरील संस्था

१. भाभा अनुसंशोधन केंद्र(BARC)

भाभाअणुसंशोधन केंद्र भारतातील अणुऊर्जा संशोधनाचे आद्य प्रणेते होमी जहांगीर भाभा यांच्या नावाने ओळखण्यात येणारे व आंतरराष्ट्रीय मान्यता पावलेले भारतातील अग्रेसर अणुसंशोधन केंद्र आहे. भारतातील दीर्घ मुदतीच्या विद्युत ऊर्जेची गरज भागविण्याकरिता १९४८ मध्ये भारतीय अणुऊर्जा आयोगाची स्थापना करण्यात आली. देशातील अणुऊर्जेबद्दलच्या सर्व कार्याची जबाबदारी या आयोगावर टाकण्यात आली. अणुऊर्जेचा विकास व वापर यांसंबंधीचे सर्व प्रश्न, अणुकेंद्रीय तंत्राचा शेती, वैद्यक व उद्योगधंदे यांतील विविध समस्यांकरिता उपयोग करणे इत्यादी गोष्टींचा उपयोगाच्या कार्यक्षेत्रात समावेश केलेला आहे. भारत सरकारने १९५४ साली स्थापन केलेल्या स्वतंत्र अणुऊर्जा खात्याकडे अणुऊर्जा कार्यक्रम कार्यान्वित करण्याचे काम सोपविलेले आहे.अणुऊर्जाविषयक सर्व संशोधन व विकासकार्य तुर्भे (मुंबई) येथील अणुसंशोधन केंद्रात केले जाते. या केंद्राचे औपचारिक उदघाटन त्या वेळचे भारताचे पंतप्रधान पंडित जवाहरलाल नेहरू यांच्या हस्ते २० जानेवारी १९५७ रोजी झाले. पुढे भाभा यांच्या स्मरणार्थ जानेवारी १९६७ मध्ये या केंद्राचे ‘भाभा अणुसंशोधन केंद्र’ (BARC) असे नामकरण करण्यात आले. संशोधनाकरिता भारतात ज्या प्रयोगशाळा उपलब्ध आहेत, त्यांमध्ये हे केंद्र सर्वांत मोठे व आधुनिक उपकरणांनी सुसज्ज असे आहे. स्थापना झाल्यापासूनच्या काळात या केंद्रात अनेक कार्यक्रम संशोधक गट निर्माण झालेले असून विविध ज्ञानक्षेत्रांतील आधुनिक सुविधा येथे विकसित करण्यात आलेल्या आहेत.

२. भारतीय तंत्रज्ञान संस्था (IIT BOMBAY)

भारतीय तंत्रज्ञान संस्था (IIT BOMBAY) ही भारतातील एक नामांकित तंत्र शिक्षण संस्था आहे. स्वतंत्र भारताचे पहिले पंतप्रधान पंडित जवाहरलाल नेहरू यांनी १० मार्च, १९५९ रोजी पवईमध्ये या संस्थेचा पाया घातला. १९६१ मध्ये ह्या संस्थेस "राष्टीय महत्त्वाची संस्था" असा दर्जा देण्यात आला. तेंव्हा पासून भारतीय तंत्रज्ञान संस्था, मुंबई या संस्थेचा उत्तरोत्तर नावलौकिक वाढून जगातील एक नामांकित तंत्रज्ञान संस्था म्हणून नावारूपास आली आहे.

ही संस्था तंत्रज्ञान शिक्षण आणि संशोधन ह्या बाबतीत जगामध्ये पथदर्शी म्हणून ओळखली जाते. येथून उत्तीर्ण होऊन बाहेर पडणाऱ्या अत्यंत प्रतिभाशाली पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांमुळे ह्या संस्थेकडे देशातील सर्वोत्तम विद्यार्थी आकर्षित होतात. या संस्थेमधुन उत्तीर्ण होऊन बाहेर पडणाऱ्या प्रतिथयश विद्यार्थ्यांमध्ये श्री. नंदन निलेकणी (इंन्फोसिसचे पुर्व कार्यकारी अध्यक्ष), कै. मनोहर पर्रीकर (माजी केंद्रीय संरक्षण मंत्री), श्री. जयराम रमेश (पुर्व केंद्रीय पर्यावरण मंत्री), श्री. उदय कुमार (रुपया चिन्हाचा निर्माता) इत्यादींचा समावेश आहे.

३. छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ

छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ भारतातील एक महत्वपूर्ण विमानतळ आहे. हा विमानतळ पूर्वी सहार विमानतळ म्हणून ओळखला जात असे. सुमारे १८५० एकर परिसरात विस्तारलेला हा विमानतळ भारतातील सर्वात मोठा राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय विमानतळ आहे. हा विमानतळ भारतातील तसेच दक्षिण आशियातील प्रवासी वाहतुकीच्या संदर्भात सर्वात व्यस्त विमानतळ आहे. यामुळे यास भारतीय उपखंडाचे प्रवेशद्वार म्हटले जाते. सन २०२३-२४ मध्ये या विमानतळाद्वारे ५.२८ कोटी प्रवाशांनी प्रवास केला.

४. राष्ट्रीय शेअर बाजार (National Stock Exchange) –

राष्ट्रीय शेअर बाजार हे भारतातील आघाडीचे स्टॉक एक्सचेंज आहे. फ्युचर्स इंडस्ट्री असोसिएशन, डेरिव्हेटिव्हज व्यापार संस्था, द्वारे आखलेल्या आकडेवारीच्या आधारे व्यापार केलेल्या करारांच्या संख्येनुसार २०२१ मध्ये हे जगातील सर्वात मोठे डेरिव्हेटिव्ह एक्सचेंज आहे. वर्ष २०२१ साठी वर्ल्ड फेडरेशन ऑफ एक्सचेंजेसकडील आकडेवारीनुसार रोख समभागांमध्ये राष्ट्रीय शेअर बाजार जगातील चौथ्या क्रमांकावर आहे. राष्ट्रीय शेअर बाजाराची स्थापना १९९२ मध्ये देशातील पहिले डिमटेरियलाइज्ड ईलेक्ट्रॉनिक एक्सचेंज म्हणून झाली. एक आधुनिक, पूर्णपणे स्वयंचलित स्क्रीन-आधारित इलेक्ट्रॉनिक ट्रेडिंग सिस्टीम तयार करुन देशभरात पसरलेल्या गुंतवणूकदारांना सुलभ व्यापार सुविधा उपलब्ध करून दिलेले राष्ट्रीय शेअर बाजार हे देशातील पहिले एक्सचेंज होते.

विकासापासून कोणीही वंचित राहू नये
“दशक कृतीचे”